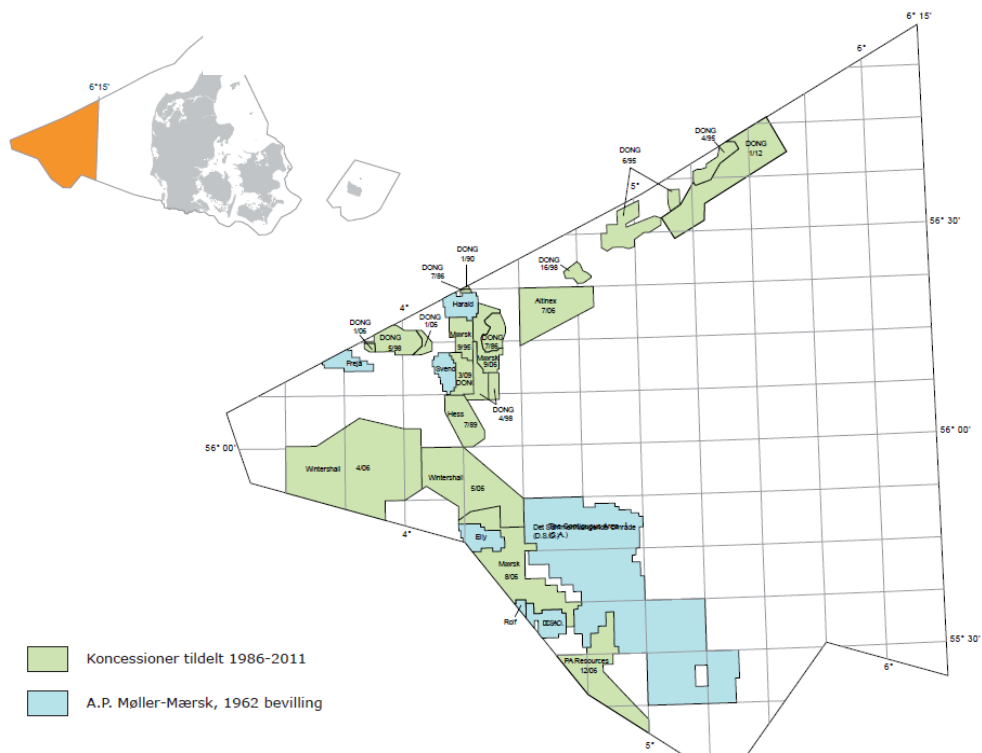

STRATEGISK MILJØVURDERING I FORBINDELSE MED UDBUD I OMRÅDET VEST FOR 6° 15' Ø I DEN DANSKE DEL AF NORDSØEN MED HENBLIK PÅ EFTERFORSKNING EFTER OG PRODUKTION AF OLIE OG GAS SAMT UDBUD AF TILLADELSER TIL INJEKTION AF CO₂ I EKSISTERENDE OLIEFELTER MED HENBLIK PÅ EOR.

SAMMENFATTENDE REDEGØRELSE

AUGUST 2013

STRATEGISK MILJØVURDERING I FORBINDELSE MED UDBUD I OMRÅDET VEST FOR 6° 15' Ø I DEN DANSKE DEL AF NORDSØEN MED HENBLIK PÅ EFTERFORSKNING EFTER OG PRODUKTION AF OLIE OG GAS SAMT UDBUD AF TILLADELSER TIL INJEKTION AF CO₂ I EKSISTERENDE OLIEFELTER MED HENBLIK PÅ EOR.

SAMMENFATTENDE REDEGØRELSE

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K

Telefon 33 92 67 00
Telefax 33 11 47 43
Hjemmeside www.ens.dk

Udgivet: August 2013

INDHOLD:

1. INDLEDNING.....	1
2. BAGGRUND OG PROCES	3
2.1. De retlige rammer for miljøvurderingen	3
2.1.1. Scopingfase.....	3
2.1.2. Miljøvurdering	3
2.1.3. Offentliggørelse og høring	4
2.1.4. Kravene til den sammenfattende redegørelse.....	4
2.2. Vedtagelse af planen	4
3. INTEGRERING AF MILJØHENSYN OG MILJØRAPPORTENS BETYDNING	6
3.1. Integrering af miljøhensyn	6
3.2. Miljørapportens betydning	6
3.3. Tiltag som følge af miljørapport og hørings svar	7
4. OFFENTLIGHEDSFASEN.....	9
4.1. Hørings svar	9
4.2. Overordnede bemærkninger til hørings svar	9
4.2.1. Detaljeringsniveau og datagrundlag for miljøvurderingen	9
4.2.2. Plan, miljøvurderinger og overvågningsprogrammer	10
4.2.2.1. SMV.....	11
4.2.2.2. Plan	12
4.2.2.3. Overvågningsprogram	12
4.2.2.4. VVM.....	13
4.2.2.5. VVM-screening m.m.....	14
4.2.2.6. Konsekvensvurdering.....	14
4.2.2.7. Vilårsstilling	14
4.2.3. Anvendelse af EOR i eksisterende oliefelter, herunder CO ₂ EOR	15
4.2.4. Støj og afværgeforanstaltninger	16
4.2.4.1. Seismiske undersøgelser.....	16
4.2.4.2. Afværgeforanstaltninger i forbindelse med støj og krav til ansøgningen	18
4.2.4.3. Platforme og transport.....	20
4.2.5. Natura 2000 og naturkonsekvensvurdering.....	20
4.2.6. Bilag IV arter.....	20
4.2.7. Vurdering af væsentlige påvirkninger på miljøet	20
4.2.8. Fiskeri	21
4.2.9. Manglende viden	24
4.2.10. Socioøkonomiske konsekvenser af planen	25
4.2.10.1. Erhvervsmæssig effekt.....	25
4.2.10.2. Beskæftigelsesmæssig effekt	25
4.2.11. Aktivitetsniveau i planområdet.....	25
5. ALTERNATIVER	28
5.1. 0-alternativ.....	28
5.2. Undersøgte alternativer.....	28
6. OVERVÅGNING	29

7. BILAG 1 - HVIDBOG	1
7.1. Ufuldstændig dokumentation og rapport	2
7.2. Lækager	7
7.3. Injektion af CO ₂ - ny aktivitet	11
7.4. CO ₂ slutdepot	13
7.5. Kvantitativ beskrivelse af andre bestanddele i CO ₂	14
7.6. Boringscement egnet til CO ₂	15
7.7. CO ₂ 'ens påvirkning på overliggende lag	16
7.8. Oplysninger om sammensætningen af CO ₂ og detaljer om injektionen.....	17
7.9. Konsekvenser efter lukning af lagret.....	18
7.10. Manglende beredskabs- og nødplan.....	19
7.11. Manglende erfaring med CO ₂ injektion.....	20
7.12. Manglende beskrivelse af miljøpåvirkning ved CO ₂ -injektion	22
7.13. Overvågningsprogram af CO ₂	23
7.14. Konsekvenser af skibssulykker.....	25
7.15. Mangel på beskrivelse af det værst tænkelige uheld	26
7.16. Transport af CO ₂ - rørledning	27
7.17. Forurening af drikkevand.....	28
7.18. CO ₂ 'ens toksikologiske effekt.....	29
7.19. Blowouts - EU's klimamål	30
7.20. Generel modvilje mod CO ₂ deponering	31
7.21. Energipolitik	32
7.22. Forsikring i forbindelse med CO ₂ injektion	33
7.23. Forlænge den skadelige emission af CO ₂	34
7.24. Påvirkning på fauna og beskyttede område.....	35
7.25. Bilag IV arter.....	38
7.26. Konflikt med gældende lovgivning	40
7.27. Før udstedelse af tilladelser	42
7.28. Generel modvilje mod planen.....	44
7.29. Havstrategidirektivet	45
7.30. Internationale og nationale mål.....	46
7.31. Mangel på detaljeret beskrivelse af geologien.....	47
7.32. Jordskælv.....	48
7.33. Planområdets aktuelle miljøsituation	50
7.34. Begrundelse for fravalg i scopingfasen	51
7.35. Kumulativ analyse	53
7.36. Støj: Seismiske undersøgelser og borer.....	54
7.37. Boring af brønde, installation af platforme og etablering af rørledninger.....	61
7.38. Overvågningsprogram af planen.....	65
7.39. Fiskeri	66
7.40. Ønske om at blive inddraget i fremtidige godkendelsesprocedurer.....	68
7.41. Skibsfart	69
7.42. Offentliggørelse af information	70
8. ADRESSELISTE - HØRINGSPART	71

1. INDLEDNING

Energistyrelsen har udarbejdet en miljørapport "Strategisk miljøvurdering i forbindelse med udbud i området vest for 6 grader 15 minutter øst i den danske del af Nordsøen med henblik på efterforskning af olie og gas og udbud af tilladelser til injektion af CO₂ i eksisterende oliefelter med henblik på EOR", juli 2012. Rapporten blev i juli 2012 sendt i offentlig høring herunder hos myndigheder mv. i Norge, Tyskland, Nederlandene og England. Høringssvar er indsendt efterfølgende til Energistyrelsen, som har behandlet disse, og på den baggrund udarbejdet denne sammenfattende redegørelse.

Baggrunden for rapporten er, at Klima-, Energi- og Bygningsministeriet er ved at planlægge nye udbudsrunder for nye tilladelser til efterforskning og produktion af olie og gas i den vestlige del af Nordsøen 125-300 km vest for den jyske vestkyst. I området foregår der allerede olie- og gasproduktion. På baggrund af enkelte olieselskabers overvejelser om at injicere CO₂ i eksisterende oliefelter med henblik på at øge olieindvindingen fra felterne (EOR) omhandler rapporten også sådanne mulige aktiviteter.

I forbindelse med en offentlig plan om at indkalde ansøgninger skal der gennemføres en miljøvurdering efter reglerne herom i bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer nr. 939 af 3. juli 2013, jf. EU direktiv 2001/42/EF. Formålet med miljøvurderingen er at identificere, beskrive og vurdere sandsynlige væsentlige påvirkninger af planen på miljøet og andre aktiviteter som eksempelvis fiskeri, som kunne blive påvirket af aktiviteterne i planen. På baggrund af de indkomne høringssvar er der udarbejdet nærværende sammenfattende redegørelse, som stilles til rådighed for de hørte myndigheder og offentliggøres. Her fremgår det, hvordan der i planen for udbuddene vil blive taget højde for resultatet af høringen, før planen færdiggøres, jf. afsnit 3.1.

Den foreliggende miljørapport er alene en miljøvurdering af en plan for at give mulighed for, at selskaber kan søge dels om tilladelse til efterforskning og produktion af olie og gas dels om tilladelse til injektion af CO₂ i eksisterende oliefelter med henblik på EOR. Gennemførelse af konkrete projekter er omfattet af reglerne om vurdering af virkninger på miljøet (VVM)¹. Sådanne projekter vil derfor gennemgå en grundig miljømæssig vurdering på baggrund af konkrete oplysninger om de aktuelle projekter, hvilket også er tilfældet for projekter med henblik på produktion af olie og gas.

Før der kan ske en indkaldelse af ansøgninger af tilladelser til efterforskning og produktion af olie og gas og - hvis det i fremtiden skulle blive aktuelt - indkaldelse af ansøgninger om tilladelser til injektion af CO₂ i oliefelter med henblik på EOR, vil klima-, energi- og bygningsministeren forelægge en redegørelse om områder og generelle vilkår for Folketingets Klima-, Energi- og Bygningsudvalg efter bestemmelserne i undergrundsloven.

Ud fra de modtagne høringssvar m.v. synes der at være en opfattelse af, at den foreliggende miljørapport omhandler konkrete projekter for injektion af CO₂ i oliefelterne med henblik på EOR. Det er ikke tilfældet. Den tilvejebragte miljøvurdering har alene til formål at identificere, beskrive og vurdere sandsynlige væsentlige påvirkninger fra kommende mulige aktiviteter efter regler herom i lovgivningen med det formål at kunne anvende dem i udbuddet.

---

¹ Bestemmelserne om VVM fremgår primært af Lov om anvendelse af Danmarks undergrund (undergrundsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 13. september 2011, Lov om kontinentalsoklen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 18. november 2005, og Bekendtgørelse nr. 632 af 11. juni 2012 om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore (VVM bekendtgørelsen).

Eventuelt fremtidige konkrete CO₂-EOR projekter vil kun kunne blive godkendt, såfremt de kan gennemføres sikkerheds-, sundheds- og miljømæssigt fuldt forsvarligt og efter gennemførelsen af en vurdering af virkninger på miljøet i henhold til VVM-reglerne. Hvis vurderingen er, at et projekt kan have væsentlige grænseoverskridende påvirkninger, skal de(t) berørte naboland(e) høres efter bestemmelserne i ESPOO-konventionen².

Herudover kan det oplyses, at der ikke er aktuelle overvejelser om injektion og lagring af CO₂ på landområder i Danmark. I forbindelse med Folketingets behandling af lovforslag i foråret 2011 om indførelse af CCS-direktivet (direktiv 2009/31/EF) i den danske undergrundslov var der politisk enighed om, at inden der kan lagres CO₂ på land i Danmark, skal der tages principiel stilling hertil ved en drøftelse i Folketingsalen, når der er flere udenlandske erfaringer med teknologien. Sådanne erfaringer forventes tidligst at foreligge frem mod 2020.

---

² Konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne.

2. BAGGRUND OG PROCES

Energistyrelsen har sendt forslag til nye udbud i området vest for 6° 15' Ø med henblik på efterforskning og produktion af olie og gas samt separat udbud af tilladelser til injektion af CO₂ for at øge olieindvindingen i eksisterende oliefelter vest for 6° 15' Ø med tilhørende miljørapport i offentlig høring, jf. § 8 i miljøvurderingsloven. Miljørapporten har været fremlagt for offentligheden fra den 10. juli til den 25. september 2012. De modtagne høringssvar er blevet behandlet, og resultater heraf er afspejlet i denne redegørelse. Forslag til nye udbud vest for 6° 15' Ø med henblik på efterforskning og produktion af olie og gas samt en separat udbudsrunde for mulig udnyttelse af tilladelser til injektion af CO₂ for at øge olieindvindingen i eksisterende oliefelter vest for 6° 15' Ø benævnes samlet plan og miljøvurderingen indeholder således er overordnede vurderinger af påvirkninger fra de fremtidige aktiviteter i området vest for 6° 15' Ø.

Planen danner grundlag for fremtidige udbud af områder til efterforskning og produktion af olie og gas samt separat udbud af tilladelser til injektion af CO₂ (for at øge olieindvindingen) i eksisterende oliefelter vest for 6° 15' Ø. Konkret sker udbuddene ved offentlig indkaldelse af ansøgninger. Ansøgningsfristen vil blive offentliggjort i Stats- og EU-tidende, når udkast til udbud har været forelagt et af Folketinget nedsat udvalg.

2.1. De retlige rammer for miljøvurderingen

Ifølge lov om miljøvurdering af planer og programmer, jf. EU direktiv 2001/42/EF skal offentlige myndigheders planer og programmer, der fastlægger rammer for fremtidige anlæg eller arealanvendelser, miljøvurderes, når myndigheden vurderer, at planen eller programmet kan få væsentlig indvirkning på miljøet. I overensstemmelse hermed har Energistyrelsen udarbejdet en miljøvurdering af planen.

2.1.1. Scopingfase

I forbindelse med den indledende scoping af miljøvurderingen, som blev gennemført i perioden januar-marts 2012, er de væsentligste og overordnede miljøpåvirkninger identificeret med henblik på nærmere behandling. Alle relevante myndigheder i Danmark er blevet hørt med mulighed for at indsende kommentarer til både plan og scoping. Desuden blev de tyske, nederlandske, britiske og norske myndigheder i den indledende scopingfase orienteret om planen jf. ESPOO konventionen i relation til eventuelle grænseoverskridende effekter. Et engelsk resume blev senere sendt i høring i berørte nabolande. De tyske og nederlandske myndigheder vurderede, at planen med tilhørende miljøvurdering skulle i offentlig høring i henholdsvis Tyskland og Nederlandene. Der blev ikke modtaget bemærkninger fra de britiske myndigheder, mens de norske myndigheder tog orienteringen til efterretning.

2.1.2. Miljøvurdering

Miljørapporten er udarbejdet med baggrund i resultaterne af scopingfasen. Miljørapporten omfatter en indledende beskrivelse af de forventede projektaktiviteter i forbindelse med efterforskning og produktion af olie og gas samt injektion af CO₂ for at øge olieindvindingen i eksisterende oliefelter vest for 6° 15' Ø. Dernæst beskrives miljøstatus i planområdet.

Miljøvurderingen træder ikke i stedet for en VVM-redegørelse for konkrete projekter, jf. VVM-bekendtgørelsens § 4, stk.1, en VVM-screening af eksempelvis efterforskningsboringer, jf. VVM-

bekendtgørelsens § 4, stk.2, eller konsekvensvurderinger for aktiviteter, der måtte have væsentlige påvirkninger på et habitat, jf. VVM-bekendtgørelsens § 9. I en eventuel senere VVM-redegørelse skal alle relevante miljøfaktorer behandles, jf. afsnit 4.2.2 om plan, miljøvurderinger og overvågningsprogrammer.

Det blev i scoping-fasen konkluderet, at miljørapporten skulle lægge vægt på, hvorvidt marine havpattedyr samt fiskeæg og larver blev påvirket som følge af støj fra seismiske undersøgelser og nedramning af rør i forbindelse med konstruktion af brønde. Derudover skulle påvirkningen af fugle, som følge af øget støj, lys, forstyrrelser fra sejlads og kollisioner med faste strukturer, vurderes nærmere. Det blev også konkluderet, at påvirkningen af fiskeri og andre socioøkonomiske aktiviteter kunne have en indvirkning. De potentielle påvirkninger har sandsynligvis grænseoverskridende effekter, og dette aspekt blev også anset for væsentligt. Potentielle påvirkninger på vand- og luftkvalitet og andre dyregrupper blev ikke vurderet som væsentlige.

2.1.3. Offentliggørelse og høring

Miljørapporten har været fremlagt for offentligheden fra den 10. juli til den 25. september 2012. Herudover blev miljørapporten sendt i høring hos de britiske, nederlandske, tyske og norske myndigheder. Til det formål blev rapporten oversat til engelsk og tysk. De tyske myndigheder udbad sig længere høringsfrist til den 15. oktober 2012.

2.1.4. Kravene til den sammenfattende redegørelse

I forbindelse med den endelige udstedelse af planen skal der foreligge en sammenfattende redegørelse i henhold til § 9, stk. 2, i miljøvurderingsloven. Der skal redegøres for følgende:

- Hvordan miljøhensyn er integreret i planen.
- Hvordan miljørapport og udtalelser fra offentlighedsfasen er taget i betragtning.
- Hvorfor planen er valgt på baggrund af de opstillede alternativer.
- Hvorledes myndigheden vil overvåge de væsentligste miljøpåvirkninger af planens gennemførelse.

2.2. Vedtagelse af planen

Klima-, energi- og bygningsminister Martin Lidegaard har efter den offentlige høring besluttet at gennemføre plan for udbud af områder til efterforskning og produktion af olie og gas samt separat udbud af tilladelser til injektion af CO₂ for at øge olieindvindingen i eksisterende oliefelter vest for 6° 15' Ø. Området ses på figur 2.1.

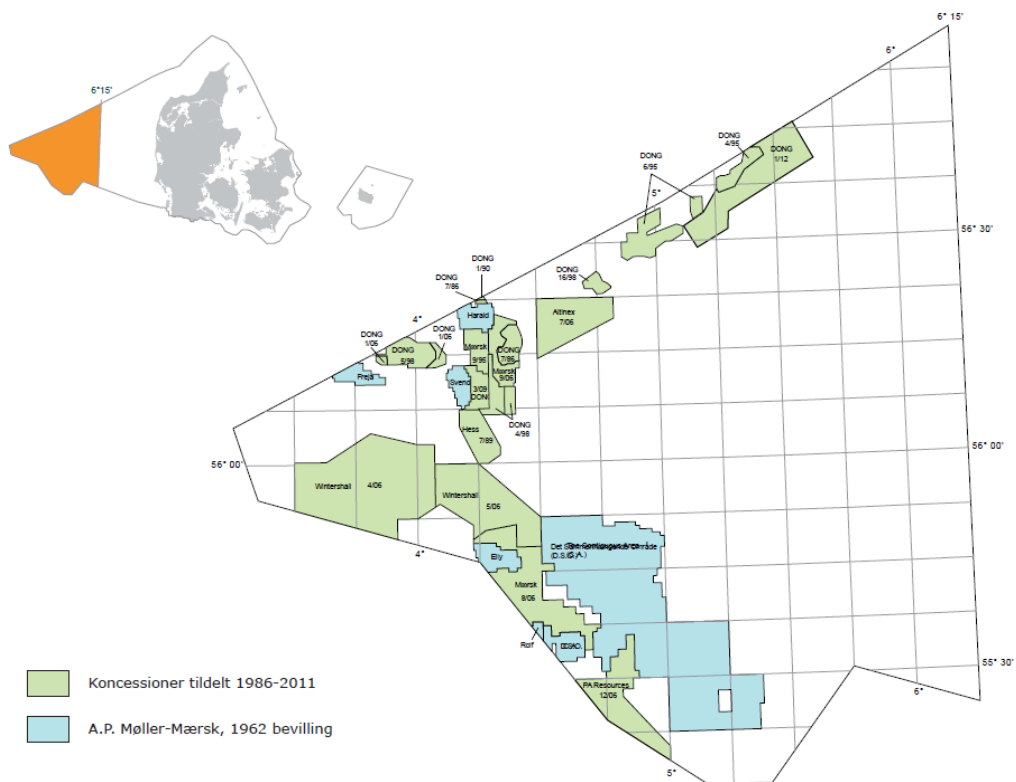
I afsnit 3.1 og kapitel 4 i nærværende redegørelse beskrives blandt andet de vilkår, der vil og kan blive stillet for at minimere påvirkningerne fra støj på havpattedyr i forbindelse med tilladelser til seismiske undersøgelser og borer. Vilkårene for disse aktiviteter er blandt andet et resultat af den offentlige høring af miljøvurderingen.

Den endelige fastsættelse af planen med tilhørende miljørapport og sammenfattende redegørelse offentliggøres i henhold til miljøvurderingslovens bestemmelser på Energistyrelsens hjemmeside www.ens.dk. Konkrete udbud i forbindelse med udbud i området vest for 6° 15' Ø i den danske del af Nordsøen med henblik på efterforskning og produktion af olie og gas offentliggøres i Stats- og EU-tidende, når en redegørelse om områder og generelle vilkår har været forelagt Folketingets Klima-, Energi- og Bygningsudvalg.

Udbud af tilladelser til injektion af CO₂ i eksisterende oliefelter med henblik på EOR forventes først igangsat, når der er selskaber, som konkret udtrykker interesse herfor.

Figur 2.1 Kort over planområdet

3. INTEGRERING AF MILJØHENSYN OG MILJØRAPPORTENS BETYDNING

3.1. Integrering af miljøhensyn

I dette afsnit redegøres for, hvordan miljøhensyn er integreret i "Strategisk miljøvurdering i forbindelse med udbud i området vest for 6 15' Ø i den danske del af Nordsøen med henblik på efterforskning og produktion af olie og gas og udbud af tilladelser til injektion af CO₂ i eksisterende oliefelter med henblik på EOR.", jf. miljøvurderingslovens § 9, stk. 2, nr. 1.

Der er gennemført en miljøvurdering sideløbende med udarbejdelse af planforslaget. Udarbejdelsen af miljøvurderingen parallelt med planforslagene har efter Energistyrelsens vurdering medvirket til, at relevante problemstillinger er blevet identificeret og afklaret tidligt. På den måde er der allerede i planforslagene indarbejdet en række miljøhensyn for at undgå, reducere og/eller kompensere for eventuelle negative miljøpåvirkninger på omgivelserne. Disse miljøhensyn er beskrevet nærmere i kapitel 4, afsnit 3.1 og tilhørende miljørapport.

På baggrund af den gennemførte høring er der foretaget nogle præciseringer i forhold til aktiviteter, der væsentligt måtte påvirke havpattedyr (seismiske undersøgelser, nedhamring af foringsrør i forbindelse med borearbejder og støjende aktiviteter i forbindelse med udbygningsaktiviteter), jf. afsnit 4.2.4. Af tabel 3.1 fremgår det, hvilke tiltag Energistyrelsen påtænker iværksat som følge af miljørapporten og de indkomne høringssvar.

Det er desuden præciseret, at en efterforsknings- og produktionstilladelse vil være undergivet de til enhver tid i Danmark gældende retsregler. Tilladelsen vil således ikke fritage rettighedshaveren fra at indhente alle øvrige nødvendige tilladelser, der følger af lov om anvendelse af Danmarks undergrund og anden lovgivning i øvrigt, herunder miljølovgivning (blandt andet VVM og konsekvensvurdering).

Der er endvidere foretaget en indledende vurdering af, om der skal foretages en naturkonsekvensvurdering jf. habitatdirektivet. Vurderingen fremgår af bilag 2, og konklusionen er, at der ikke skal foretages en naturkonsekvensvurdering. Ved de konkrete projekter kan det imidlertid blive et krav, at der foretages en naturkonsekvensvurdering.

3.2. Miljørapportens betydning

Miljørapporten og den efterfølgende høring har medvirket til at afdække de relevante problemstillinger i forbindelse med udarbejdelse af planen for udbud i området vest for 6° 15' Ø i den danske del af Nordsøen med henblik på efterforskning og produktion af olie og gas udbud, som forventes at blive offentliggjort ultimo 2013, og udbud af tilladelser til injektion af CO₂ i eksisterende oliefelter med henblik på EOR. Rapporten har ligeledes medvirket til, at nogle natur- og miljømæssige hensyn er integreret i planen.

3.3. Tiltag som følge af miljørapport og høringsvar

Tabel 3.1

1.	Støj - havpattedyr	Med baggrund i det arbejde der pågår i forbindelse med havstrategidirektivet, herunder udarbejdelse af overvågningsprogrammer og indsatsplaner, jf. afsnit 4.2.2.3, koordineres punkter 1a., 1b., 4. og 5., hvor det er relevant, med dette arbejde. Energistyrelsen revurderer praksis senest den 15. juli 2014, når de før nævnte overvågningsprogrammer og indsatsplaner foreligger.
1a.	Krav om lydspredningsmodeller i ansøgning til seismiske undersøgelser og borer, samt redegørelse for alternative teknologier.	Der stilles krav til, at ansøgere til tilladelser for seismiske undersøgelser og borer fremover dokumenterer lydspredningen i forbindelse med den planlagte undersøgelse med en modellering. Ansøger skal ligeledes redegøre for, om alternative teknologier metoder kan anvendes til udførelse af aktiviteten. Oplysninger om lydspredningen i ansøgningen og anvendelse af alternative teknologier medtages i Energistyrelsens vurdering af aktivitetens påvirkning på havpattedyr i undersøgelsesområdet.
1b.	Vejledning i forbindelse med seismiske undersøgelser.	På baggrund af det arbejde, der pågår i forbindelse med havstrategidirektivet, jf. punkt 1 i denne tabel samt arbejdet, som igangsættes under punkt 1c., udarbejder Energistyrelsen en vejledning, hvor procedurer og vilkår for seismiske undersøgelser og borer vil fremgå. Vejledningen vil også beskrive afværgeforanstaltninger og forbehold, som kan pålægges ansøger. Det er Energistyrelsens vurdering, at vilkår og procedurer for seismiske undersøgelser og borer i forhold til støj, vil variere afhængigt af lokalitet, tidspunkt på året og undersøgelsens varighed mm. Eksempelvis kan et krav i forbindelse med godkendelse af en boring være, at støj i forbindelse med nedhamring af foringsrør måles, hvis boringen planlægges udført i nærheden af et internationalt naturbeskyttelsesområde. Af vejledningen vil det ligeledes fremgå, at ansøger skal redegøre for anvendelse af alternative teknologier i forbindelse med aktiviteten. Disse forhold vil blive vurderet endeligt i forbindelse med fastlæggelse af nye procedurer, jf. punkt 1 ovenfor.
1c.	Alternative teknologier og nye typer afværgeforanstaltninger.	Energistyrelsen igangsætter en udredning ultimo 2013 om alternative teknologier, der kunne tænkes anvendt som supplement til eller erstatning for seismiske undersøgelser og nye typer afværgeforanstaltninger med henblik på, at ansøger i sin ansøgning om forundersøgelsestilladelse redegør for anvendelsesmuligheder for alternative teknologier. Udredningen vil blive opdateret hvert andet år, således at det sikres, at nye typer teknologier og afværgeforanstaltninger vurderes regelmæssigt, og hvis det skønnes relevant, medtages i Energistyrelsens vejledning (punkt 1b) for seismiske undersøgelser og borer.
2.	Overvågning af seismicitet i planområdet.	Energistyrelsen igangsætter i samarbejde med GEUS en udredning af seismiciteten i planområdet. Formålet med udredningen er at vurdere, hvor mange og hvor små jordskælv (på Richterskalaen), det er muligt at detektere med det nuværende netværk af seismografer i ind og udland, samt mulighederne for en forbedring af detektionsniveauet. Udredningen forventes igangsat 4. kvartal 2013.
3	Udbygning - baselinestudie	Hvis Energistyrelsen vurderer, at datagrundlaget i forbindelse med ansøgning om udbygning (§ 10 i Undergrundsloven) er for sparsomt, vil Energistyrelsen fastsætte

		krav om, at ansøger udfører baseline studie.
4	Kumulative effekter	I forbindelse med det arbejde, der pågår under havstrategidirektivet, vil Energistyrelsen revurdere praksis, jf. punkt 1 i denne tabel.
5	Øge viden om planområdet.	VVM-redegørelser og monitoreringsprogrammer kan koordineres med den overvågning, som igangsættes i forbindelse med havstrategidirektivet og på den måde være med til at bidrage med viden om planområdet i Nordsøen. Dette afklares endeligt i forbindelse med arbejdet om udarbejdelse af overvågningsprogrammer og indsatsplaner, jf. punkt 1 i denne tabel.
6	CO ₂ -projekter (EOR)	Energistyrelsen vil have fokus på de projektspecifikke detaljer ved et eventuelt konkret CO ₂ -projekt (EOR), herunder eventuelle miljøpåvirkninger som måtte komme fra et sådan projekt.

4. OFFENTLIGHEDSFASEN

I dette afsnit redegøres for, hvordan høringssvarene i forbindelse med offentlighedsfasen er behandlet af Energistyrelsen, jf. miljøvurderingslovens § 9, stk. 2, nr. 1.

4.1. Høringssvar

I offentlighedsfasen er der indkommet høringssvar til planen og den tilhørende miljørapport. Høringssvarene er gengivet i resumeret form i bilag 1 'Hvidbog'. De komplette høringssvar er ikke vedhæftet denne redegørelse, da materialet er omfattende. Oplysninger om høringssvarene kan fås ved henvendelse til Energistyrelsen, ens@ens.dk eller Amaliegade 44, 1256 København K. Herudover vil høringssvarene blive gjort tilgængelige på Energistyrelsens hjemmeside www.ens.dk.

I løbet af høringsperioden er der indkommet 2 høringssvar fra Storbritannien, 8 fra Danmark og 829 fra Tyskland. Mange af høringssvarene fra Tyskland er enslydende breve eller tilkendegivelse ved en underskriftsindsamling. 19 af tilkendegivelserne fra Tyskland optræder 2 gange, hvorved tilkendegivelser fra Tyskland kommer ned på 810. Der er ikke indkommet høringssvar fra Nederlandene og Norge. Høringssvarene, som er indkommet i høringsperioden, er fra borgere, myndigheder, NGO'er, interesseorganisationer, politikere og et universitet.

Alle høringssvar er vurderet og indarbejdet i planen i relevant omfang.

Energistyrelsens bemærkninger kan ses ved hvert høringssvar i hvidbogen, bilag 1, mens der henvises til en samlet behandling af en række gennemgående emner, som præsenteres i dette kapitel, afsnit 4.2, hvor Energistyrelsens svar, kommentar, præcisering og/eller vurdering til emnet kan findes. Ud for nogle af høringssvarene i bilag 1 henvises til ét eller flere afsnit i dette kapitel.

I yderste kolonne i bilag 1 er der et eller flere tal, der refererer til den liste, der ses bagerst i bilag 1. Listen er en oversigt over parter, som har afgivet høringssvar til miljørapporten og planen. Ved at sammenholde tallet i kolonnen med tallet på listen er det muligt at finde den høringsspart, som har afgivet netop dette svar. Flere af høringssparterne har afgivet samme svar, hvorved der i listen bagerst i bilag 1 kan stå det samme tal ud for flere høringssparter.

Energistyrelsen har bedt NIRAS, som er det konsulentfirma, der har udarbejdet miljøvurderingen for Energistyrelsen, om at komme med deres vurdering af de gennemgåede tværgående problemstillinger samt enkelte af høringssvarene, jf. bilag 1. NIRAS har i visse tilfælde rådført sig med Aarhus Universitet (DCE– Nationalt Center for Miljø og Energi), som er Danmarks faglige eksperter på miljøområdet. Herudover har Energistyrelsen rådført sig med GEUS (De nationale geologiske undersøgelser for Danmark og Grønland) særligt i forbindelse med de høringssvar, som drejede sig om jordskælv i den danske del af Nordsøen.

4.2. Overordnede bemærkninger til høringssvar

4.2.1. Detaljeringniveau og datagrundlag for miljøvurderingen

Referencer og datagrundlag er indsamlet via søgninger i databaser for videnskabelige tidsskrifter (så som Scopus og Web of Science) samt søgninger på google og google scholar. Viden er desuden indsamlet på baggrund af de VVM-redegørelser, der tidligere er gennemført af DONG Energy og Mærsk Olie og Gas. Herudover har Aarhus Universitet (DCE) suppleret med deres viden om datagrundlag for fugle og havpattedyr. Der er udarbejdet en liste over den litteratur, som er anvendt i rapporten. Videnskabelige artikler er gengivet ved benævnelse i selve rapporten. Der refereres ikke på samme måde som i videnskabelige arbejder, da der ikke er et krav herom.

NIRAS og DCE har kendskab til undersøgelser og data, der foreligger i området, men som ikke er offentligt tilgængelige endnu. En stor del af denne viden stammer fra miljøvurderinger af konkrete projekter (VVM) samt forskningsprojekter for konkrete projekter i området. I muligt omfang er viden fra tilstødende områder blevet inddraget. Tyske, norske og engelske hjemmesider er ikke blevet systematisk undersøgt for relevant litteratur, idet resultatet af de foretagne søgninger er blevet vurderet tilstrækkeligt. Der er således inddraget litteratur i et omfang, der vurderes tilstrækkeligt til at foretage en vurdering på et overordnet niveau, og som kan ligge til grund for en beslutning om planens vedtagelse.

Ifølge Vejledning om miljøvurdering af planer og programmer (nr. 9664 af 18/06/2006) bør Miljørapportens detaljeringsniveau afpasses planens detaljeringsniveau. "Det giver således ingen mening at gennemføre en detaljeret miljøvurdering med præcise beregninger af de forventede påvirkninger, hvis planen fastlægger en overordnet rammebetingelse for fremtidige projekter (eller arealanvendelser). Netop usikkerheden i miljøvurderingen kan afstedkomme en højere præcision i planen med det sigte at forebygge eventuelle uønskede påvirkninger af miljøet".

Det er vanskeligt at foretage vurderinger på baggrund af denne plan, hvor omfanget og sandsynligheden for at aktiviteterne gennemføres, ikke er kendt. Det vides eksempelvis ikke, hvor der vil blive foretaget seismiske undersøgelser, eller hvor eventuelle efterforskningsboringer vil blive udført. Dette er også nævnt i miljørapporten og i og 4.2.11 i denne sammenfattende redegørelse.

På baggrund af NIRAS' ovenstående vurdering og besvarelsen under afsnit 4.2.4 vurderer Energistyrelsen, at der er inddraget og refereret tilstrækkeligt til den eksisterende viden på de enkelte fagområder, og at konklusionerne vedrørende de miljømæssige konsekvenser hviler på et forsvarligt grundlag.

4.2.2. Plan, miljøvurderinger og overvågningsprogrammer

Aktiviteter i forbindelse med offshore kulbrinteefterforskning, -produktion og sluttelig dekommissionering af udtjente anlæg påvirker omgivelserne. For at kunne tillade aktiviteterne er det derfor en væsentlig forudsætning, at påvirkningerne identificeres og kontrolleres på en sådan måde, at konsekvenserne er miljømæssigt forsvarlige.

De forskellige aktiviteter påvirker omgivelserne med varierende intensitet over forskellig tidslængde. Seismiske undersøgelser og lægning af rørledninger er eksempler på aktiviteter af kortere varighed over et stort areal. Boringer og etablering eller fjernelse af anlæg typisk er ligeledes af kortere varighed, men medfører en mere intensiv påvirkning på en begrænset lokalitet. Produktion af kulbrinter medfører derimod en mere konstant, lokal påvirkning over meget lang tid, hvortil der kommer påvirkning fra den tilhørende nødvendige infrastruktur i form af flyvning og skibstransport.

Påvirkningerne sker gennem udledninger og eventuelt spild til havet, emissioner til luften, ændringer i undergrunden, samt den fysiske tilstedeværelse af konstruktioner og infrastruktur i havbund, vandsøjle og luftrum.

Energistyrelsen har myndighedsansvar for følgende påvirkninger på klima og miljø: Emission til luften af CO₂ fra afbrænding af gas og dieselolie, aktiviteterets påvirkning af forholdene i etablerede internationale naturbeskyttelsesområder samt projektets indvirkning på miljøet og overvågning heraf.

Udledninger og eventuelt spild til havet forvaltes af Miljøministeriet, bl.a. på grundlag af vedtagelser i regi af det internationale samarbejde under OSPAR konventionen³.

Tilladelser, som meddeles til efterforskning og produktion af kulbrinter (eneretstilladelse), giver rettighedshaveren eneret til at efterforske og producere olie og gas i tilladelsesområdet. Alle aktiviteter i forbindelse med denne virksomhed skal særskilt godkendes af Energistyrelsen og er undergivet de til enhver tid i Danmark gældende retsregler. Dette betyder, at når rettighedshaveren får meddelt en eneretstilladelse giver det ikke rettighedshaveren ret til at udføre aktiviteterne i forbindelse med efterforskningen og produktionen, uden at aktiviteten(erne) er godkendt af Energistyrelsen, f.eks. en boring. I forbindelse med godkendelsen af aktiviteten foretager Energistyrelsen i samarbejde med andre myndigheder en konkret vurdering af projektets påvirkning på miljøet. Dette kan føre til vilkår (blandt andet af miljø-, sikkerheds- og sundhedsmæssig karakter) i godkendelsen, som rettighedshaveren skal følge, når aktiviteten igangsættes.

Sikkerhed og sundhed offshore reguleres af Offshoresikkerhedsloven (OSL) med tilhørende bekendtgørelser. Disse regulerer offshoreanlægs sikkerhed, arbejdsmiljøet samt andre forhold af sundhedsmæssig betydning. Iværksættelse af konkrete aktiviteter i henhold til den kommende plan vil forudsætte tilladelse i henhold til denne lovgivning.

4.2.2.1. SMV

Miljøvurdering af planer og programmer kaldes undertiden for SMV. SMV står for **S**trategisk **M**iljø**V**urdering. SMV er betegnelsen for miljømæssige vurderinger af planer, programmer og politiske mål. Dvs. en vurdering af deres virkninger på miljøet.

Strategisk miljøvurdering af planer og programmer skal ses som en overbygning til bestemmelserne om VVM. Strategisk miljøvurdering af planer og programmer foregår på niveauet før projektniveauet, hvor det vurderes, om der skal udarbejdes en VVM-redegørelse, og dermed også på et tidligere tidspunkt i beslutningsprocessen.

Formålet med den strategiske miljøvurdering af planer og programmer er at sikre, at vurderingen af miljøkonsekvenser og belysningen af mulige alternativer foregår, mens planerne stadig er under forberedelse og behandles politisk, dvs. før de endeligt er vedtaget. Herved sikres et højt miljøbeskyttelsesniveau, og at miljøhensyn bliver integreret ved udarbejdelsen af planer.

Fra 21. juli 2004 er der indført regler om, at alle planer og programmer, hvor rammer fastsættes for fremtidige anlægstilladelser til konkrete projekter, skal gennemgå en strategisk miljøvurdering. Dette sker nu

---

³ Oslo-Paris konventionen handler om beskyttelse af havmiljøet, og dækker det nordøstlige Atlanterhav. Den omfatter 15 lande heriblandt Danmark.

med baggrund i miljøvurderingsloven. Loven gennemfører EU-direktiv 2001/42/EF om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet.

Loven foreskriver, at der skal foretages miljøvurderinger af planer og programmer, hvis gennemførelse kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Loven retter sig mod de statslige, regionale eller kommunale myndigheders planer eller programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Det drejer sig især om planer inden for en række sektorer, som fastlægger rammer for fremtidige anlæg samt om planer, som kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Der er med loven indført pligt for myndighederne til at foretage miljøvurdering af disse planer og programmer samt til at inddrage relevante miljømyndigheder for at få fastlagt omfanget og indholdet af miljøvurderingerne. Myndigheder og offentligheden skal efterfølgende høres om udkast til plan eller program og om de udarbejdede miljørapporter.

Detaljeringsniveauet for oplysninger i miljøvurderingen skal afpasses til den pågældende plan eller programs detaljeringsniveau. Alt andet lige vil en mere konkret og detaljeret plan give mulighed for at lave mere detaljerede vurderinger. Valg af detaljeringsniveau afhænger også af, hvad der planlægges for, og hvor væsentlig ændringen og påvirkningen er.

Denne plan er vurderet til at være af overordnet karakter, da omfanget og sandsynligheden for, at aktiviteterne gennemføres, ikke er kendt. Det er vanskeligt på forhånd at vurdere udfaldet af en udbudsrunde, dvs. hvor mange tilladelser der vil blive meddelt som resultat af udbudsrunder. Herudover vides det eksempelvis ikke, hvor der vil blive foretaget seismiske undersøgelser, eller hvor eventuelle efterforskningsboringer vil blive udført. Dette afspejles i detaljeringsniveauet for oplysninger i miljørapporten og nævnes i miljørapporten og i afsnit 4.2.11 i denne sammenfattende redegørelse.

4.2.2.2. Plan

Begrebet "planer og programmer" omfatter forskellige benævnelser for planlægningsdokumenter mv., som tilvejebringes med hjemmel i lovgivningen. Det være sig planloven og dens plantyper, eller anden lovgivning, som indeholder bestemmelser om tilvejebringelse af planer, programmer, strategier, handlingsplaner, indsatsplaner, udbygningsplaner og lignende benævnelser.

Det afgørende vil være, om et planlægningsdokument har en sådan karakter eller et sådant indhold, at det fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser i almindelighed eller aktiviteter, der kan påvirke internationale naturbeskyttelsesområder.

4.2.2.3. Overvågningsprogram

Planen beskriver en række aktiviteter, der på et tidspunkt bliver så konkrete, at der foreligger et projekt, som vil være underlagt krav om udarbejdelse af VVM-redegørelse. På det tidspunkt vil der for det konkrete projekt blive udført en række undersøgelser. Det kan være som baseline til at foretage vurderinger, jf. tabel 3.1 punkt 3., men også som grundlag for at vurdere kumulative effekter på eksempelvis fugle og havpattedyr. Vurdering af kumulative effekter på fremtidige projekter skal vurderes meget nøje, og afhængigt af projektets karakter og omfang kan Energistyrelsen stille krav om, at der bliver gennemført monitoringsprogrammer. F.eks. er der i forbindelse med Energistyrelsens sagsbehandling af 'Vurdering af virkninger på miljøet fra yderligere olie- og gasaktiviteter, juli 2011', foretaget af Mærsk Olie og Gas AS, efterfølgende indgået en rammeaftale mellem Naturstyrelsen og Mærsk Olie og Gas A/S om et måle- og monitoringsprogram af havpattedyrs aktiviteter i området sammenholdt med støjpåvirkningen. Programmet skal gennemføres og afrapporteres senest 30. juni 2014.

Desuden skal det bemærkes, at Danmark på baggrund af havstrategidirektivet "The Marine Strategy Framework Directive" skal udarbejde overvågningsprogram og indsatsplaner med henblik på at opnå miljømålet om god tilstand i Nordsøen. Ifølge Lov om havstrategi, jf. lov nr. 522 af 26/05/2010 pålægges miljøministeren at udarbejde overvågningsprogrammer, som gør det muligt at følge udviklingen i havområdernes tilstand. Overvågningsprogrammerne skal være opstillet og igangsat senest 15. juli 2014. De skal give overblik over havområdernes miljøtilstand og sammen med basisanalyserne danner de grundlag for udarbejdelsen af de indsatsprogrammer, der skal sikre opfyldelse af miljømålene. Miljøministeren udarbejder indsatsprogrammer, som beskriver de foranstaltninger, der bedømmes nødvendige for at kunne nå de fastsatte mål. Indsatsprogrammerne skal udarbejdes senest i 2015 og iværksættes senest i 2016.

Havstrategidirektivet beskæftiger sig med flere nye emner i forhold til havet, herunder betydningen af kumulative effekter, lydpåvirkning og påvirkning fra marint affald. Direktivet pålægger endvidere medlemslandene at foretage en indbyrdes og regional koordination af deres havstrategier for at sikre sammenhæng inden for de enkelte havområder. Kommende VVM-redegørelser og monitoringsprogrammer vil blive koordineret med havstrategi-overvågningen, når det vurderes relevant, og på den måde være med til at bidrage med viden om planområdet i Nordsøen.

Miljørapporten nævner også i kapitel 9, at der for det sydvestlige hjørne af planområdet kan blive behov for opstilling af et monitoringsprogram for fugle og havpattedyr, hvis de tyske og engelske planer om vindmøller bliver realiseret. Energistyrelsen vil derfor især i det område have fokus på monitoring i forbindelse med projekter, hvor der er krav om udarbejdelse af VVM-redegørelse.

4.2.2.4. VVM

En VVM-redegørelse skal udarbejdes for et konkret projekt, som er omfattet af VVM-pligt. Det medfører, at der skal gennemføres en række detaljerede undersøgelser, der skal belyse de miljømæssige konsekvenser af projektet også set i kumulation med eksisterende anlæg og andre planlagte aktiviteter. Hvis projektet kan antages at påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde inden eller uden for dansk område væsentligt, skal der i den forbindelse også gennemføres en konsekvensvurdering af påvirkninger på internationale beskyttelsesområder. Denne konsekvensvurdering skal vise, at aktiviteten ikke vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, før en tilladelse til projektet kan meddeles. Desuden må de dyrearter, som er beskyttet i medfør af habitatdirektivet ikke forsætligt forstyrres i deres naturlige udbredelsesområde, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer, med skadelige virkninger for arten eller bestanden og der er forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af deres yngle- eller rasteområder. Først når der foreligger et konkret projekt, kan der defineres et afgrænset undersøgelsesområde, gennemføres beregninger af emissioner, støjudbredelse m.v., og der kan gennemføres feltundersøgelser for at supplere viden om de eksisterende forhold og tilstand i det pågældende område.

Ved ansøgning om tilladelse til eller godkendelse af projekter til indvinding af kulbrinter og til etablering af rørledninger på dansk søterritorium og kontinentalsokkelområde skal der oftest udarbejdes en redegørelse om vurdering af virkningerne på miljøet (VVM-redegørelse). Der skal foreligge en VVM-redegørelse, inden Energistyrelsen kan give tilladelse til eller godkendelse af større projekter efter undergrundslovens §§ 10, 17, 23 d, 23 k, 23 u og 28 og kontinentalsokkelovens § 4 samt § 2 i bekendtgørelse om visse rørledningsanlæg til transport af kulbrinter på søterritoriet og på kontinentalsoklen. De nærmere regler om dette findes i bekendtgørelse nr. 632 af 11. juni 2012 om VVM, konsekvensvurdering vedrørende interna-

tionale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og produktion af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore.

4.2.2.5. VVM-screening m.m.

Selvom et projekt falder uden for bestemmelserne om pligt til at udarbejde en fuld VVM redegørelse, kan der dog stadig være tilfælde, hvor projektet falder under bestemmelserne for VVM-screening, som eksempelvis en efterforskningsboring. Ved en VVM-screening foretages efter nærmere fastsatte kriterier en vurdering af, hvorvidt et projekt kan forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet og dermed skal underkastes en fuld VVM. Kriterierne, hvorefter vurderingen skal foretages, er indeholdt i VVM-bekendtgørelsens bilag 1 og omhandler projektets karakteristika, projektets placering samt kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning.

4.2.2.6. Konsekvensvurdering

Der er i miljørapporten, bilag 3, nævnt flere aktiviteter, der ikke nødvendigvis er omfattet af krav om VVM-redegørelse. Det gælder f.eks. for seismiske undersøgelser, men som det også er nævnt i miljørapportens kapitel 7, skal Energistyrelsen give en godkendelse, før aktiviteten kan iværksættes. Her vil der blive opstillet vilkår, der har til hensigt at beskytte miljøet.

Hvaler og delfiner hører til de arter, der ifølge habitatdirektiv, direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, kræver en streng beskyttelse. Disse arter må ikke forstyrres i deres naturlige udbredelsesområde, især ikke i særligt følsomme perioder, hvor der er risiko for skadelige virkninger for arten eller bestanden.

Når der ansøges om en godkendelse af f.eks. en efterforskningsboring, et indvindingsprojekt eller en seismisk undersøgelse, skal ansøger indsende de nødvendige oplysninger om projektet i forhold til projektets påvirkning på internationale beskyttelsesområder, herunder Natura 2000-områder, for at Energistyrelsen kan afgøre, om der skal foreligge en konsekvensvurdering. Ansøger skal desuden indsende de nødvendige oplysninger om projektet i forhold til projektets påvirkning af beskyttede arter.

Projekter, der må antages at kunne påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, kan kun få tilladelse eller godkendelse, hvis der foreligger en konsekvensvurdering, som viser, at projektet ikke skader naturbeskyttelsesområdet under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger. Energistyrelsen afgør, om der skal indsendes en konsekvensvurdering sammen med ansøgning om tilladelse til projektet. Afgørelsen baseres på baggrund af oplysninger om projektet i forhold til påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder. Hvis Energistyrelsen vurderer at et internationalt naturbeskyttelsesområde i en nabostat påvirkes væsentligt, høres det pågældende lands myndigheder i henhold til ESPOO konventionen,

4.2.2.7. Vilkårsstillelse

I forbindelse med en tilladelse eller en godkendelse kan der være knyttet vilkår med det formål at beskytte natur, miljø og kulturarv. Sådanne vilkår kan medføre begrænsninger for projektet. F.eks. kan der i nogle områder være tidsmæssige begrænsninger for, hvornår støjende aktiviteter kan udføres, for at sikre at hvaler, herunder marsvin, ikke bliver forstyrret i perioder, hvor arten er særligt følsom over for forstyrrelser, som f.eks. i parrings- og yngletiden.

Et standardvilkår i forbindelse med en godkendelse eller tilladelse er, at selskaberne skal anvende en såkaldt soft start-procedure, når en støjende aktivitet skal udføres, f.eks. seismiske undersøgelser eller

nedramninger af rør i havbunden. Ved en soft start-procedure øges lydniveauet fra lydkilden langsomt til det operationelle niveau. Hvis der observeres havpattedyr i en afstand af mindre end 200 meter fra lydkilden, skal soft start-proceduren udsættes. Soft start-proceduren skal udføres efter et sæt "best practice" retningslinjer, der er udarbejdet af DCE.

Vilkårene, der stilles i forbindelse med tilladelse til eller godkendelse af aktiviteter på havet, er bl.a. baseret på nyeste data og oplysninger om tilstedeværelsen af og adfærden hos de havpattedyr, der lever i det danske havområde. Energistyrelsen revurderer efter behov vilkårene, og, hvis det skønnes relevant, medtages ændringer i Energistyrelsens vejledning (tabel 3.1 punkt 1b) for seismiske undersøgelser og boringer for at sikre, at habitatdirektivets krav om en streng beskyttelse af bl.a. hvaler og delfiner bliver overholdt.

4.2.3. Anvendelse af EOR i eksisterende oliefelter, herunder CO₂ EOR

Enhanced Oil Recovery (EOR) er en kendt teknik indenfor olie- og gasindustrien, som benyttes til at øge olieindvindingen fra et givent felt. Den består i at nedpumpe en væske eller gas til oliereservoiret, som øger strømmingen af olien hen imod produktionsbrøndene. Den øgede strømning kan være resultat af øget tryk eller nedsat viskositet i råolien.

I den danske del af Nordsøen har man hidtil benyttet vand eller naturgas som EOR-fluid. I visse tilfælde kombineres vandinjektion med opsprækning af reservoirformation ved frakturering ("fracking"), for at kunne opnå tilstrækkelig høje injektionsrater. På Tyra-feltet har man benyttet reinjektion af tør naturgas til at fastholde den høje gasproduktion om sommeren, når afsætning til land falder. Formålet har været at kunne trække kondensat (let råolie) ud af naturgassen svarende til procesanlæggets kapacitet.

Normalt ved vandinjektion har man en række brønde, hvor injektionen foregår, og en række brønde, hvorfra der produceres, og man forsøger at placere brøndene således, at der sker en "sweeper"-effekt for at feje kulbrinterne hen til produktionsboringerne.

Anvendelsen af disse teknikker (nedpumpning, genindvinding og adskillelse af gas- og væskefraktioner, benyttelse af reservoirer som lagre) betragtes i dag som standardoperation i olie- og gasindustrien.

Eksempelvis i USA har man udnyttet CO₂ på samme måde som vand og naturgas og til samme formål. CO₂ kan derfor betragtes som blot én af flere muligheder, når der tænkes på EOR-løsninger.

Teknisk set er der meget lidt forskel på håndtering af CO₂ og håndtering af naturgas. Industrien har oparbejdet en høj grad af sikkerhed i håndteringen af naturgas, således at udslip sjældent forekommer. Herudover kan nævnes, at der skal foreligge beredskabsplaner i forbindelse med udførelse af eksempelvis boringer og udbygninger til håndtering af blandt andet utilsigtede udslip. Udover brand- og eksplosionsfaren ved naturgassen er den i mange olieprovinser forurenset med svovlbrinte ("sur gas"), hvilket gør indånding livsfarlig. Der er således fokus på at imødegå det mindste udslip. Tilsvarende er også anvendelsen af CO₂ strengt kontrolleret, således at risikoen for udslip formindskes mest muligt, jf. bestemmelserne i undergrundsloven om CCS. I Danmark er der ubetydelige mængder af svovlbrinte i den nuværende produktion af naturgas.

Anvendelse af CO₂ til EOR-formål er derfor medtaget i miljøvurderingen, primært fordi den ikke tidligere er anvendt til dette formål i Danmark, ikke fordi EOR-teknikken som sådan er ny. En af grundene til at man

ikke tidligere har interesseret sig for CO₂ injektion i Danmark, er omkostningerne forbundet hermed, bl.a. på grund af manglen på tilgængelige mængder af billig CO₂.

Naturstyrelsen påpeger, at olieselskabernes overvejelser vedrørende økonomiske forhold omkring CO₂-kvoter og betaling for lagring af CO₂ kan spille en rolle i forhold til, om CO₂-EOR vil blive anvendt. I tillæg hertil gælder, at på eksisterende felter, hvor brøndforingerne og produktionsfaciliteterne ikke er konstrueret til at tåle tilstedeværelsen af CO₂, er der store økonomiske barrierer mod indførelsen af denne teknik, idet der bliver behov for etablering af nye anlæg, der kan håndtere CO₂. Det vil derfor være på et begrænset antal felter, hvor CO₂ EOR er en mulighed. Geologien skal også være af en sådan beskaffenhed, at CO₂ EOR er muligt og kan øge olieindvindingen.

På baggrund af at der ikke foreligger et konkret projekt, er miljørapporten ikke gået i detaljer med at beskrive påvirkningen af miljøet ved denne aktivitet. Miljørapporten behandler derfor CO₂ injektion overordnet. Når der er konkrete projekter, vil påvirkningerne blive vurderet detaljeret i forbindelse med en VVM-redegørelse.

Hvis et olieselskab beslutter sig for at anvende injektion af CO₂ for at øge indvindingen, skal der foreligge en tilladelse fra Energistyrelsen. CO₂ injektion i undergrunden reguleres af CCS bestemmelserne i undergrundsloven (§§ 23 – 23 v). Der skal foreligge en VVM redegørelse for projektet. I henhold til VVM bekendtgørelsens (nr. 632 af 11. juni 2012) § 3, stk.1, vil et konkret projekt for CO₂ EOR være underlagt krav om en VVM-redegørelse, som belyser projektets påvirkning på miljøet. Hvis Energistyrelsen vurderer, at projektet kan have væsentlige grænseoverskridende påvirkninger, bliver den pågældende nabostat hørt i henhold til ESPOO konventionen.

I flere af høringssvarene påpeges, at der i SMV'en ikke er foretaget en risikovurdering i forbindelse med injektion af CO₂. Risiko for blow out forårsaget af CO₂ og vurdering af påvirkninger på miljøet efter en sådan hændelse er ikke mulig at beskrive på det foreliggende grundlag. Det kan kun gøres i forbindelse med vurdering af en konkret ansøgning om injektion af CO₂ i eksisterende oliefelter med henblik på EOR. Gennemførelse af konkrete projekter med injektion og lagring af CO₂ i de eksisterende oliefelter i Nordsøen er omfattet af reglerne om vurdering af virkninger på miljøet (VVM) i undergrundsloven, som beskrevet ovenfor. Sådanne projekter vil derfor gennemgå en meget grundig miljø- og sikkerhedsmæssig vurdering på baggrund af konkrete oplysninger om et aktuelt projekt.

Der er ligeledes flere høringssvar, som påpeger, at SMV'en ikke bygger på et tilstrækkeligt vidensgrundlag i forbindelse med anvendelsen af EOR, herunder anvendelsen af CO₂. Der er som forarbejde til planen og miljørapporten blevet inddraget viden og erfaring med anvendelsen af EOR, herunder anvendelse af CO₂, som nævnt tidligere i dette afsnit.

4.2.4. Støj og afværgeforanstaltninger

4.2.4.1. Seismiske undersøgelser

I de indkomne høringssvar spørges der til, om al relevant viden er inddraget i forbindelse med udarbejdelsen af SMV'en. I forbindelse med en SMV er det ikke praktisk muligt at referere til samtlige undersøgelser og videnskabelige artikler, der gennem tiden har beskæftiget sig med de enkelte faglige områder. I stedet er det i SMV'en sikret, at der er inddraget og refereret tilstrækkeligt meget materiale til, at den eksisterende

de viden på de enkelte fagområder er afspejlet, og det er sikret, at konklusionerne vedrørende de miljø-mæssige konsekvenser hviler på et forsvarligt grundlag.

Som et eksempel på dette er det i de indkomne høringssvar kommenteret, at artiklen Lucke et al. 2009 "Temporary shift in masked hearing thresholds in a harbor porpoise (*Phocoena phocoena*) after exposure to seismic airgun stimuli" ikke er inddraget. DCE har i den forbindelse vurderet, at denne artikel er yderst relevant i forhold til effekter af airgunstøj på marsvin og burde have været inkluderet.

På baggrund af DCE's ovenstående kommentarer er artiklen blevet gennemgået. Artiklen undersøger, hvilket lydtryk der giver midlertidige hørenedsættelser hos et marsvin ved Fjord&Bælt i Kerteminde. Støj-kilden er en seismisk luftkanon, og som sådan er artiklen relevant at inddrage i forbindelse med SMV'en. Der er dog ikke noget i artiklen, der ændrer på den forudsætning, der indgår i SMV'ens vurderinger: at støj fra seismiske undersøgelser er i stand til at forårsage midlertidige hørenedsættelser og permanente høreskader hos marsvin. Artiklen ændrer dermed heller ikke på vurderingen af, at der ved gennemførelse af seismiske undersøgelser vil være behov for at gennemføre afværgeforanstaltninger.

Høringssvarene indeholder også henvisninger til undersøgelser, der for eksempel beskriver andre sammensætninger af bundfaunaen end den overordnede beskrivelse, der indgår i SMV'en. En mere detaljeret beskrivelse af bundfaunaen i området vurderes ikke at føre til ændringer i SMV'ens konklusioner. Konklusionen i scopingfasen vedrørende den forventede effekt på bundfaunaen og -flora var, at bundfaunaen og -floraen ikke ændres væsentligt som følge af ændringen af aktivitetsniveau i forbindelse med planen. Påvirkninger vurderedes derfor ikke at have så væsentlig betydning, at de skulle vurderes nærmere i miljørapporten.

De indkomne høringssvar indeholder desuden en del bemærkninger til niveauet for afværgeforanstaltninger. I SMV'en beskrives det, at afværgeforanstaltninger kan inkludere tiltag som:

- Det udstyr der bruges (airguns), bør ikke være kraftigere end nødvendigt for at gennemføre undersøgelsen.
- Undersøgelsen bør udsættes, hvis marine pattedyr observeres inden for en sikkerhedszone på 500 m fra udstyret.
- En "langsom start" (soft-start) procedure bør anvendes.

I visse tilfælde kan der stilles vilkår om, at der skal være trænedede observatører af marine pattedyr om bord på undersøgelsesfartøjet. Det bør først tillades, at undersøgelserne startes, når der er en rimelig sikkerhed for, at der ikke er marine pattedyr i området (minimum 200 meter fra lydkilden).

Disse foreslåede afværgeforanstaltninger tager udgangspunkt i de guidelines, der findes for grønlandske og engelske farvande.

Sikkerhedszonen afhænger af den konkrete aktivitet, dvs. støjniveauet, varigheden, tidspunkt på året mm. Sikkerhedszonen vil altid være minimum 200 meter fra lydkilden, som følger "best practice" i henhold til anbefalinger fra DCE.

I forbindelse med fastsættelse af vilkår i en tilladelse til at gennemføre seismiske undersøgelser (eller pælenedramninger) er blandt andet følgende punkter nævnt i de indkomne hørings svar. Energistyrelsen er enig i, at disse punkter med fordel kan overvejes:

- Der bør redegøres for, om det er nødvendigt at gennemføre seismiske undersøgelser, eller om man i stedet kan anvende eksisterende data. Man skal dog her være opmærksom på, at eksisterende data kan være svære at fremskaffe.
- Der bør redegøres for, at det anvendte udstyr ikke er kraftigere end nødvendigt for at gennemføre undersøgelsen, at varigheden af den støjende aktivitet ikke er længere end højest nødvendig, og om det er muligt at anvende alternative metoder.
- Det skal sikres, at der i forbindelse med konkrete seismiske undersøgelser er fastsat procedurer, som skal overholdes i forbindelse med f.eks. opstart, linjeskift, pauser mv. Dette skal sikre, at der ikke er marine pattedyr indenfor det område, hvor undersøgelserne kan forårsage skade.

Det kan, hvor det er relevant, undlades at gennemføre særligt støjintensive arbejder i bestemte områder og på særligt følsomme tidspunkter. Det skal dog bemærkes, at der ikke er identificeret eksempelvis afgrænsede yngleområder for havpattedyr eller områder med særlig høj koncentration af fiskeæg eller – larver, der umiddelbart udløser krav om, at der ikke kan gennemføres seismiske undersøgelser i visse perioder, eksempelvis i yngle- og parringstiden for marsvin. Det kan ikke afvises, at det i dele af planområdet kan være relevant at tage hensyn til marsvin med unger, når der stilles vilkår til seismiske undersøgelser. Omvendt er det efter Energistyrelsens vurdering heller ikke relevant på forhånd at forbyde seismiske undersøgelser i dele af planområdet eller på bestemte tidspunkter af året.

Hvis det i forbindelse med seismiske undersøgelser sikres, at der gennemføres afværgeforanstaltninger på et tilfredsstillende niveau, er det Energistyrelsens opfattelse, at undersøgelser kan gennemføres med mindre miljømæssige effekter til følge.

SMV'en giver ikke "frit slag" i forhold til at gennemføre for eksempel seismiske undersøgelser i planområdet, men det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at lave en detaljeret vurdering af de kumulative effekter af en konkret seismisk undersøgelse i forhold til de øvrige støjende aktiviteter i en given del af planområdet. Energistyrelsen vil følge arbejdet i forhold til havstrategidirektivet, jf. tabel 3.1 punkt 1 i denne redegørelse.

4.2.4.2. Afværgeforanstaltninger i forbindelse med støj og krav til ansøgningen

På baggrund af tidligere anvendte procedurer og ovenstående vurderer Energistyrelsen, at nedennævnte procedurer indføres (og er allerede indført under den strategiske miljøvurderingsproces) i forbindelse med seismiske undersøgelser og boringer i planområdet. Det skal dog nævnes at flere af nedenstående punkter, eksempelvis soft-start proceduren, har været et vilkår i en årrække. De nedenstående vilkår vil indgå i tilladelser til konkrete projekter:

- Brug af "langsom start" (soft-start) procedure, der sikrer, at seismiske undersøgelser og nedramning først udføres ved fuld kraft efter en periode ved lav kraft, som sikrer, at der ikke udsendes støj, der er så kraftig, at den kan skade marine pattedyr. Når udstyret kører for lav kraft, vil støjen bewirke, at de marine pattedyr forlader området.

- Undersøgelsen/arbejdet og hermed soft-start proceduren skal udsættes, hvis marine pattedyr observeres inden for en sikkerhedszone på minimum 200 m fra udstyret.
- Soft-start proceduren skal foregå over mindst 20 minutter.
- I tilfælde af at undersøgelsen/arbejdet afbrydes, og pausen er væsentlig skal soft-start proceduren gentages.
- I forbindelse med seismiske undersøgelser skal udstyret lukkes ned, når transit tiden mellem linjerne overstiger 20 minutter. Inden påbegyndelse af næste linje skal udstyret startes langsomt op igen og følge soft-start proceduren. Hvis transit tiden er mindre end 20 minutter, er det tilladt at have udstyret tændt dog med nedsat styrke.
- Det udstyr, der bruges (airguns/seismiske undersøgelser), bør ikke være kraftigere end nødvendigt for at gennemføre undersøgelsen.
- I visse tilfælde skal der være trænede observatører af marine pattedyr om bord på undersøgelsesfartøjet og på boreriggen. Eksempelvis, hvis undersøgelsen/boringen kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt.
- Der skal føres log over observationer af havpattedyr og afrapporteres i forbindelse med afslutning af undersøgelsen.
- Udstyret må ikke anvendes udenfor linjerne, undtagen i de ovennævnte tilfælde (soft-start procedure lige før ankomst af skibet til undersøgelseslokaliteten og ved korte transitlinjer) og for strengt nødvendige test af udstyr. I forbindelse med test af udstyr skal soft-start proceduren følges.

Det skal understreges, at der i forbindelse med hvert enkelt projekt vil blive foretaget en konkret vurdering af projektets påvirkning på miljøet herunder påvirkning på havpattedyr. Ud over de nævnte vilkår kan Energistyrelsen fastsætte yderligere vilkår, så som længere soft-start procedure, udsættelse af starttidspunkt for aktiviteten, krav om VVM-redegørelse etc.

I ansøgningen skal der redegøres for, om det er nødvendigt at gennemføre seismiske undersøgelser, eller om man i stedet kan anvende eksisterende data. I ansøgningen skal der redegøres for, at det anvendte udstyr ikke er kraftigere end nødvendigt for at gennemføre undersøgelsen, og at varigheden af den støjende aktivitet ikke er længere end nødvendigt.

Kumulative effekter af støjpåvirkningerne er svære at håndtere i forbindelse med en SMV. Nogle støjende aktiviteter vil tidsmæssigt og geografisk være adskilt så meget fra andre aktiviteter, at der ikke er risiko for kumulative effekter. Ved andre støjende aktiviteter vil risikoen være stor. Minimering af kumulative effekter kan derfor bedst ske i forbindelse med vilkårsstilling til konkrete projekter og i forbindelse med VVM-redegørelser. Energistyrelsen vil følge arbejdet i forhold til havstrategidirektivet, jf. tabel 3.1 punkt 1.

Endeligt skal det nævnes, at når konkrete seismiske undersøgelser skal godkendes af Energistyrelsen, vil godkendelsen og vilkårsstillingen være baseret på den nyeste viden om blandt andet afværgeforanstalt-

ninger for at minimere de miljømæssige effekter af seismiske undersøgelser. For at sikre at godkendelser sker på baggrund af den nyeste viden igangsætter Energistyrelsen et studie, jf. tabel 3.1 punkt 1c.

4.2.4.3. Platforme og transport

Som baggrund for vurderingen af at øget støj fra platform og fartøjer mm. giver en mindre påvirkning på havpattedyr, er det forudsat, at stigningen i aktivitet forventes at være lille sammenlignet med det nuværende niveau. Der er en vis usikkerhed i forhold til, i hvilken grad det nuværende støjniveau påvirker havpattedyr, ligesom det er usikkert, hvilke andre konkrete aktiviteter, der kan forårsage kumulative effekter i forbindelse med støj fra en platform eller fartøjer i transport til og fra en platform.

Det er derfor også vigtigt at understrege, at der i forbindelse med en evt. anlæggelse af en ny platform skal foretages konkrete vurderinger af, hvor meget støj platformen og transport til og fra platformen vil generere, hvor meget støj, der i forvejen er i området, og hvilke aktiviteter og projekter, der kan forårsage kumulative effekter. Disse aspekter skal belyses i VVM-redegørelsen for projektet. Den i SMV'en anlagte vurdering af, at den forventede stigning i aktivitetsniveau kun vil medføre en mindre påvirkning, er ikke ensbetydende med, at et konkret projekt uanset udformning, kumulative effekter mv. kun vil resultere i en mindre påvirkning.

4.2.5. Natura 2000 og naturkonsekvensvurdering

I planen præciseres, at der ikke må forekomme væsentlige påvirkninger af Natura 2000-områder som følge af planen. Desuden er der udarbejdet et bilag til miljørapporten, som beskriver overvejelserne omkring planens potentielle påvirkning af Natura 2000 områder i form af en indledende vurdering af, om der skal foretages en naturkonsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivet. Forbehold og afværgeforanstaltninger indarbejdes i planen for at sikre, at de kommende udbud er direkte bundet af forbeholdene. I tilknytning til materialet som udarbejdes i forbindelse med de enkelte udbud vil forbehold og afværgeforanstaltninger fremgå i det omfang det vurderes relevant.

4.2.6. Bilag IV arter

Habitatdirektivet rummer ud over udpegningen af habitatområder endvidere en mere generel beskyttelse af en række arter opført på habitatdirektivets bilag IV, som også gælder uden for Natura 2000-områdernes grænser. Der er tale om arter på land i marine og ferske vandområder. Bestemmelserne er som udgangspunkt meget restriktive og angiver, at der ikke må gives tilladelser eller vedtages planer m.v., som kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteplasser for visse dyrearter. Dette forbehold indarbejdes i planen.

4.2.7. Vurdering af væsentlige påvirkninger på miljøet

Der er i miljørapportens kapitel 6 valgt at bruge skemaer til at vise resultatet af vurdering af påvirkninger. Dette er gjort for overskuelighedens skyld og for at trække konklusionerne frem. Det kan medføre, at de fremstår mere konkrete og bombastiske i forhold til kvaliteten af den viden, der ligger til grund for konklusionerne. Det beskrives dog flere steder i miljørapporten, at vidensgrundlaget er begrænset, men Energistyrelsen vurderer på baggrund af vurderinger fra NIRAS, at det er tilstrækkeligt til, at der kan foretages de nødvendige vurderinger.

I de indkomne hørings svar gøres der på et par områder opmærksom på, at SMV'ens vurderinger baserer sig på en begrænset mængde viden. Det drejer sig om "Øget forstyrrelse af rastende, fødesøgende, overvintrende fugle og fugle, der skifter fjer som følge af et øget støjniveau og fartøjsaktivitet" og "Øgede kollisioner af migrerende eller rastende fugle med strukturer eller brug af strukturer som "trædesten".

Energistyrelsen er enig i, at der for begge områder ikke findes en større mængde dokumentation. Ved vurderingen i forhold til rastende fugle mv. er der i SMV'en lagt vægt på, at de relevante arter er vidt udbredte, og at andelen af fugle i planområdet er relativt lav sammenlignet med andre dele af Nordsøen. Med hensyn til vurderingen af kollisioner mv. mellem fugle og faste strukturer i planområdet findes der en del viden fra miljøovervågningsprogrammer i forbindelse med havvindmølleparker. Overordnet set kan man sige, at kollisioner mellem fugle og faste strukturer har størst risiko for at have en væsentlig effekt i områder, hvor der foregår en koncentreret fuglemigration, og hvor fugle med en lang livscyklus, som for eksempel de fleste rovfugle, risikerer at kolliderer med møllevinger (se f.eks. "E.ON Vind Sverige AB. Rødsand 2 Offshore Wind Farm Post Construction Studies on Migrating Red Kite/Landbirds", DHI 2012).

Selv om mere viden om fugles kollisioner med og tiltrækning til faste strukturer på havet kunne forbedre vidensgrundlaget på området, vurderes det, at det ikke er specielt relevant i forbindelse med SMV'en. Dette skyldes især, at der ikke foregår koncentreret fuglemigration gennem planområdet, og at de faste strukturer, der er tale om, ikke omfatter bevægelige delstrukturer (som møllevinger), som ofte udgør den største risikofaktor i forhold til fuglekollisioner.

Med hensyn til støjniveauet fra pælenedramning og seismiske undersøgelser er vurderingen, at miljøpåvirkningen vil være mindre som følge af forstyrrelse og moderat som følge af fysiske skadevirkninger og kort varighed. Det er forudsat, at tætheden af hvaler ikke er stor i planområdet (på baggrund af eksisterende materiale), og at det for hvert enkelt projekt bliver sikret, at der gennemføres afværgeforanstaltninger på et tilfredsstillende niveau.

I VVM-redegørelsen for Hejre feltet konkluderes det, at påvirkninger ikke vil være væsentlige på havpattedyr ved "pile driving before drilling" under forudsætning af, at der anvendes soft start procedure. De seismiske undersøgelser bliver reguleret via Energistyrelsens tilladelser, hvortil der knyttes en række vilkår.

Et "worst case scenario", hvor det f.eks. kunne tænkes, at Nordsøen var støjforurenet pga. opførelsen af en eller flere havvindmølleparker, og at der var givet tilladelse til en række samtidige seismiske undersøgelser og boreoperationer i forskellige dele af Nordsøen kan muligvis resultere i en vurdering, der konkluderer, at de miljømæssige effekter på havpattedyr kan være væsentlige. En sådan vurdering vurderes ikke relevant, da sandsynligheden for at en sådan situation opstår, ikke kendes.

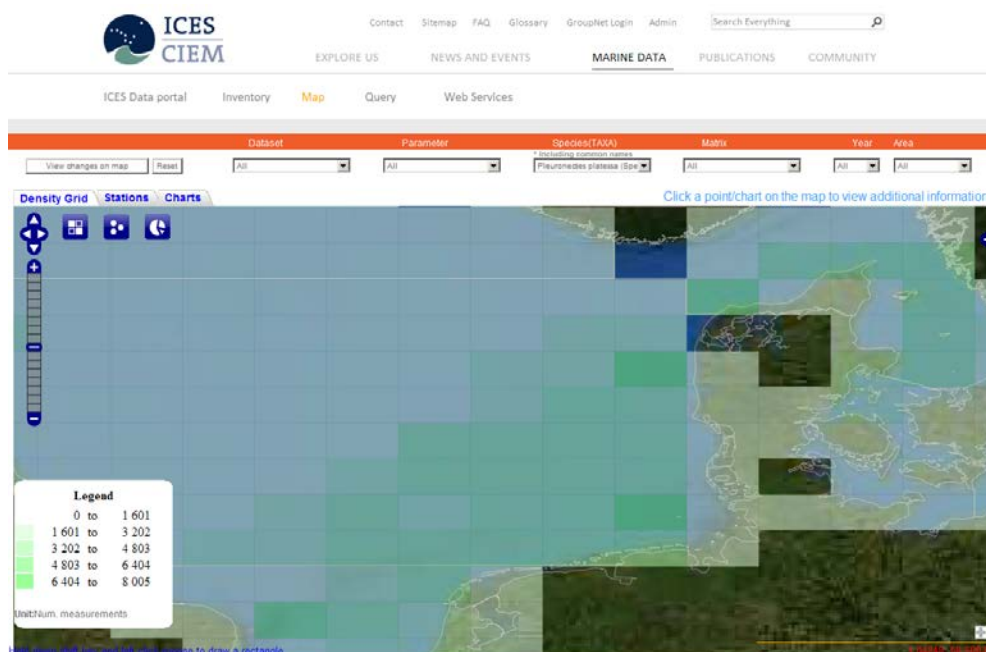
Der mangler generelt viden om kumulative effekter, og miljørapporten nævner derfor også i kapitel 9, at der for det sydvestlige hjørne kan iværksættes et overvågningsprogram af havpattedyr, hvis der opstår en situation med et højt niveau af olie- og gas aktiviteter samtidig med, at der bliver etableret havvindmølleparker ved Dogger Banke.

4.2.8. Fiskeri

Vurderingen af planområdets betydning for fiskeriet er baseret på de fangster, den danske fiskerflåde gør i området. Det har ikke været muligt at finde offentligt tilgængelige data for, hvor store mængder fisk, der landes af andre flåder, eller hvor meget andre landes fiskerflåder trawler i planområdet. I SMV'en er det

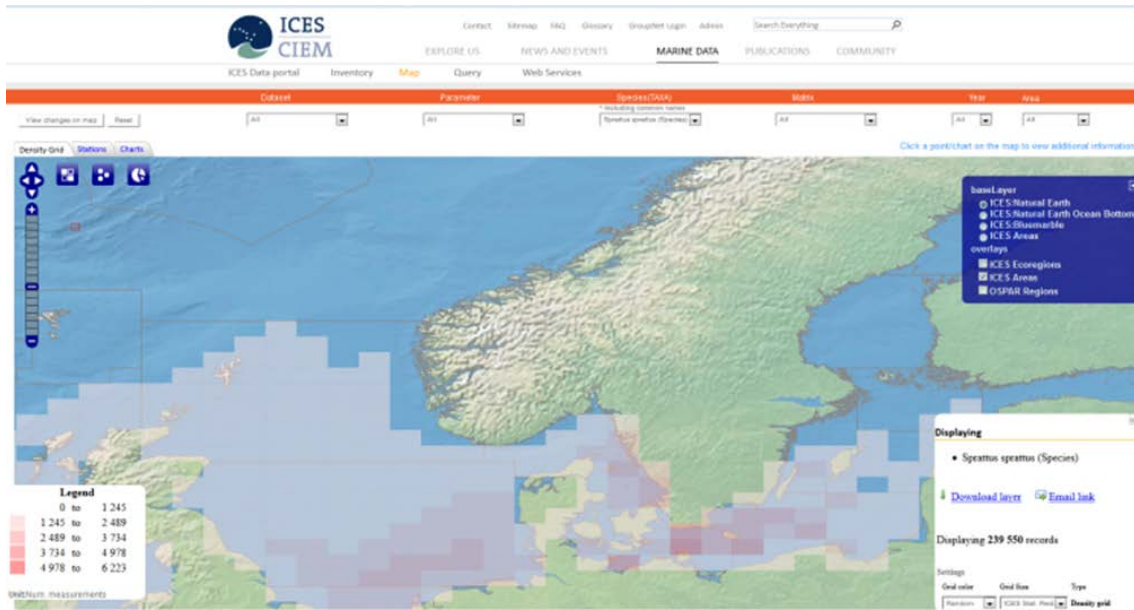
beskrevet, at planområdet ikke er vigtigere for den danske fiskerflåde end andre tilsvarende områder i Nordsøen. Det blev på den baggrund vurderet, at det ikke er sandsynligt, at området udgør et særligt vigtigt område for andre landes fiskerflåder. Det har dog ikke været muligt at finde offentligt tilgængelige data, der kan understøtte eller afkræfte dette. Men en indikation af, at det formentlig forholder sig sådan kan findes i offentlige tilgængelige data over forekomsten af f.eks. den kommercielt vigtige fladfisk rødspætte. International Council for the Exploration of the Sea (ICES) har data for det forsøgsfiskeri, der blandt andet udgør en del af grundlaget for fastsættelse af kvoter. Figur 4.1 viser forekomsten af rødspætte i Nordsøen i de seneste fem år. Figuren viser, at forekomsten af rødspætte i planområdet ikke er større end i andre nærliggende områder i Nordsøen. Dette gør sig også gældende for andre kommercielt vigtige arter som brisling, tobis, jomfruhummer og torsk, jf. figur 4.2, 4.3, 4.4 og 4.5. Tallet i % er angivet andel af arten fanget i aktivitetsområdet i forhold til den samlede danske fangst af arten.

Figur 4.1 (Rødspætte)

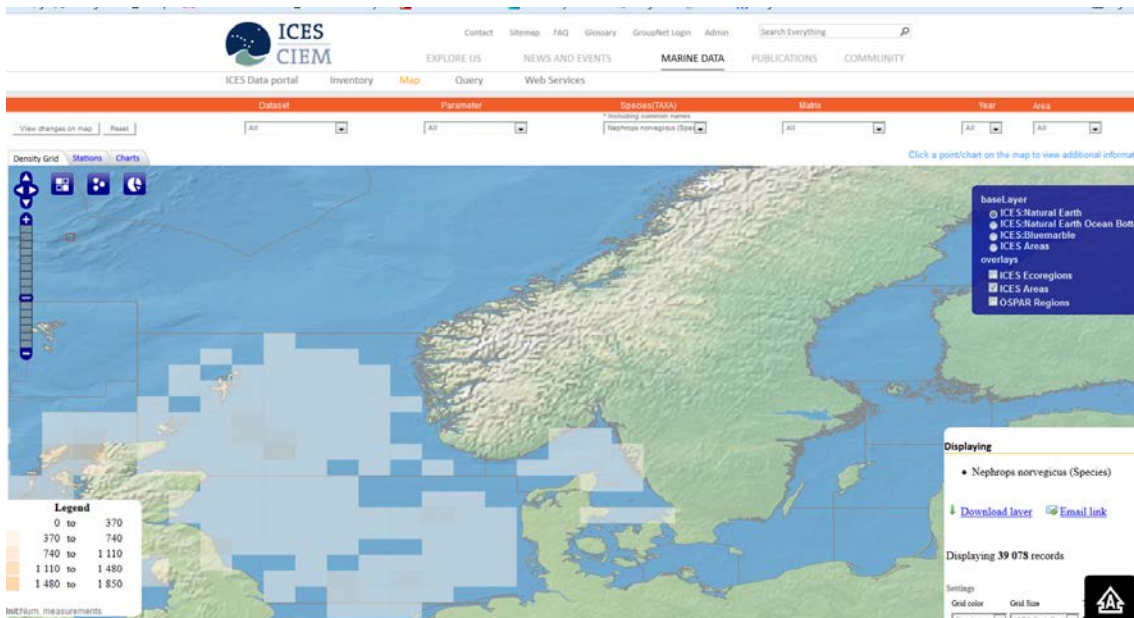

Der foregår fiskeri i planområdet, også af andre fiskerflåder end den danske, men ud fra den foreliggende viden er det svært at fastsætte en kvantificerbar grænse for, hvor vigtigt området er for fiskeriet. Vurderingen i miljørapporten er, at planen ikke indeholder aktiviteter, der vil have en væsentlig negativ effekt på fiskebestandene i området. Når dette sammenholdes med, at det areal, der kan komme til at indgå i forbudszoner, vil være mindre end 1 % af planområdets samlede areal vurderes det, at betydningen af planen for de forskellige landes fiskeri i området vil være meget lille.

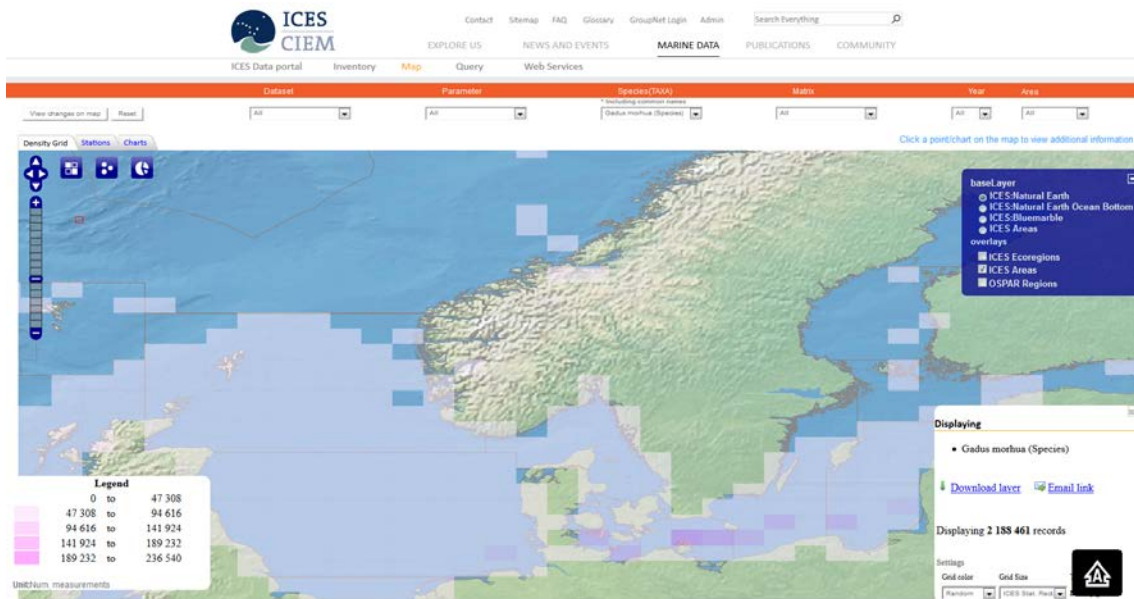
Figur 4.2 (Brisling 10%)

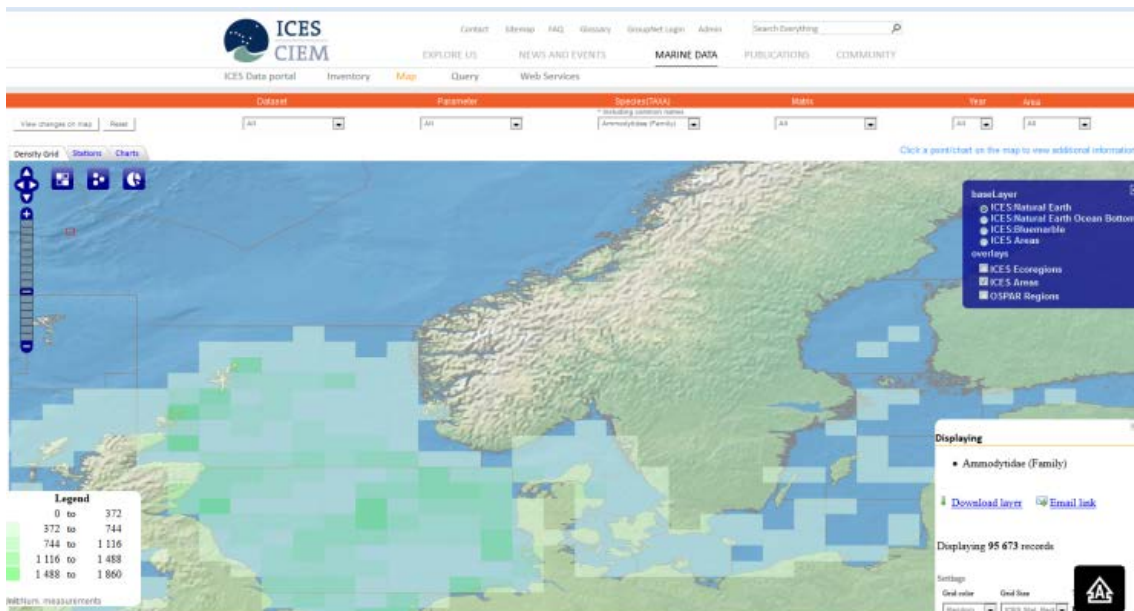
Figur 4.3 (Jomfruhummer 6%)

Figur 4.4 (Torsk 1%)

Figur 4.5 (Tobis 4%)

4.2.9. Manglende viden

Planen fastlægger en overordnet ramme for fremtidige projekter, og der er vanskeligheder forbundet med at foretage vurderinger på en plan, hvor omfanget og sandsynligheden for, at projekterne gennemføres,

ikke er kendt. I de VVM redegørelser, der foreligger for eksisterende projekter i planområdet, er der foretaget en vurdering på baggrund af estimater af de koncentrationer eller størrelsen af udledninger, som aktiviteter giver anledning til. Der er også i nogle tilfælde anvendt kvantitative metoder som modelleringer, som et grundlag til at foretage vurderinger på. Det er ikke muligt at gøre det samme, når der skal miljøvurderes på en overordnet plan.

Miljøpåvirkningerne af de aktiviteter og projekter, der er omfattet af planen, er undersøgt i de VVM redegørelser, der er udarbejdet for projekter beliggende i det pågældende planområde. Denne viden er sammen med viden fra forskningsprojekter og de data, der findes om de eksisterende forhold for de biologiske parametre, blevet anvendt til at foretage en overordnet vurdering af planen. De oplysninger, der foreligger om kemiske, fysiske og biologiske forhold i planområdet er generelt sparsomme, og ikke alle data er offentligt tilgængelige. Det har imidlertid udgjort det bedst tilgængelige grundlag.

4.2.10. Socioøkonomiske konsekvenser af planen

Oil Gas Denmark har peget på, at de positive socioøkonomiske konsekvenser af planen ikke er belyst i miljørapporten. Det er Energistyrelsens forventning, at nye tilladelser til efterforskning og produktion som følge af planen vil have en positiv økonomisk virkning både for de kommende rettighedshavere, som arbejder indenfor olie/gas sektoren, og på indtægter til staten i form af skatter og afgifter. Indvindingen af kulbrinter har sammen med bl.a. energibesparelser og udnyttelsen af vedvarende energi siden 1997 bidraget afgørende til, at Danmark som eneste EU-land er nettoeksportør af energi. Hertil kommer afledte effekter på beskæftigelsen offshore, men også på land i servicesektoren mm. Nedenstående underafsnit er baseret på Energistyrelsens egne tal, samt rapporten "Den danske olie- og gassektors udvikling og samfundsmæssige betydning (1992-2022", udarbejdet af Quartz+Co (2012) .

4.2.10.1. Erhvervsmæssig effekt

Der var i 2012 19 felter, hvoraf 3 ikke producerede i 2012. Den direkte værdi, der er skabt i sektoren, er værdien for de virksomheder, som af den danske stat har fået tildelt tilladelse med eneret til indvinding af olie- og gas fra felterne. Idet den danske stat ejer olie- og gasforekomsterne i den danske undergrund, betales i forbindelse med indvindingen forskellige skatter og afgifter til staten. Staten fik således i 2011 tilført DKK 30,3 milliarder direkte skatter og afgifter ved den produktion, der fandt sted i den danske del af Nordsøen.

4.2.10.2. Beskæftigelsesmæssig effekt

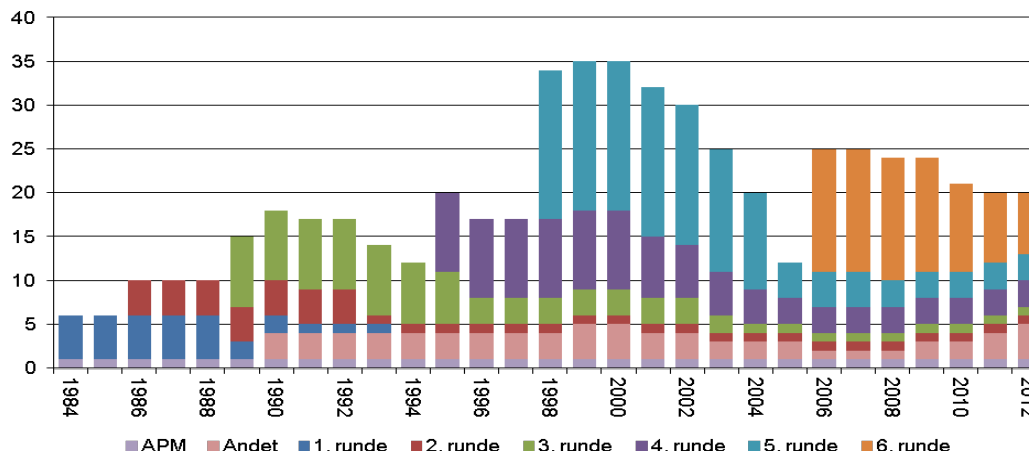
Der var ca. 1.700 personer (gennemsnit 2008-2010.), der var direkte beskæftiget med indvinding af olie og gas i Danmark. Det vurderes endvidere, at der genereres 15.000 arbejdspladser fra aktiviteterne i offshore olie- og gassektoren, "1992-2022", udarbejdet af Quartz+Co (2012).

4.2.11. Aktivitetsniveau i planområdet

Siden 1983 er olieselskaber blevet inviteret til at ansøge om tilladelser til efterforskning og produktion af olie og gas på dansk område i forbindelse med udbudsrunder. Der har i alt været afholdt seks udbudsrunder i den vestlige del af Nordsøen. Af figur 4.6 fremgår det, hvor mange tilladelser der er blevet meddelt under hver runde inden for planområdet, og at nogle af tilladelseerne er blevet tilbageleveret efter en årrække. Ud over de viste tilladelser er der givet nogle få tilladelser uden for de egentlige udbudsrunder. Tre af disse er gældende for indeværende.

En tilladelse til at efterforske og indvinde olie og gas til et givent område fører ikke nødvendigvis til et fund og en senere udbygning af fundet. Dette afhænger af, om efterforskningsresultaterne er positive, og om selskaberne vurderer, at en udbygning er økonomisk rentabel. Hvis resultaterne viser, at der ikke er olie og gas i efterforskningsmålet, eller at mængderne af olie og/eller gas ikke er store nok til økonomisk at bære en udbygning, tilbageleveres tilladelsen.

Figur 4.6 Antal aktive tilladelser fra de enkelte runder

Af tabel 4.2 fremgår det, hvor mange tilladelser, efterforsknings-/vurderingsboringer og udbygninger de enkelte udbudsrunder har resulteret i hidtil. Tabellen omfatter kun oplysninger vedrørende planområdet.

Tabel 4.2 Tilladelser, efterforsknings-/vurderingsboringer og udbygninger fra hver runde

Runde(år)	1 (1984)	2 (1986)	3 (1989)	4 (1995)	5 (1998)	6 (2006)
Meddelte tilladelser	5	4	8	9	17	14
Efterforsknings- og vurderingsboringer	7	7	12	26	18	9
Udbygninger (indtil nu)	0	1	1	2	1	0

Tabellen giver en indikation af, at det er svært præcist at forudsige, hvor mange tilladelser en runde vil resultere i. Antallet af meddelte tilladelser kan blandt andet afhænge af olieprisen, selskabernes interesse for det danske område, tidsintervallet mellem runderne, samt hvor meget ledigt areal der kan søges på. Det er også svært at forudsige, hvor mange konkrete projekter/aktiviteter en runde endeligt resulterer i. Dette afhænger blandt andet af efterforskningsresultaterne, og hvilke efterforskningsmetoder der vurderes nødvendige for at afklare et prospekts mulige indhold af olie og/eller gas.

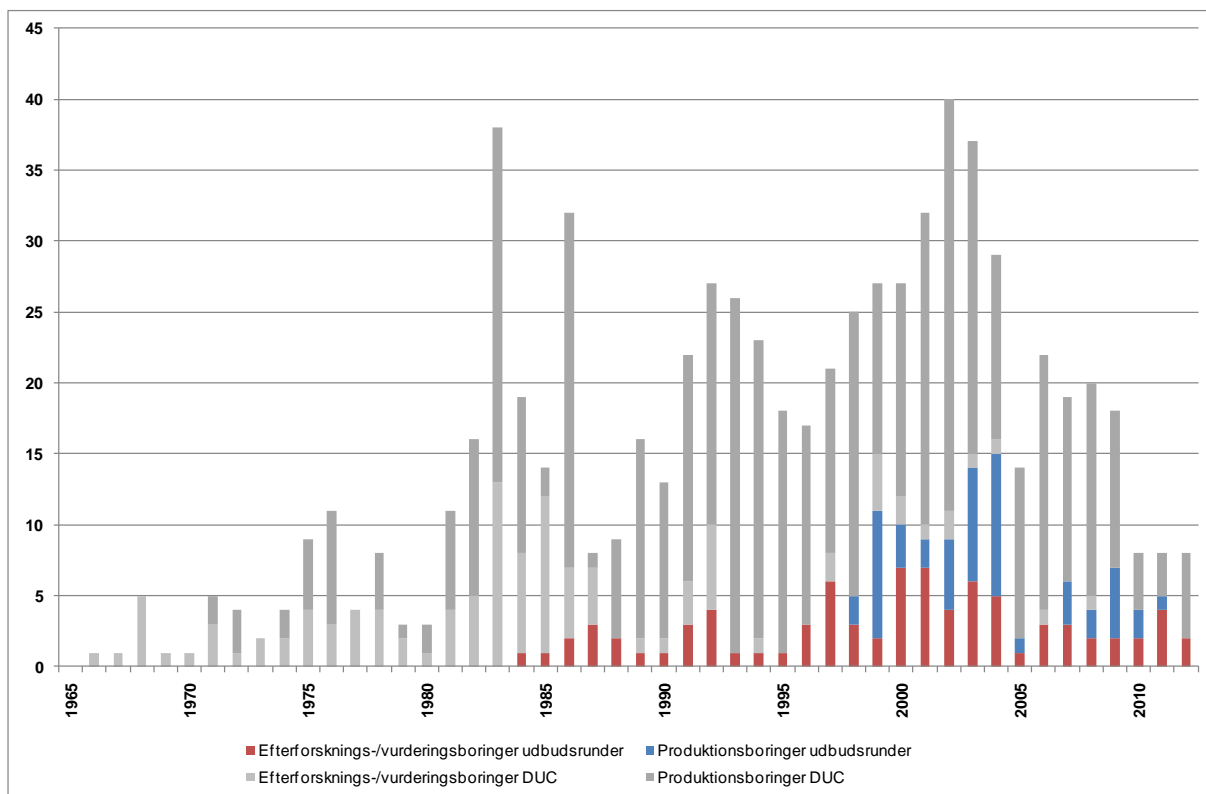
Figur 4.7 viser, hvor mange produktionsboringer og efterforsknings- og vurderingsboringer, der er boret de enkelte år. Figuren afspejler, at aktivitetsniveauet svinger over tid, og at boreaktiviteten toppede i 2002-2003, hvorefter den faldt de efterfølgende år.

Arbejdsprogrammerne for tilladelserne varierer afhængigt af, om der er tilgængelige eksisterende data fra tilladelsesområdet, og hvilke aktiviteter, der er nødvendige for at afklare prospektiviteten for efterforsk-

ningsmålet i tilladelsen. Erfaringerne fra de sidste runder har vist, at de aktiviteter, der skal udføres i de enkelte tilladelser, ikke nødvendigvis udføres på samme tid, selvom tilladelserne er meddelt sammen i en runde. Yderligere runder øger ikke nødvendigvis aktivitetsniveauet, men opretholder niveauet, og som det fremgår af figur 4.7 er antallet af efterforskningsboringer fra runder faldet fra 2000.

Figur 4.7 Produktions-, efterforsknings- og vurderingsboringer pr. år

Fremadrettet forventes produktionen fra nogle af de eksisterende felter at ophøre, og at platformene på disse felter skal nedtages. Nye fund fra en kommende runde, og som potentielt resulterer i en udbygning, bevirker ikke nødvendigvis, at infrastrukturen i den danske del af Nordsøen ekspanderer, men snarere at aktivitetsniveauet opretholdes, og at nye installationer erstatter gamle på andre lokaliteter.

Den næste planlagte udbudsrunde, 7. runde, som miljøvurderingen blandt andet omfatter, skal sikre, at efterforskningsniveauet i den danske del af Nordsøen opretholdes. Herigennem sikres en effektiv udnyttelse af de danske naturressourcer gennem de mulige afledte nye fund til gavn for den danske samfundsøkonomi og Danmarks forsyningssikkerhed.

Det er vanskeligt på forhånd at vurdere udfaldet af en udbudsrunde. Baseret på erfaringer fra tidligere runder og interessetilkendegivelser fra olieselskaberne op til den kommende 7. runde er forventningen at, den næste udbudsrunde vil resultere i et pænt antal nye tilladelser og et sandsynligt aktivitetsniveau som efter 6. runde.

5. ALTERNATIVER

5.1. 0-alternativ

0-alternativet kan defineres som situationen i dag, hvor der i kraft af allerede tildelte tilladelser foregår væsentlige efterforsknings- og produktionsaktiviteter, men hvor der ikke tildeles nye licenser i henhold til den foreslåede plan. I den situation vil miljøtilstanden i området være uændret.

0-alternativet kan også beskrives som en fremtidig situation, hvor planen ikke gennemføres, og hvor de eksisterende aktiviteter er aftagende, fordi olie og gas ressourcen er faldende. I det tilfælde vil 0-alternativet med stor sandsynlighed medføre en mere positiv miljømæssig tilstand, men vil samtidig have en negativ indvirkning på samfundsøkonomien (kulbrinteskate og arbejdspladser off- og onshore) sammenholdt med gennemførelse af planen.

5.2. Undersøgte alternativer

Der er ikke undersøgt andre alternativer, fordi sådanne ikke findes eller vurderes relevante på nuværende tidspunkt.

6. OVERVÅGNING

Myndigheden skal jf. miljøvurderingslovens § 9, stk. 2, punkt 3, overvåge de væsentligste miljøpåvirkninger af planen. Miljøvurderingen peger på, at der ikke er væsentlige miljømæssige påvirkninger ved realiseringen af planen.

Planens overordnede karakter betyder, at den primære overvågning af projektaktiviteter må knyttes til de senere konkrete projekter, som realiseres på baggrund af planen og de nødvendige tilladelser. Både i forbindelse med udbud og konkrete aktiviteter ved efterforskning og produktion skal arbejder, herunder boringer, godkendes af Energistyrelsen i henhold til undergrundsloven.

Som det fremgår af afsnit 4.2.2.3 i denne redegørelse, skal de kumulative effekter fra fremtidige projekter vurderes meget nøje, og afhængigt af projektets karakter og omfang kan Energistyrelsen stille krav om, at der gennemføres monitoringsprogrammer.

Herudover skal Danmark på baggrund af havstrategidirektivet "The Marine Strategy Framework Directive" udarbejde et overvågningsprogram og indsatsplaner med henblik på at opnå miljømålet om god tilstand i Nordsøen, som det også fremgår af afsnit 4.2.2.3 i denne redegørelse. Direktivet beskæftiger sig med flere emner, herunder betydningen af kumulative effekter, lydpåvirkning og påvirkning fra marint affald. Direktivet pålægger endvidere medlemslandene at foretage en indbyrdes og regional koordination af deres havstrategier for at sikre sammenhæng inden for de enkelte havområder. Kommende VVM-redegørelser og monitoringsprogrammer kan koordineres med havstrategi-overvågningen, hvor det er relevant, og på den måde være med til at bidrage med viden om planområdet i Nordsøen, jf. tabel 3.1.

I det sydvestlige hjørne af planområdet kan der blive behov for opstilling af et monitoringsprogram for fugle og havpattedyr, hvis de tyske og engelske planer om vindmøller bliver realiseret. Energistyrelsen vil derfor især i det område have fokus på monitoring i forbindelse med projekter, hvor der skal foreligge en VVM-redegørelse.

7. BILAG 1 - HVIDBOG

7.1. Ufuldstændig dokumentation og rapport

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
1	<p>Dokumentationen for påstandene i miljørapporten er ufuldstændige. Der mangler ofte de nødvendige bilag eller henvisninger til videnskabelig dokumentation. Listen over referencer (MR fra s. 35) lever desuden ikke op til standarden for videnskabelige publikationer, da litteraturhenvisningerne er for upræcise.</p>	<p>Der er udarbejdet liste over det litteratur, der er anvendt i rapporten. Videnskabelige artikler er gengivet ved benævnelse i selve rapporten. En miljøvurdering skal ikke referere på samme måde som i videnskabelige arbejder.</p>	DE_2 (NGO_DE)
2	<p>Især på grund af den mangelfulde bevisførelse for påstandene i miljørapporten og manglen på vigtige nøgleoplysninger opfylder rapporten ikke kravene til en "strategisk miljøvurdering" for en plan med det beskrevne omfang og vidtrækkende og grænseoverskridende virkninger. Vi henviser især til konventionen om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne og her specielt til artikel 4-6 og appendiks II (Bundesgesetzblatt (Det tyske lovtidende), 2002). Som følge af de ufyldstgørende oplysninger i miljørapporten kommer vi til den konklusion, at projektets påvirkninger på det marine miljø i den danske energistyrelses miljørapport (fra s.27) i de fleste tilfælde er vurderet som værende uforholdsmæssigt små.</p>	<p>Ifølge Vejledningen til lov om planer og programmer (nr. 9664 af 18/06/2006) bør Miljørapportens detaljeringsniveau afpasses planens detaljeringsniveau. "Det giver således ingen mening at gennemføre en detaljeret miljøvurdering med præcise beregninger af de forventede påvirkninger, hvis planen fastlægger en overordnet rammebetingelse for fremtidige projekter (eller areal-anvendelser). Netop usikkerheden i miljøvurderingen kan afstedkomme en højere præcision i planen med det sigte at forebygge eventuelle uønskede påvirkninger af miljøet".</p> <p>Det er vanskeligt at foretage vurderinger på baggrund af en plan, hvor sandsynligheden for at omfanget af aktiviteterne ikke er kendt. Det vides ikke, hvor der evt. vil blive udført seismiske undersøgelser og heller ikke om og hvor efterforskningsboringer evt. vil blive gennemført. Dette er også nævnt i miljørapporten. Som nævnt under afsnit 4.2.1 og 4.2.4, så indtages og refereres tilstrækkeligt til den eksisterende viden på de enkelte fagområder, og konklusionerne vedrørende de miljømæssige konsekvenser hviler på et forsvarligt grundlag.</p> <p>Ved et konkret projekt, som falder ind under VVM-bestemmelserne vil der i VVM-redegørelsen for projektet indgå detaljerede oplysninger om projektets påvirkning på miljøet.</p>	DE_2 (NGO_DE)
3	<p>BUND Schleswig-Holstein kommer til den konklusion, at på grund af ufuldstændige beviser og manglen på vigtige centrale oplysninger i de i miljørapportens fremkomne postulater er kravene som stilles til en strategisk miljøvurdering ikke opfyldt.</p>	<p>Se venligst afsnit 4.2.1.</p>	DE_10 (NGO_DE)

4	I forbindelse med udarbejdelsen af miljørapporten af juli 2012 er væsentlige publikationer og monitoringsrapporter til beskrivelse af beskyttelsesobjekterne i den tyske EEZ åbenbart ikke analyseret. Det bør der efter BfN's mening rettes op på, især da disse publikationer også indeholder oplysninger om dele af det danske planområde.	Se venligst afsnit 4.2.1. og 4.2.4.	DE_8 (Myndighed_DE)
5	Her skal det bemærkes, at de data, der blev anvendt til miljørapporten, er delvist forældede (1994/95) og er baseret på antagelser om sæsonbestemte spredningsmønstre i planen området. Havfugle (herunder havænder, alke og lommer) bruger store dele af den Tyske Bugt og de tilstødende nordlige havområder på forskellige tidspunkter og til forskellige formål og opholder sig hovedsageligt, men ikke udelukkende, i de udpegede Natura 2000 - områder.	Se venligst afsnit 4.2.1 og afsnit 4.2.7.	DE_17 (Myndighed_DE)
6	SMV-vurdering inddrager for det første ikke den nyeste viden (se ovenfor), de enkelte aktiviteter optræder på grund af deres ikke illustrerede omfang / rækkevidde ikke kraftigt nok, og kan dermed ikke bedømmes som marginale eller som ikke-væsentlige.	Som nr.5.	DE_17 (Myndighed_DE)
7	Enkelte indholds krav i lovgivningen ser ikke ud til at være overholdt (eksempelvis " en beskrivelse af, hvorledes vurderingen er gennemført, herunder eventuelle vanskeligheder (som f.eks. tekniske mangler eller mangel på knowhow), der er opstået under indsamlingen af de krævede oplysninger.") - Det virker til at være en meget forsigtig (politisk?) miljøvurdering uden krav, initiativer, foranstaltninger, alternativer, overvågning eller andet, der kunne medvirke til en miljømæssig forbedring. - Når der ikke indgår alternativer, får miljøvurderingen en ret "neutral" karakter uden diskussioner og afvejninger. Jeg tror derfor ikke, at der kommer mange høringssvar til vurderingen. Måske skyldes den lidt "tamme" miljøvurdering, at Energistyrelsen allerede sætter nogle passende rammer op for miljømæssige påvirkninger. I så fald kunne rammerne godt tydeliggøres i miljøvurderingen. (eksempelvis side 12 om støj: "en række krav til forebyggelse af skader" – hvilke?). Måske er det "tamme" et udtryk for mangel på viden om miljøforholdene i de specifikke områder – og det er jo meget reelt, hvis bare det er	Se venligst afsnit 4.2.1, 4.2.3, 4.2.4 og 4.2.7.	DK_1 (Universitet_DK)

	transparent.		
8	Vi bemærkede udtalelsen i miljørapporten om, at det ikke var muligt at finde oplysninger om vrage (formentlig skib eller fly) i planområdet. Vi vil derfor rette Deres opmærksomhed på 'UK Hydrographic Office' for at indhente flere oplysninger, som kunne være relevante for dette projekt: www.ukho.gov.uk	Taget til efterretning. Energistyrelsen vil i forbindelse med godkendelse af konkrete projekter indhente oplysninger hos UK Hydrographic Office, hvis der er oplysninger om det område, som projektet skal udføres i.	UK_2 (Myndighed_UK)
9	Helt overordnet finder vi det stærkt kritisabelt, at miljørapporten kun dækker den første af disse aktiviteter, jf. afgrænsningen under scoping. Vi kræver derfor, at der gennemføres en ny særskilt strategisk miljøvurdering der dækker den anden del. Der er en lang række forhold vedrørende CO ₂ -injektion og lagring i forbindelse med EOR som miljørapporten ikke tager hensyn til. (Se detaljerne i brevet)	Se venligst afsnit 4.2.3. Rapportens formål er alene at belyse mulige miljømæssige konsekvenser af udbud af tilladelser til injektion af CO ₂ med henblik på øget olieindvinding efter bestemmelser herom i Undergrundsloven. Miljørapporten dækker også denne del. Ved et konkret projekt, vil der skulle foreligge en i VVM-redegørelsen for projektet.	DK_5 (NGO_DK)
10	Miljørapporten undlader helt at omtale påvirkningerne fra injicering og lagring af CO ₂ .	Se venligst afsnit 4.2.3.	DK_5 (NGO_DK)
11	Eventuelle miljømæssige konsekvenser som konsekvens af større eller mindre udslip samt ved jævn udsivning af CO ₂ fra brønde eller reservoir bør beskrives/evalueres. Rapporten bør endvidere forholde sig til forskellen på at bruge EOR i enkelte brønde og i mange brønde. Naturstyrelsen er klar over at viden om konsekvenser af CO ₂ udslip på kort eller langt sigt er begrænset, men vi mener, at rapporten skal belyse dette element grundigere.	Se venligst afsnit 4.2.3.	DK_7 (Myndighed_DK)
12	Selve afsnit 3.3 er alene en overordnet beskrivelse af processer omkring brug af CO ₂ . Rapporten anfører en række formodninger vedrørende forsegling af brønde og reservoir, og begrundet i en forventning til at disse formodninger holder stik foretages der ikke en vurdering af eventuelle miljømæssige konsekvenser.	Se venligst afsnit 4.2.3.	DK_7 (Myndighed_DK)

13	<p>Naturstyrelsen foreslår, at der for "The Marine Strategy Framework Directive" gøres opmærksom på, at direktivet kræver at medlemslandene beskriver god miljøtilstand på en lang række områder og opstiller mål for hvordan denne miljøtilstand skal nås. Derefter skal medlemslandene udarbejde et overvågningsprogram og indsatsplaner med henblik på at opnå god tilstand. Direktivet beskæftiger sig med flere nye emner herunder betydningen af kumulative effekter, lydpåvirkning og påvirkning fra marint affald. Direktivet pålægger endvidere medlemslandene at foretage en indbyrdes og regional koordination af deres havstrategier for at sikre sammenhæng inden for de enkelte havområder.</p>	<p>De oplysninger om "The Marine Strategy Framework Directive", som NST beskriver i sit høringssvar er blevet inddraget i Energistyrelsens svar til flere af høringssvarene, som vedrører monitoring og kumulative effekter. På den måde indgår oplysningerne i den sammenfattende redegørelse og kan opfattes som et supplement til miljørapporten. Som det fremgår af tabel 3.1 punkt 1 vil det arbejde der pågår i forbindelse med havstrategidirektivet, herunder udarbejdelse af overvågningsprogrammer og indsatsplaner, koordineres med punkterne 1a., 1b., 4. og 5. i tabel 3.1, hvor det er relevant.</p>	DK_7 (Myndighed_DK)
14	<p>Vedr. "Increase in collision of migrating birds and resting birds with structures or use of structures as 'stepping stones'" Det er Naturstyrelsens opfattelse, at viden på dette område er begrænset. Det bør fremgå af teksten at vurderingen bygger på begrænset dokumentation. Alternativt skal der henvises til relevant dokumentation.</p> <p>Vedr. "Increase in disturbance of resting, feeding moulting and wintering birds by increased level of noise and vessel activity" Det er Naturstyrelsens opfattelse, at viden på dette område er begrænset. Det bør fremgå af teksten at vurderingen bygger på begrænset dokumentation. Alternativt skal der henvises til relevant dokumentation.</p>	Se venligst afsnit 4.2.7.	DK_7 (Myndighed_DK)
15	<p>Naturstyrelsen er opmærksom på at i forbindelse med denne SEA er en række punkter, hvor viden om eksempelvis lyd og betydningen af CO₂ i havmiljøet er begrænset. Det vurderes at ville styrke rapporten at tilføje et afsnit om manglende viden.</p>	Se venligst afsnit 4.2.9.	DK_7 (Myndighed_DK)

16	<p>Det bemærkes, at de positive socioøkonomiske effekter i form af beskæftigelse og indtægter, som vil blive resultatet af udviklingen af eksisterende og etablering af nye anlæg, ikke syntes medtaget i analysen. Der henvises til for eksempel "Den danske olie-og gassektors udvikling og samfundsmæssige betydning (19922022)" af Quarts + CO, maj 2012 samt Naturstyrelsens "Danmarks Havstrategi, Socio-økonomiske analyse, 2012", vedlagt.</p>	Se venligst afsnit 4.2.10.	DK_8 (Brancheorg_DK)
17	<p>Oil Gas Denmark er af den opfattelse, at en koordinering mellem denne Strategiske Miljøvurdering og Danmarks Havstrategi mangler. Eksempelvis skrives flere steder noget om overvågningsprogrammer (eksempel kapitel 1.7 og kapitei 9). Der ligger allerede med Havstrategien en forpligtigelse i den sammenhæng til at udarbejde marineovervågningsprogrammer og indsatsprogrammer for det maritime miljø. Der syntes derfor ikke behov for, at Energistyrelsen ligeledes laver overvågningsprogrammer.</p>	Se venligst afsnit 4.2.2.3.	DK_8 (Brancheorg_DK)
18	<p>Kapitel5.1 VVM bekendtgørelsen (m. 639 af23-06-2012) bør også nævnes her. Afsnittet vedrørende Havstrategidirektivet bør uddybes. Der er en del relevante aktiviteter i gang i forhold til Havstrategidirektivet, hvorfor ekstra foranstaltninger fra Energistyrelsen ikke anses for nødvendige.</p>	Se venligst afsnit 4.2.2.3.	DK_8 (Brancheorg_DK)
19	<p>Kapitel7 Der er flere steder anført betegnelsen Bygherre. Det er ikke helt klart, hvad der menes med denne betegnelse, da den ikke sædvanligvis anvendes indenfor branchen. Kan Energistyrelsen præcisere hvem dette er?</p>	Ordet bygherre forekommer to steder i rapporten (kapitel 7). Dette er en fejl. Første sted bygherre forekommer, menes der rettighedshaver af en tilladelse. Det andet sted, hvor ordet forekommer skal der i stedet stå: "Før forundersøgelserne iværksættes i projektområdet skal ansøger ansøge Energistyrelsen om godkendelse af forundersøgelsesprogrammet."	DK_8 (Brancheorg_DK)

7.2. Lækager

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
20	<p>Den marine ekspert Professor Gary Shaffer fra Niels Bohr Institutet i København påviser i sin publikation offentliggjort i Nature geocience den 2010/06/27 (Langtids effektivitet og konsekvenser ved kuldioxid-teknologier) med sin analysemodel, at lagring i udtømte olie- og gas-kaverner under havbunden ikke holder. Der må forventes lækagerater på cirka 1 % om året. Når kavernerne ikke er tætte fører det til omfattende forsurening af havet med katastrofale følger for livet i havet.</p>	<p>Professor Gary Shaffer har i tidsskriftet "Nature Geoscience" fremlagt artiklen "Longterm effectiveness and consequences of carbon dioxide sequestration". I artiklen præsenteres en række beregninger, der illustrerer konsekvenser af udledning af CO₂ der er lagret i havet eller i lag i undergrunden. I beregningerne antages, at noget af den CO₂, der lagres i havet eller i undergrunden, over tid lækker til havet og atmosfæren igen. Beregningerne antager forskellige hastigheder, hvormed lagret CO₂ igen ville kunne lække til atmosfæren. Professor Gary Shaffer forholder sig ikke til tætheden af fremtidige lagre for CO₂, men analyserer konsekvenserne med en lækagerate på 1 %. Ud fra beregningerne konkluderes, at lagring af CO₂ i dybhavet vil være en dårlig valgmulighed, da livet i dybhavet vil blive påvirket negativt, og CO₂ lagret i dybhavet i løbet af nogle tusind år vil finde vej tilbage til atmosfæren. Under antagelse om forskellige rater for lækage af CO₂ lagret i lag i undergrunden viser de i artiklen præsenterede beregninger, at lagring af CO₂ i lag i undergrunden vil kunne reducere atmosfærens indhold af CO₂ i forhold til referencescenariet (uden lagring af CO₂). I artiklen påpeges, at en direkte modellering af størrelsen af lækagen af CO₂ fra lag i undergrunden er meget vanskelig at foretage. Beregninger for et scenarie med "moderat lækage" svarende til at 1 procent af den lagrede CO₂ lækker til atmosfæren over en 100 års periode viser, at indholdet af CO₂ i atmosfæren reduceres markant i mere end 10.000 år. Et scenarie med "svag lækage" svarende til at 1 procent af den lagrede CO₂ lækker til atmosfæren over en 1000 års periode viser en endnu mere markant reduktion af indholdet af CO₂ i atmosfæren. Det internationale klimapanel IPCC har i deres rapport fra 2005 "Carbon Dioxide Capture en Storage" angivet, at de forventer, at det er højest sandsynligt, at 99 procent af lagret CO₂ vil forblive lagret i en periode over 100 år, og at det er sandsynligt, at 99 procent vil forblive lagret over 1000 år. Der er således god overensstemmelse i antagelser om størrelse af lækage i IPCC's rapport og i beregningerne i artiklen fra Gary Shaffer. Det bemærkes i øvrigt, at de projekter for injektion af CO₂ for øget olieindvinding, som der overvejes etableret i Danmark ikke er tale om lagring af CO₂ i kaverner, men injektion af CO₂ i lag bestående af meget tæt kalksten, som indeholder olie, gas og vand. Over disse lag ligger tætte lerlag, som gennem millioner af år har tilbageholdt olie og gas, og også vil kunne tilbageholde injiceret CO₂.</p>	<p>DE_1_1 (Borger_DE)</p> <p>DE_10 (NGO_DE)</p> <p>DE_13 (NGO_DE og borger_DE)</p>

21	<p>Ved reaktioner mellem det injicerede CO₂/ dets urenheder og de omgivende bjergarter kan der forekomme opløsningsprocesser i formationerne. Skadelige stoffer og mikroorganismer som tidligere var bundet i bjergarten, kan derved ændres og mobiliseres. Disse biokemiske processer kan forhøje skadepotentialet væsentligt, men dette tages der ikke hensyn til i miljørapporten.</p>	<p>I USA findes der naturlige forekomster af CO₂ beliggende i porøse og permeable lag (svarende til olie/gasfelter). Denne CO₂ produceres og anvendes til injektion i oliefelter til forbedret indvinding (EOR) på en lang række oliefelter. Tilstedeværelsen af CO₂ i undergrunden viser, at der findes tætte fælder, hvor CO₂ bliver tilbageholdt i lag i undergrunden.</p> <p>I Sleipner feltet i Norge findes CO₂ sammen med hydrocarboner. Ca. 9 procent af gassen i Sleipner feltet er CO₂. Så også her er der geologiske formationer, som kan holde CO₂-en tilbage i lagene i undergrunden. For at kunne sælge naturgassen fra Sleipner feltet fjernes CO₂, og denne reinjiceres, hvilket man i Norge har fundet forsvarligt.</p> <p>Ved tilrettelæggelse og godkendelse af et konkret projekt i den danske del af Nordsøen vil de rejste problemstillinger blive konkret undersøgt. Det forekommer dog usandsynligt, at der skulle være overlevende mikroorganismer i en mere end 60 millioner år gammel bjergart, som er alderen på de kalklag, hvor CO₂ eventuelt vil blive injiceret for at øge olieindvindingen fra lagene. Ved et konkret projekt i den danske Nordsø vil der blive foretaget en egentlig miljøvurdering VVM.</p>	DE_1_2 (Borger_DE)
22	<p>Brugen af kuldioxid til optimering af indvinding fra olie- og gasfelter og lagring af CO₂ anses også for meget kritisk. Idet kuldioxidet kan slippe ud gennem havbunden er alle andre nabolande også påvirkede. Den udstrømmende gas, der kommer fra industrianlæg og kraftværker, kan forårsage omfattende skader på havmiljøet, da det indeholder kvælstofoxider og svovlforbindelser. Projektet bliver derfor helt klart afvist.</p>	<p>Forudsætningen for injektion af CO₂ med henblik på øget olieindvinding er, at CO₂ bliver i lagene i undergrunden. Der findes en meget lang række eksempler på, at lag i undergrunden tilbageholder gasser og væsker. I mange tilfælde indeholder lag i undergrunden olie, gas og vand, og desuden et vist indhold af andre stoffer som eksempelvis kvælstof (N₂) og CO₂. Hvis bjergarterne var så gennemtrængelig, som det forudsættes, ville der ikke være naturlige ansamlinger af gas eller af f. eks. kvælstof i undergrunden.</p> <p>I et muligt fremtidigt konkret projekt omkring injektion af CO₂ for øget olieindvinding vil det blive belyst, hvorledes den injicerede CO₂ vil bevæge sig i lagene i undergrunden, og hvorledes den vil blive tilbageholdt i undergrunden.</p>	DE_7 (NGO_DE)

23	<p>BfN anbefaler derfor på det kraftigste at være opmærksom på de resultater vedrørende risici og lækagerater, som fremgår af et første forskningsprojekt, der er udarbejdet af den tyske miljøstyrelse, UBA21, om dette tema.</p>	<p>Ved ansøgning om gennemførelse af egentlige konkrete projekter vil der være fokus på mulige lækagerater. Nedenstående er citat fra den tyske rapport, hvor den ikke vurderer lækage som særligt sandsynligt. "After several decades to centuries a significant fraction of the stored CO₂ is dissolved in the formation waters of the storage site. The resulting aqueous CO₂ solutions have a higher density than seawater and CO₂ dissolution is promoted by convective mixing in thick and permeable sediment layers. Leakage risks are thus minimized if CO₂ is stored in thick reservoir sediments having a high porosity and permeability. After several centuries to millennia CO₂ may be converted into bicarbonate and authigenic carbonate minerals by the reaction with sedimentary minerals. The permeability of sediments is enhanced by the dissolution of sedimentary carbonate minerals whereas the permeability of reservoir and cap sediments is reduced by the CO₂-induced alteration of reactive silicate phases. High contents of reactive silicate phases (feldspars, volcanic ashes, etc.) in cap and reservoir sediments may thus help to mitigate the long-term risk of CO₂-leakage."</p>	DE_8 (Myndighed_DE)
24	<p>Injektionen af CO₂ til at øge olieindvinding (EOR) anses her fra som kritisk. Det kan aldrig udelukkes, at der siver CO₂ op fra havbunden eller at der slipper CO₂ under injektion ud i Nordsøen. En i SMV'en påstået antagelse om, at det er givet at lagringsstrukturen og fælden er tæt, tillader enhver tvivl.</p>	<p>Den beskrevne mulighed for at injicere CO₂ med henblik på øget olieindvinding (EOR) vil ske i et eksisterende oliefelt. Da olie og gas findes i lagene i undergrunden er lagene/fælden tæt og kan tilbageholde olie og gas. Skulle der sive CO₂ op, vil der også sive olie og gas op, og det er ikke tilfældet i dag.</p> <p>Ved et konkret projekt vil der skulle foreligge en VVM-redegørelsen.</p>	DE_17 (Myndighed_DE)
25	<p>Det forekommer helt upassende, at rapporten med hensyn til påvirkningen på miljøet stort set begrænses til spørgsmål om lyd og seismiske undersøgelser, mens der slet gås ind på de mulige konsekvenser af lækager. Erfaringer fra andre projekter inden for råstofindvinding eller lagring af store mængder kemiske substanser i naturlige formationer viser, at lækage, udslip af stoffer, og / eller kemisk forurening af miljøet ved ulykker forekommer igen og igen, og derfor ikke generelt kan udelukkes.</p>	<p>Uheld eller ulykker kan forekomme i enhver industri. I olie- og gasindustrien arbejdes der meget målrettet på at drive så sikkert en virksomhed som muligt. Da uheld dog ikke fuldstændig kan udelukkes, har såvel industrien som myndighederne etableret et stående beredskab til opsamling af olie fra havet efter et eventuelt udslip.</p> <p>Miljørapporten har beskrevet den forventede miljøpåvirkning af aktiviteterne.</p> <p>Påvirkning som følge af ukontrolleret udslip fra en boring (blow out) er ikke beskrevet, da det afhænger af de konkrete forhold. Der har i Nordsøen været to uheld med større olieudslip, et fra en boring (Ekofisk 1977) og et fra et anlæg (Piper Alfa). Begge disse uheld har ikke medført nogen blivende miljøpåvirkning.</p>	DE_20_5 (Borger_DE)

26	<p>Det er en meningstom sætning: 'hvis CO₂'en tilbageholdes effektivt, så vil den blive, hvor den er'. Rapporten bagatelliserer den risiko for udslip, som selvfølgelig eksisterer - og som omtales i alle væsentlige rapporter om CO₂-lagring. Fx skriver Global CCS Institute (2009) (2) følgende (se svar)</p>	<p>Ved injektion af CO₂ for øget olieproduktion i eksisterende oliefelter injiceres CO₂'en under sådanne geologiske forhold, hvor der findes tætte geologiske formationer, som kan tilbageholde væsker og gasser i undergrunden. Herved adskiller sådanne projekter sig fra andre projekter, hvor der injiceres og lagres CO₂ i lag, som ikke indeholder olie og gas, hvor det er ekstra påkrævet at undersøge og kortlægge de lag, som skal sikre, at den injicerede CO₂ forbliver i undergrunden. I øvrigt vil der ved et eventuelt kommende konkret projekt om injektion af CO₂ for øget olieindvinding blive foretaget konkrete vurderinger af en række tekniske forhold knyttet til blandt andet tilbageholdelse af CO₂ i lagene i undergrunden.</p>	DK_5 (NGO_DK)
27	<p>Ved brug af CO₂ i forbindelse med EOR vil der opstå stærkt korroderende forhold. Der burde derfor ske en vurdering af, hvilken indflydelse det kan få for tæring af pipelines, tanke, foringer, cement, rør m.m., og dermed øget risiko for uheld og udslip af olie, kemikalier og CO₂ til det marine miljø og atmosfæren.</p>	<p>Det vil ske, når der foreligger et konkret projekt. Det kan dog forudses, at der vil være behov for ombygning af eksisterende anlæg eller etablering af nye anlæg i Nordsøen for at kunne håndtere en strøm af CO₂ dels til injektion dels til håndtering af den blanding af CO₂, olie, gas og vand, der vil blive produceret. Den CO₂, som vil komme op sammen med olie, gas og vand, vil blive udskilt på anlæg i Nordsøen inden olien vil kunne sendes videre til salg. Den hermed opsamlede CO₂ vil blive injiceret igen i de olieholdige lag. Etablering af sådanne nye anlæg vil som alle anlæg i Nordsøen blive vurderet sikkerhedsmæssigt efter reglerne herom i Offshoresikkerhedsloven.</p>	DK_5 (NGO_DK)

7.3. Injektion af CO₂ - ny aktivitet

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
28	Injektion af CO ₂ til forbedring af olieindvinding (EOR) udføres indtil nu ikke i dette område. Med anvendelsen af EOR bliver metoden til olieindvinding betydelig ændret. I modsætning til de fremlagte oplysninger i miljørapporten (juli 2012) påbegyndes således en ny form for aktivitet. Det er derfor tvivlsomt, om den anvendte procedure der anvendes til godkendelse af denne plan er lovlige.	Se venligst svar på nr. 31.	DE_1_2 (Borger_DE)
29	På side 6 i miljørapporten bliver det fastslået, at planen ikke fører til iværksættelse af nye aktivitetsformer, men at der i dag ikke forekommer injektion med det formål at øge indvindingen af olie (EOR). Heraf konkluderer vi, at EOR-injektioner må have været anvendt på et tidligere tidspunkt. Det betyder, at der her allerede bør foreligge et kendskab til miljøpåvirkningerne. Det fremgår ikke af teksten, hvorfor der ikke henvises til dette kendskab, hvilket anses for at være en svaghed ved rapporten.	<p>Olieselskabet Hess producerer fra et kalkfelt i USA Seminole San Andreas, hvor der har været injiceret CO₂ i olieholdige lag i undergrunden siden 1983. Dette har i 30 år ikke resulteret i de beskrevne nævnte problemer omkring utætte borer.</p> <p>Såfremt der bliver et konkret projekt med CO₂ injektion for øget olieindvinding i den danske del af Nordsøen, vil et sådant projekt blive konkret vurderet såvel sikkerheds- som miljømæssigt. Blandt andet vil en fuldstændig VVM vurdering være nødvendig for gennemførelse af et konkret projekt.</p> <p>EOR metoder har fundet sted i Nordsøen over en længere årrække, hvor det har været vand eller gas der er blevet injiceret, jf. afsnit 4.2.3 i den sammenfattende redegørelse og besvarelsen af nr. 31 i denne hvidbog.</p>	DE_2 (NGO_DE)
30	Information om injektionstryk og mængder, som maksimalt kan godkendes.	Det kan der ikke siges noget om, før der foreligger mulige konkrete projekter. Det vil dog være tale om injektion i et oliefelt med en betydelig produktionshistorie og dermed tryksænkning. Injektion af CO ₂ vil afhjælpe denne tryksænkning men næppe hæve trykket over det naturligt forekommende.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)

31	<p>Man skriver, at "planen vil medføre en stigning i forhold til det nuværende aktivitetsniveau i området, men der påbegyndes ikke nye typer af aktivitetsformer" (side 1), og at "planen vil derfor føre til en stigning i det nuværende aktivitetsniveau, men ikke til iværksættelse af nye aktivitetsformer" (side 6). Men injektion af CO₂ (EOR) ville ikke alene være en stigning i forhold til det eksisterende aktivitetsniveau, men det ville også være iværksættelse af en ny type af aktivitetsformer. EOR med injektion af CO₂ vil kræve store ombygninger og supplerende teknologi på eksisterende produktionsplatforme.</p>	<p>Der er gennem mange år foretaget injektion af såvel gas som vand med henblik på at øge olieindvindingen (EOR). Der har dog ikke tidligere været injiceret CO₂ hvilket også fremgår af teksten i rapporten side 6 ("...Planen vil derfor føre til en stigning i det nuværende aktivitetsniveau, men ikke til iværksættelse af nye aktivitetsformer. Der forekommer dog ikke i dag injektion af CO₂ med det formål at øge indvindingen af olie (EOR)").</p>	DK_3 (NGO_DK)
32	<p>Det virker som en alvorlig fordrejning, at miljørapporten her hævder, at planen ikke vil føre til "iværksættelse af nye aktivitetsformer". Den efterfølgende sætning negerer påstanden, så man efterlades med det indtryk, at injektion af CO₂ er en triviel sag.</p>	<p>Se venligst svar til nr. 31.</p>	DK_5 (NGO_DK)
33	<p>Flere steder i rapporten (bl.a. s. 7 og s. 27) nævnes at den plan, der beskrives i rapporten vil medføre en øget aktivitet, men ikke føre til nye typer af aktiviteter. Naturstyrelsen mener, at såvel EOR som lagring af CO₂ er nye aktiviteter, som derfor kræver særlig behandling.</p>	<p>Se venligst afsnit 4.2.3.</p>	DK_7 (Myndighed_DK)

7.4. CO₂ slutdepot

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
34	I følge miljørapporten (Kapitel 3.3) kan CO ₂ bortskaffes indenfor rammerne af dette projekt. Det kan deponeres på ubestemt tid. Derved opstår der et CO ₂ slutdepot, hvis sikkerhed på lang sigt ikke er blevet undersøgt og evalueret. Gennem injektionen af CO ₂ sker der samtidig en deponering af denne CO ₂ . Det svarer til en regulær komprimering af CO ₂ , hvilket anses for betænkeligt.	Mulige fremtidige konkrete projekter med injektion af CO ₂ for øget olieindvinding vil også kunne medføre varig lagring af CO ₂ , hvorfor aspekter omkring lagring af CO ₂ vil skulle vurderes og behandles i forbindelse med et konkret projekt om injektion af CO ₂ for øget olieindvinding. Komprimering af CO ₂ vil kun ske til de eksisterende trykforhold i reservoiret.	DE_1_2 (Borger_DE) DE_1_3 (Interesseorg_DE) DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE))
35	Der ses ikke nærmere på risici og miljøpåvirkninger i forbindelse med den langsigtede deponering af CO ₂ (såsom lækager i produktionsbrønde og borerer eller utilstrækkelige forseglende lag).	Udslip som følge af lækager (fra borerer eller fra opsvning gennem lagene) anses som meget usandsynlige i forbindelse med den allerede eksisterende indvinding af olie og gas og i de miljø- og sikkerhedsvurderinger, der allerede har været gennemført i den forbindelse. Projekter omkring injektion af CO ₂ for øget olieindvinding vil alene finde sted i allerede eksisterende oliefelter, som man har et særdeles godt kendskab til. Det gælder såvel de lag som olien befinder sig i som de overliggende og omgivende lag. Risici i forbindelse med konkrete projekter vil blive konkret vurderet, når såvel CO ₂ strøm som det olie felt, der ønskes anvendt, er kendt.	DE_5 (Myndighed_DE)
36	Naturstyrelsen har ikke tidligere kommenteret aspekterne vedrørende CO ₂ . Afsnit 3.3 i rapporten beskriver injektion af CO ₂ i meget korte vendinger. Afsnittet beskriver EOR, men i samme afsnit nævnes, at der ved ophør af olieproduktionen vil finde en lagring af CO ₂ sted. Det er Naturstyrelsens opfattelse, at der er tale om to forskellige aktiviteter, og at de derfor skal behandles hver for sig. Denne opfattelse bygger blandt andet på, at Naturstyrelsen ved møder med oliebranchen har forstået, at økonomien i det faktum, at der ved ophør af olieproduktion lagres CO ₂ , kan have betydning for, om EOR overhovedet påbegyndes.	Ved stillingtagen til eventuelt kommende projekter for injektion af CO ₂ for øget olieindvinding vil forhold omkring den langsigtede lagring af CO ₂ i de olieholdige lag i undergrunden også blive belyst. Det er Energistyrelsens forventning, at ud over tilladelse til injektion af CO ₂ for øget olieindvinding efter bestemmelserne herom i undergrundsloven også vil være behov for udstedelse af en særskilt godkendelse til lagring af CO ₂ efter bestemmelserne herom i undergrundsloven.	DK_7 (Myndighed_DK)
37	Vi mener, der mangler afgrænsningskriterier for, hvornår der kan undlades godkendelse af CO ₂ -lagring efter Undergrundslovens § 23, hhv. hvornår der vil være tale om CO ₂ -lagring i Undergrundslovens og CCS-direktivets forstand.	Dette vil der skulle tages stilling til i forbindelse med et muligt kommende konkret projekt.	DK_5 (NGO_DK)

7.5. Kvantitativ beskrivelse af andre bestanddele i CO₂

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
38	<p>Det mangler en kvantitativ beskrivelse af de "andre" bestanddele i det injicerede CO₂-affald, som en nødvendig forudsætning for at kunne vurdere påvirkningerne på tætheden af de geologiske formationer, og virkningerne på miljøet.</p>	<p>Hvis der i fremtiden fremkommer et konkret projekt vil der foretages en kvantitativ beskrivelse.</p>	<p>DE_1_1 (Borger_DE) DE_10 (NGO_DE)</p>
39	<p>Det fra forbrændingsprocessen stammende gas indeholder herudover ukendte mængder af svovl, nitrogenoxider, saltsyre og andre forsurende midler, således at de negative følger også kan være ødelæggende for arter med kalkholdige skaller, herunder plankton. I miljørapporten mangler enhver vurdering af dette. Det fremgår ikke engang klart, hvilke 'andre' stoffer udover CO₂ der ville forventes at være og i hvilke mængder.</p>	<p>En beskrivelse af sammensætningen af en mulig kommende gas/væske for injektion, som i helt overvejende grad vil bestå af CO₂, kan først foretages, hvis der kommer et konkret projekt.</p>	<p>DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)</p>

7.6. Boringscement egnet til CO₂

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
40	<p>Der mangler oplysninger om et materiale, der er egnet til permanent og sikkert at kunne lukke borer og injektionsboringer i området. Dokumenterede sikre lukningsmetoder efter injektion af CO₂ i undergrunden.</p>	<p>I USA produceres CO₂ fra lag i undergrunden fra en lang række borer, der er udført på samme måde som "almindelige" dybe borer inkl. cementering af installerede foringsrør. I USA og andre steder af verden har der i mere end 30 år været injiceret CO₂ i oliefelter med henblik på øget olieindvinding. Erfaringer med cementering af foringsrør fra sådanne projekter kan anvendes. Der pågår desuden internationalt et arbejde med at vurdere cement til anvendelse til lukning af borer med CO₂-holdige væsker/gasser. Der foreligger således internationale erfaringer der kan trækkes på i forbindelse med et muligt kommende konkret projekt. Et eksempel herpå er det norske felt Sleipner med et naturligt indhold af CO₂ på 9 %.</p>	<p>DE_1_2 (Borger_DE) DE_10 (NGO_DE) DE_13 (NGO_DE) DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)</p>
41	<p>Boringerne kan efter CO₂-injektion ikke forsvarligt lukkes, fordi der til nu ikke findes syrefast cement til borer. De gamle borer er foret med stålør, som også kan angribes af syre. Det er derfor sandsynligt at der kan forekomme utætheder. Også dette punkt behandles ikke i rapporten.</p>	<p>Se svar til nr. 40.</p>	<p>DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)</p>

7.7. CO₂'ens påvirkning på overliggende lag

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
42	Der tages ikke hensyn til påvirkningerne af en varig virkning af CO ₂ og dets urenheder på de ovenliggende lag. Der er grund til at frygte en ændring af bjergartsstrukturen, og dermed en forringelse af barriere funktion af de overliggende lag.	Sådanne forhold vil blive vurderet for eventuelt kommende konkrete projekter.	DE_1_2 (Borger_DE)
43	Overliggende lag af mergel og kalk, som pålideligt kan tilbageholde kulbrinter, bliver opløst af syre og kan derfor blive destabiliseret ved injektion af CO ₂ og andre syrer. Derfor er det nødvendigt at kende den nøjagtige sammensætning af det komprimerede CO ₂ -affald. Dette er der ingen oplysninger om i rapporten.	Når et konkret projekt eventuelt vil foreligge, kan der foretages en konkret vurdering af mulige påvirkninger på overliggende dæklag fra CO ₂ gas/væsken der konkret vil blive anvendt. Hovedbestanddelen i dæklagene over felterne i den danske Nordsø består af lerminerale.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)

7.8. Oplysninger om sammensætningen af CO₂ og detaljer om injektionen

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
44	Den sagkyndige kender hverken sammensætningen af CO ₂ affaldet, som skal injiceres i Nordsøen eller oplyser detaljer om den planlagte injicering. Uden denne viden er det aldeles umuligt at vurdere de forventede miljøskader.	Der kan oplyses nærmere herom, når/hvis et konkret projekt foreligger.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
45	Information om injektionstryk og mængder, som maksimalt kan godkendes.	Oplysninger herom afhænger af et muligt kommende konkret projekt.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
46	Utilstrækkeligt vurderingsgrundlag for projektet: Ud over den grundlæggende kritik ved brugen af EOR metoden i forhold til procesrelaterede risici, tillader de beskrevne hovedpunkter i projektet i den strategiske miljørapport kun en utilstrækkelig risikovurdering. Således nævnes hverken de mulige dybtliggende geologiske følgevirkninger ved centrale injektionstryk eller sammensætningen af gasserne som planlægges injiceret.	<p>Der vil kunne blive tale om injektion af CO₂ i allerede olie- og gasholdige lag, som ofte også indeholder mindre mængder CO₂ og andre stoffer fra naturens side.</p> <p>Injektionstryk og sammensætning af de injicerede gasser/væsker vil først kunne oplyses, når et muligt kommende konkret projekt foreligger. Det vil dog være tale om injektion i et oliefelt med en betydelig produktionshistorie og dermed tryksækning.</p> <p>Injektion af CO₂ vil afhjælpe denne tryksækning men næppe hæve trykket over det naturligt forekommende.</p>	DE_12 (Brancheorg_DE)
47	Endvidere ses der helt bort fra, hvor CO ₂ 'en skal komme fra, under hvilke omstændigheder det skal transporteres og under hvilket tryk det skal injiceres. Ligeledes mangler også oplysninger om vilkår med hensyn til overvågning af felterne, som er en forudsætning for en tilladelse.	<p>Det vides ikke på nuværende tidspunkt, hvor CO₂'en skal komme fra, det vil afhænge af et muligt kommende konkret projekt.</p> <p>I forbindelse med godkendelse af et konkret projekt skal der også tages stilling til transport af CO₂'en.</p> <p>Der er regler om overvågning af felterne i undergrundloven som vil blive fulgt i forbindelse med godkendelse af et konkret projekt.</p>	DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)

7.9. Konsekvenser efter lukning af lagret

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
48	Beskrivelse af mulige langsigtede konsekvenser efter lukning af lagret.	Citat fra en tysk rapport, jf. svar på nr. 23: "After several decades to centuries a significant fraction of the stored CO ₂ is dissolved in the formation waters of the storage site. The resulting aqueous CO ₂ solutions have a higher density than seawater and CO ₂ dissolution is promoted by convective mixing in thick and permeable sediment layers. Leakage risks are thus minimized if CO ₂ is stored in thick reservoir sediments having a high porosity and permeability. After several centuries to millennia CO ₂ may be converted into bicarbonate and authigenic carbonate minerals by the reaction with sedimentary minerals. The permeability of sediments is enhanced by the dissolution of sedimentary carbonate minerals whereas the permeability of reservoir and cap sediments is reduced by the CO ₂ -induced alteration of reactive silicate phases. High contents of reactive silicate phases (feldspars, volcanic ashes, etc.) in cap and reservoir sediments may thus help to mitigate the long-term risk of CO ₂ -leakage."	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
49	Manglende viden om langtidseffekter (fra langtidsstudier): Det er ikke muligt klart at estimere kendte risici, især på grundlag af et begrænset videnskabelig grundlag til de geologiske langtidsvirkninger. Således eksisterer der kun et langtidsstudie af et EOR projekt i Weyburn / CND, hvorved det detaljeret skulle sammenlignes med det danske projekt (f.eks. geologiske formationer, anvendte tryk, gassammensætningen etc.)	Der kan henvises til amerikanske erfaringer fra produktion og injektion i de sidste 40 år. Det skal understreges, at der ikke er et konkret dansk projekt.	DE_12 (Brancheorg_DE)

7.10. Manglende beredskabs- og nødplan

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
50	I tilfælde af lækager eller andre utilsigtede udslip af CO ₂ mangler der en beredskabs/nødplan. Af en sådan skal det fremgå hvilke foranstaltninger, som er egnede til effektivt at kunne beskytte mennesker, dyr, planter og miljøet mod de negative virkninger og skader forårsaget af CO ₂ og dets urenheder.	Et program for overvågning af injiceret CO ₂ skal foreligge for et muligt kommende konkret projekt, ligesom der skal være en plan for afhjælpende foranstaltninger i tilfælde af utilsigtet udsivning af CO ₂ . Dette følger af bestemmelser i undergrundsloven.	DE_1_2 (Borger_DE)
51	Beredskabsplaner for at kunne begrænse virkningerne af disse ulykker.	Se svar på nr. 50.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
52	Vi anser det for yderst vigtigt, at der udarbejdes en detaljeret beredskabsplan for større uheldshændelser (se også IWC, 2012).	Det vil ske for et konkret projekt efter bestemmelserne herom i offshoresikkerhedsloven.	DE_2 (NGO_DE)

7.11. Manglende erfaring med CO₂ injektion

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
53	<p>I kapitel 1.1 fremhæves det, at der ikke påbegyndes nye typer af aktiviteter. Der udføres dog på nuværende tidspunkt ikke injektioner til forbedring af olieudvindingen, som det også bemærkes i kapitel 3.1. Ø- og Halligkonferencen har generelle betænkeligheder over for lagringsteknikken og over for injektionen af CO₂ for at stimulere produktionen af kulbrinter. De risici, der er forbundet med denne teknik, er endnu ikke tilstrækkelig undersøgt. Lagringen og anvendelsen af CO₂ indebærer hidtil ukendte risici.</p>	<p>Der er gennem mange år foretaget injektion af såvel gas som vand med henblik på at øge olieindvindingen. Der har dog ikke tidligere været injiceret CO₂ hvilket også fremgår af teksten i rapporten side 6 ("...Planen vil derfor føre til en stigning i det nuværende aktivitetsniveau, men ikke til iværksættelse af nye aktivitetsformer. Der forekommer dog ikke i dag injektion af CO₂ med det formål at øge indvindingen af olie (EOR)").</p> <p>Der har siden 1970-erne været gennemført injektion af CO₂ for at fremme olieproduktionen på en lang række oliefelter i USA og andre steder i verden. Der foreligger således erfaringer fra disse projekter der kan trækkes på. Injektion og lagring af CO₂ finder desuden sted på to felter på havet i Norge (Sleipner og Snøhvit).</p>	DE_1_3 (Interesseorg_DE)
54	<p>I forbindelse med vurderingen af de væsentlige påvirkninger af miljøet (kapitel 6) henvises blandt andet til erfaringer fra de seneste 50 år. Der foreligger dog ingen undersøgelser eller erfaringer med injektion eller deponering af CO₂. Erfaringerne er utilstrækkelige som vurderingsgrundlag.</p>	<p>I USA produceres CO₂ fra lag i undergrunden fra en lang række borer, der er udført på samme måde som "almindelige" dybe borer inkl. cementering af installerede foringsrør. I USA og andre steder af verden har der i mere end 30 år været injiceret CO₂ i oliefelter med henblik på øget olieindvinding. Erfaringer med cementering af foringsrør fra sådanne projekter kan anvendes.</p> <p>Der pågår desuden internationalt et arbejde med at vurdere cement til anvendelse til lukning af borer med CO₂-holdige væsker/gasser. Der foreligger således internationale erfaringer der kan trækkes på i forbindelse med et muligt kommende konkret projekt. Et eksempel herpå er den norske felt Sleipner med et naturligt indhold af CO₂ på 9 %.</p> <p>Der er gennem mange år foretaget injektion af såvel gas som vand med henblik på at øge olieindvindingen i de danske oliefelter i Nordsøen. Der har dog ikke tidligere været injiceret CO₂ hvilket også fremgår af teksten i rapporten side 6 ("...Planen vil derfor føre til en stigning i det nuværende aktivitetsniveau, men ikke til iværksættelse af nye aktivitetsformer. Der forekommer dog ikke i dag injektion af CO₂ med det formål at øge indvindingen af olie (EOR)"). Der har siden 1970-erne været gennemført injektion af CO₂ for at fremme olieproduktionen på en lang række oliefelter i USA og andre steder i verden. Der foreligger således erfaringer fra disse projekter der kan trækkes på.</p>	DE_1_3 (Interesseorg_DE)

55	<p>Manglende viden om langtidseffekter (fra langtidsstudier): Det er ikke muligt klart at estimere kendte risici, især på grundlag af et begrænset videnskabelig grundlag til de geologiske langtidsvirkninger. Således eksisterer der kun et langtidsstudie af et EOR projekt i Weyburn / CND, hvorved det detaljeret skulle sammenlignes med det danske projekt (f.eks. geologiske formationer, anvendte tryk, gassammensætningen etc.)</p>	<p>Der haves indgående viden om de danske oliefelter, herunder om de geologiske forhold. Denne viden kan sammen med erfaringer fra andre projekter vedrørende injektion af CO₂ danne baggrund for en vurdering af kommende konkrete projekter.</p>	DE_12 (Brancheorg_DE)
----	---	---	-----------------------

7.12. Manglende beskrivelse af miljøpåvirkning ved CO₂-injektion

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
56	<p>Ø- og halligkonferencen savner i den omfattende miljørapport en vurdering af virkningerne af injektion med CO₂ for at stimulere produktionen af kulbrinter. I kapitel 3.3 konstateres det, at risici som følge af storskalaudslip af CO₂ vurderes at være mere sikkerhedsbetonede (dvs. risiko for menneskeliv) end miljømæssige. De mulige miljøpåvirkninger af en CO₂-injektion bliver dog ikke undersøgt i de efterfølgende punkter (kapitel 3.4 til 3.5). Det skal gøres bedre.</p>	<p>Når et eventuelt kommende konkret projekt foreligger, kan der foretages de efterspurgte vurderinger.</p> <p>Der haves indgående viden om de danske olieletter, herunder om de geologiske forhold. Denne viden er indhentet gennem talrige kortlægninger, boringer og produktion af olie og gas siden 1972.</p> <p>Der haves også god viden om effekterne af injektion af store mængder vand, som siden 1980-erne har været injiceret i flere af de danske olieletter med henblik på at øge olieindvindingen. Det vides således, at det er muligt at injicere store mængder vand og samtidigt producere olie fra letterne uden at dette har ført til udslip af hverken vand eller olie/gas.</p> <p>Den indhentede viden om letterne vil sammen med erfaringer fra andre projekter omkring injektion af CO₂ kunne anvendes til at foretage en vurdering af risici i forbindelse med injektion af CO₂ i de danske olieletter med henblik på øget olieindvinding.</p> <p>En sådan vurdering vil ske for konkrete projekter.</p>	DE_1_3 (Interesseorg_DE)

7.13. Overvågningsprogram af CO₂

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
57	Den danske CCS-lov (CCS-loven) kræver overvågningsprogrammer for CO ₂ -injektion anlæg og lagringsfaciliteter (§ 23 i), og i § 23 o står der at: "CO ₂ skal fuldstændigt og permanent være indelukket og forseglet i CO ₂ -lagret." Et overvågningsprogram til at fastslå lækager gennem fortrængt formationsvand eller udslip af CO ₂ i planlægningsområdet nævnes ikke i rapporten. En permanent lukning af borerne er derfor tvivlsomt, fordi det indtil i dag ikke findes CO ₂ resistent borehulscement! De gamle borerne er foret med stålør, der også kan angribes af syre. Utætheder er derfor sandsynlige. Også dette punkt tager miljørapporten ikke i betragtning.	<p>Olieselskabet Hess producerer fra et kalkfelt i USA Seminole San Andreas, hvor der har været injiceret CO₂ i olieholdige lag i undergrunden siden 1983. Dette har i 30 år ikke resulteret i de beskrevne nævnte problemer omkring utætte borerne.</p> <p>Såfremt der kommer et konkret projekt med CO₂ injektion for øget olieindvinding i den danske del af Nordsøen, vil et sådant projekt blive konkret vurderet såvel sikkerheds- som miljømæssigt. Blandt andet vil en fuldstændig VVM vurdering være nødvendig for gennemførelse af et konkret projekt.</p>	<p>DE_1_1 (Borger_DE)</p> <p>DE_1_2 (Borger_DE)</p> <p>DE_10 (NGO_DE)</p>
58	Desuden nævnes der ingen afværgeforanstaltninger eller et overvågningsprogram navnlig med hensyn til langtidsopbevaring af CO ₂ .	Program for overvågning og eventuelle afværgeforanstaltninger vil blive beskrevet for et konkret projekt i tråd med krav herom i undergrundsloven.	DE_5 (Myndighed_DE)
59	Overvågningsforanstaltninger til at kunne opdage uheld i tide.	Se svar på nr. 58.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
60	Monitoringsprogram af havbunden i forbindelse med projektet, af fortrængt formationsvand eller udstrømmende CO ₂ for det område som maksimalt kan påvirkes, for tidligt at kunne påvise opståede døde zoner.	Der henvises til projekter omkring lagring i en salin aquifer (saltvandsholdige sandstenslag). Injektion af CO ₂ med henblik på EOR vil ske i oliezone. Et udslip fra et sådant CO ₂ EOR projekt må derfor forventes at være en blanding af CO ₂ , olie og gas og i givet fald være meget nemt at opdage pga. den udsivende olie. Der vil for konkrete projekter være krav om et monitoreringsprogram i tråd med angivelserne herom i undergrundsloven.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
61	Krav til nedlukning af lagret og krav om monitoreringsprogrammer indtil at der ikke er fare for følger på grund af injektionen.	For konkrete projekter vil der i tråd med angivelserne i undergrundsloven være krav om monitoreringsprogram og overvågning også efter lukningen af feltet.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)

62	De gamle borerer er foret med stålrør, der også kan angribes af syre. Utætheder er derfor sandsynlige og ville ikke blive opdaget ved en egnet monitorering for at imødekomme det lovpligtige krav ("fuldkommen og permanent...forseglet") . Også dette punkt tager miljørapporten ikke i betragtning.	Se svar på nr. 57.	DE_20_5 (Borger_DE)
63	BfN hilser forslaget om eventuel monitorering velkommen og vil være taknemmelig for at få lov til at deltage i udviklingen af et monitoringsprogram samt videreformidling af resultaterne.	Overvågningsprogram er først aktuelt ved et muligt kommende konkret projekt.	DE_8 (Myndighed_DE)
64	1.7 Overvågning "Der er ikke foreslået overvågning af planens effekter." Men iflg. Vejledning om miljøvurdering (1) skal miljørapporten "... indeholde en beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning – altså et forslag til et egentlig overvågningsprogram." (s. 20)	Planens effekter vil være tildeling af tilladelser til efterforskning og produktion af olie og gas., hvilket vil ske gennem en offentlig udbudsrunde. Alle tildelte tilladelser fremgår af Energistyrelsens hjemmeside. I forbindelse med konkrete aktiviteter ved efterforskning og produktion skal arbejder, herunder borerer, godkendes af Energistyrelsen i henhold til undergrundsloven. Rettighedshaveren skal indhente de tilladelser og godkendelser, der i øvrigt er nødvendige i medfør af undergrundsloven og anden lovgivning. Det er først i forbindelse med konkrete aktiviteter at egentlige overvågningsprogrammer er relevante.	DK_5 (NGO_DK)

7.14. Konsekvenser af skibssulykker

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
65	<p>Den yderligere skibstrafik til at fragte CO₂ vil være betydelig. Mærsk planlægger at bygge specialiserede fartøjer, som kan transportere 38.000 til 45.000 t CO₂. Ved en typisk CO₂-injektion på 1 million tons pr. år i et gasfelt, går der omkring 20 til 25 transporter pr gas / olie felt. Med indvindingsperioder på 20-30 år og flere olie- og gasfelter ville flere tusinde skibstransporter være nødvendige, så der må regnes med en betydelig ulykkesrisiko. Det skyldes især, fordi transport vil foregå over hele året for at kunne opretholde et konstant injektionstryk. Rapporten beskæftiger sig ikke med konsekvenserne af sådanne ulykker.</p>	<p>Der foreligger ingen konkrete planer for, hvordan CO₂ i givet fald skal transporteres. Det vil blive vurderet i forbindelse med mulige kommende konkrete projekter.</p>	<p>DE_1_1 (Borger_DE)</p> <p>DE_2 (NGO_DE)</p> <p>DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)</p> <p>DE_10 (NGO_DE)</p> <p>DE_13 (NGO_DE, Borger_DE)</p> <p>DE_17 (Myndighed_DE)</p>

7.15. Mangel på beskrivelse af det værst tænkelige uheld

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
66	I miljørapporten mangler en beskrivelse af det værst tænkelige uheld ved injektion af dette affald og en beskrivelse af det værst tænkelige uheld i forbindelse med driften af depotet og mulige langsigtede følger efter nedlukning af depotet.	Projekter omkring efterforskning og produktion af olie og gas vurderes miljø- og sikkerhedsmæssigt efter gældende lovgivning og regler herom. Projekter vil kun blive gennemført, hvis det vurderes at kunne ske sikkerheds- og miljømæssigt fuldt forsvarligt.	DE_1_1 (Borger_DE) DE_10 (NGO_DE) DE_13 (NGO_DE, Borger_DE)
67	Beskrivelse af de værst tænkelige enkelte ulykker under transport af CO ₂ -holdigt affald til injektionsstedet (opdelt på skib og rørledning).	Der er tale om transport af CO ₂ , som ellers ville være udledt til atmosfæren. Set ud fra atmosfærens indhold af CO ₂ , er der derfor ingen konsekvens af det værst tænkelige uheld.	DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
68	Gennemførelse af yderligere efterforskning (olie og gas) betyder trods anvendelse af den største tekniske viden og omhyggelige forholdsregler en tilbageværende høj miljørisiko især i de marine områder. Det viser uheld og nærvæd katastrofer på verdensplan, og ligeledes i Nordsøen. Da risici med hensyn til sundhed og økologi (miljø) ikke helt kan udelukkes, bør der tages afstand fra yderligere projekter særligt i de marine områder.	Se venligst nr. 66	DE_19 (Politiker_DE)
69	De fysiske indgreb og risici ved transport af CO ₂ i pipelines og/eller med skib bør også vurderes	Det vil ske i forbindelse med et muligt kommende konkret projekt. Rapporten omhandler alene planer om udstedelse af tilladelser efterforskning og produktion af olie og gas, samt til injektion af CO ₂ til øget olieindvinding efter undergrundslovens bestemmelser.	DK_5 (NGO_DK)

7.16. Transport af CO₂ - rørledning

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
70	Skulle Nordtyskland være et muligt transitområde for et sådan projekt ville dette være tvivlsomt om det var retsligt og praktisk muligt. Der ville være en koncentreret forurening, hvis CO ₂ -transporten skulle foregå vha. lastbil pga. øget trafik og emissioner med.	Der foreligger ingen konkrete planer for, hvordan CO ₂ i givet fald skal transporteres. Det vil blive vurderet i forbindelse med mulige kommende konkrete projekter.	DE_12 (Brancheorg_DE)
71	CO ₂ importafhængighed / etablering af rørledning: Ser man på den danske Elproduktionsstruktur findes der i Danmark ikke tilstrækkelige og mobiliserbare CO ₂ ressourcer. Dette indebærer import af CO ₂ og derfor i sidste ende, at en rørlednings-baseret infrastruktur skal etableres. Et sådan projekt set i lyset af nutidens tilgængelige teknik skal tages med et kritisk forbehold: Der er stadig stor risiko forbundet med transport af CO ₂ i rørledningen på trods af omfattende driftserfaring i USA. Det gælder navnlig korrosionseffekten forårsaget af CO ₂ samt faren for lækager forårsaget af metaltræthed i stålet ³ . Skulle Nordtyskland være et muligt transitområde for et sådan projekt ville dette være tvivlsomt om det var retsligt og praktisk muligt. Der ville være en koncentreret forurening, hvis CO ₂ -transporten skulle foregå vha. lastbil pga. øget trafik og emissioner.	Da der ikke foreligger et konkret projekt vides det ikke hvorfra CO ₂ til injektion for øget olieindvinding vil komme fra. I USA er der gode erfaringer med transport af CO ₂ i rørledninger. Der kan anvendes rørledninger af almindelig stål kvalitet såfremt der ikke er et indhold af vand i rørledningen sammen med CO ₂ 'en.	DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)
72	Miljørapporten har fuldstændig ignoreret godkendelsesforudsætningerne for den nødvendige transport af CO ₂ 'en som skal anvendes. Det er fortsat uklart om det skal foregå med skib eller via rørledning. Et eventuelt grænseoverskridende rørledningsnet har en betydelig påvirkning på landskabet.	Der foreligger ingen konkrete planer for, hvordan CO ₂ i givet fald skal transporteres. Det vil blive vurderet i forbindelse med mulige kommende konkrete projekter.	DE_12 (Brancheorg_DE)

7.17. Forurening af drikkevand

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
73	<p>Mulige følgevirkninger ved CO₂-injektion under højt tryk: Den ønskede fortrængning (ved EOR metoden), kan i en radius på op til 100 km føre til en betydelig stigning af trykket i undergrunden.</p> <p>1. Konkret er der en risiko for udsivning af formationsvand og uønsket mobilisering af kulbrinter og tungmetaller. Fortrængningseffekten af injicerede CO₂ kunne medføre en saltvandsforskydning, som derved kunne føre til en kystnær 'kædereaktion' til forurening af grundvandet på fastlandet af salint vand.</p> <p>2. Denne risiko, som er svær at forudsige for de udpegede placeringer taler efter vores mening helt klart imod anvendelsen af metoden.</p>	<p>Der vil næppe være tale om injektion af CO₂ under et væsentligt højere tryk end det eksisterende reservoirtryk. Det vil ved injektionen ikke være hensigtsmæssigt at overskride fraktur propageringstrykket. CO₂ injektion foretages også for at opretholde trykket i reservoiret men ikke for at hæve trykket i reservoiret. Samtidigt med CO₂-injektionen produceres der olie, gas og vand fra lagene i undergrunden. Dermed er der ingen udbredelse af den CO₂-holdige blanding af olie, gas og vand, og heller ingen udbredelse af tryk uden for de olie/gasholdige lag hvorfra der produceres.</p>	<p>DE_12 (Brancheorg_DE)</p> <p>DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)</p>

7.18. CO₂'ens toksikologiske effekt

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
74	<p>CO₂, er ifølge en toksikologisk håndbog i højere koncentrationer en hurtigt virkende gift. Instruktionerne for brandmænd ved CO₂ ulykker respekterer disse toksiske effekter. Hvis indelukket CO₂ når op i luften, er alle mennesker og dyr i området hurtigt døde, fordi CO₂ er tungere end luft, og fordi det er toksisk. Det er ikke iltmanglen der er dødsårsagen, men en forsurening af blodet (Handbuch der Toxikologie).</p>	<p>Skulle der komme et konkret projekt med injektion af CO₂ vil nød- og beredskabsplaner for anlæggene i Nordsøen blive tilpasset til, at der introduceres en ny risiko fra tilstedeværelsen af CO₂ i ren form.</p>	<p>DE_20_8 (Borger_DE)</p>

7.19. Blowouts - EU's klimamål

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
75	<p>Store gas-'blowouts' ved injektion af CO₂-holdig affald under højt tryk kan få en væsentlig indvirkning på EU's klimamål. Dette er et andet punkt, som ikke er vurderet i rapporten.</p>	<p>En beskrivelse og vurdering af mulige risici ved blow-outs kan først foretages i forbindelse med et muligt kommende konkret projekt for injektion af CO₂ for øget olieindvinding. Der vil næppe være tale om injektion af CO₂ under et væsentligt højere tryk end reservoirtrykket. Det vil ikke ved injektionen være hensigtsmæssigt at overskride fraktur propageringstrykket. CO₂ injektion sker også for at opretholde trykket i reservoiret ikke for at hæve det.</p>	<p>DE_1_1 (Borger_DE)</p> <p>DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)</p> <p>DE_10 (NGO_DE)</p> <p>DE_20_2 (Borger_DE)</p>
76	<p>Miljørapporten tydeliggør ikke, at de danske energimyndigheder har behandlet påvirkningerne af CO₂ injektion og transport af flydende CO₂ til felterne tilstrækkeligt, selv om myndighederne anser risikoen for ulykker og efterfølgende storskala CO₂ udslip" med fare for menneskeliv for sandsynlig. En mulig påvirkning fra et udslip på det nationale CO₂-regnskab tages der oven i købet overhovedet ikke hensyn til.</p>	<p>En beskrivelse af og vurdering af mulige risici ved blow-outs og andre mulige udslip kan først foretages i forbindelse med et muligt kommende konkret projekt for injektion af CO₂ for øget olieindvinding. Myndighederne (de danske) anser ikke storskala udslip af CO₂ for sandsynlig. Der må være tale om et fejlцитat.</p>	<p>DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)</p>

7.20. Generel modvilje mod CO₂ deponering

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
77	<p>Grundlæggende findes der ikke et sikkert opbevaringssted, hverken for atomaffald eller CO₂. Det ville give mere mening at adskille stoffet og anvende kulstoffet til karbonisering af vindgas og tilføre det til naturgasforsyningen.</p>	<p>Injektion af CO₂ i oliefelter forventes at kunne øge indvindingsgraden af olien, olie man ellers ikke ville kunne producere. Nærværende plan udelukker ikke anden brug af CO₂.</p>	DE_20_7 (Borger_DE)
78	<p>Farvandene i Nordsøen er også berørte af potentielle udledninger under indvinding, især ved den planlagte olieproduktion: Hvad enten det er gennem udledning af produktionsvand, som er mistænkt for at være kræftfremkaldende eller at være mutagene (se side 15 i SMV'en), eller gennem udledning af oliebaseret boremudder eller ved ukontrolleret udslip af CO₂ (havforsuring er i dag et af de største problemer i oceanerne).</p>	<p>Udledninger til havet fra olie- og gasaktiviteter må kun ske efter godkendelse efter bestemmelserne herom i Havmiljøloven. Det vil også gælde i forbindelse med et eventuelt kommende projekt om CO₂ injektion for øget olieindvinding.</p> <p>Der udledes ikke oliebaseret boremudder i den danske del af Nordsøen.</p>	DE_17 (Myndighed_DE)

7.21. Energpolitik

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
79	<p>Der mangler en strategisk vurdering af EORs betydning for energi- og klimapolitikken i Danmark og Europa, herunder hvor den CO₂, der skal anvendes, skal komme fra. I Europa vil CO₂ i de krævede mængder kun kunne skaffes fra energikrævende CO₂-fangst i forbindelse med kraftværker og store industrialæg. En sådan "CCS vej" vil konkurrere med VE om investeringer og offentlig støtte samt fastholde vores afhængighed af fossil energi. Se NOAHs kommentar til CO₂-EOR (4). Aminforurening ved CO₂-fangst bør også vurderes.</p>	<p>En sådan vurdering er uden for denne rapport's formål, som alene er at belyse mulige miljømæssige konsekvenser af udbud af tilladelser til efterforskning og produktion af olie og gas, samt injektion af CO₂ med henblik på øget olieindvinding efter bestemmelser herom i Undergrundsloven. Amin forurening kan først vurderes i forbindelse med et konkret projekt.</p>	DK_5 (NGO_DK)
80	<p>Wuppertal Institutet har gennemført en CO₂-EOR livscyklusvurdering der viser, at for hvert ton CO₂, der injiceres i forbindelse med CO₂-EOR, så udledes der fire gange så meget CO₂ til atmosfæren. (Viebahn et al. 2010, s. 189)</p>	<p>I den omtalte rapport fra Wuppertal Institute angives (side 189) at der er et potentiale for anvendelse af CO₂ injektion for øget olieindvinding i Nordsøen. Opfanges den anvendte CO₂ fra industrielle anlæg vil det medføre, at denne mængde CO₂, der anvendes til injektion for EOR, vil blive lagret og dermed fjernet fra atmosfæren. Den ekstra olie, der vil blive produceret som følge af CO₂ injektionen, vil medføre udledning af CO₂, når den anvendes, ligesom olie produceret på anden måde vil gøre. Men der vil ske en lagring og dermed fjernelse af CO₂ fra atmosfæren fra de industrielle anlæg, hvor CO₂'en opfanges fra.</p>	DK_5 (NGO_DK)

7.22. Forsikring i forbindelse med CO₂ injektion

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
81	Ligeledes mangler en stillingtagen fra forsikringsbranchen til forsikring mod mulige skader forårsaget af de planlagte aktiviteter, samt beregninger af størrelsen af sikkerhedsstillelsen som kræves for at kunne dække opståede skader forårsaget af aktiviteterne.	<p>Svar på spørgsmål 81-85:</p> <p>Af den danske undergrundslov, fremgår følgende, som vil blive fulgt for et konkret projekt:</p> <p>§ 23 q. En rettighedshaver til en CO₂-lagringslokalitet skal stille gyldig og ikrafttrådt finansiell sikkerhed eller tilsvarende for de anslåede omkostninger af alle forpligtelser, som følger af tilladelsen til lagring af CO₂. Den finansielle sikkerhed eller tilsvarende skal jævnlige tilpasses for at tage hensyn til ændringer i den vurderede risiko for udsivning og de anslåede omkostninger af alle forpligtelser, som følger af tilladelsen til lagring af CO₂. Den finansielle sikkerhed eller tilsvarende skal være gyldig og trådt i kraft, inden injektion i en CO₂-lagringslokalitet påbegyndes.</p> <p>Stk. 2. Den finansielle sikkerhed eller tilsvarende, jf. stk. 1, skal fortsat være gyldig og i kraft 1) efter lukning af en CO₂-lagringslokalitet i medfør af § 23 k, stk. 2, nr. 1 og 2, indtil ansvaret for lagringslokaliteten overdrages til klima- og energiministeren, jf. § 23 o, og 2) efter tilbagekaldelse af en tilladelse til lagring af CO₂, jf. § 23 m eller § 30, stk. 1, a) indtil meddelelsen af en ny tilladelse til lagring af CO₂ til en anden rettighedshaver, eller b) hvis lokaliteten er lukket i medfør af § 23 n, stk. 1, indtil ansvarsoverdragelse har fundet sted efter § 23 o, forudsat at betaling efter § 23 r har fundet sted.</p> <p>Stk. 3. Klima- og energiministeren fastsætter nærmere regler for etablering, tilpasning og opretholdelse af den finansielle sikkerhed eller tilsvarende samt beregning af dækningen af denne.</p>	<p>DE_1_1 (Borger_DE)</p> <p>DE_10 (NGO_DE)</p>
82	Udtalelse fra forsikringsbranchen i forbindelse med dækning af eventuelle skader forårsaget af de planlagte foranstaltninger.		DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
83	Beregninger af sikkerheden i forbindelse med de planlagte foranstaltninger, for at sikre omkostningerne i forbindelse med opståede skader.		DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE)
84	Farer og risici i forbindelse med CO ₂ lagring er ikke mulig at forsikre i følge forsikringsbranchen, er hverken fremskridtsvenligt eller fremtidsorienteret, men er uforudsigelig fremtidsruende og derfor et skridt i den forkerte retning.		DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)
85	Da skader som følge af dette projekt kan have grænseoverskridende påvirkninger, vedrører dette spørgsmål direkte den tyske befolkning og de tyske skatteborgere.	<p>§ 35. En rettighedshaver skal erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selv om skaden er hændelig.</p> <p>Stk. 2. Har skadelidte ved forsæt eller grov uagtsomhed medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde.</p>	DE_20_5 (Borger_DE)

7.23. Forlænge den skadelige emission af CO₂

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
86	<p>I betragtning af de forventede dramatiske og uoprettelige skader på miljøet ved EOR på den ene side, og allerede opnåede niveau af de vedvarende energiformer på den anden side, består et uacceptabelt misforhold til omfanget af forventede miljøskader forårsaget ved denne metode til indvinding af den resterende gas, der også unødigt resulterer i at forlænge den skadelige CO₂-emission fra det fossile brændsel gas.</p>	<p>Der haves indgående viden om de danske oliefelter, herunder om de geologiske forhold. Denne viden er indhentet gennem talrige kortlægninger, borer og produktion af olie og gas siden 1972. Der haves også god viden om effekterne af injektion af store mængder vand, som siden 1980-erne har været injiceret i flere af oliefelterne med henblik på at øge olieindvindingen. Det vides således, at det er muligt at injicere store mængder vand og samtidigt producere olie fra felterne uden at dette har ført til udslip af hverken vand eller olie/gas. Den indhentede viden om felterne vil sammen med erfaringer fra andre projekter omkring injektion af CO₂ kunne anvendes til at foretage en vurdering af risici i forbindelse med injektion af CO₂ i de danske oliefelter med henblik på øget olieindvinding. En sådan vurdering vil ske for konkrete projekter.</p>	DE_20_3 (Borger_DE)

7.24. Påvirkning på fauna og beskyttede område

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
87	<p>Hvis der skulle opstå lækager, selv om de kun er små, men fordelt over et stort område, vil fiskeyngel (æg og larver) i planområdet og det tilgrænsende Natura 2000-områder være alvorligt truet. En kun lokal påvirkning på fiskeriet vil være usandsynlig. Lækager ville også påvirke havpattedyrene og have katastrofale følger for kalkskallede arter, herunder plankton. Virkningerne ville kunne nå helt ind i Verdensnaturarv 'Vadehavet'. Dette er slet ikke vurderet i miljørapporten.</p>	<p>Hvis der i fremtiden bliver tale om konkrete projekter vedr. CO₂-EOR, skal risiko for lækage behandles i en VVM redegørelse. En mulig effekt på havpattedyr og andet dyreliv vil desuden også skulle behandles i en konsekvensvurdering, hvis relevant for det konkrete projekt. Der skal i forbindelse med et konkret projekt desuden udarbejdes en plan for udbedrende foranstaltninger, som skal beskrive hvorledes udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder, som indebærer risiko for udsivning, håndteres.</p>	<p>DE_1_1 (Borger_DE) DE_1_2 (Borger_DE) DE_1_3 (Interesseorg_DE) DE_10 (NGO_DE) DE_13 (NGO_DE, Borger_DE) DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)</p>
88	<p>Udstrømningen af formationsvand må ligeledes betragtes med kritiske øjne. Formationsvand (som også ofte indeholder H₂S og tungmetaller eller kulbrinter) og CO₂-holdigt havvand kan føre til dannelse af døde zoner i det lokale økosystem i nærheden af havbunden. Hvis gassen stammer fra forbrændingsprocesser, kan den også indeholde svovloxider, nitrogenoxider, klorbrinte og andre syredannere. De negative konsekvenser, også for kalkskaldannende arter inklusive plankton, kan være fatale. Da der i projektområdet findes forekomster af æg og larver fra torsk, rødspætte, håising, ising, grå knurhane og stribet fløjfisk i alle udviklingsstadier, kan det ikke udelukkes, at projektet vil have alvorlige konsekvenser for fiskebestandene i Nordsøen, også uden for projektområdet. En udelukkende lokalt begrænset effekt på fiskeriet virker usandsynlig. Desuden må man formode, at fødegrundlaget for havpattedyrene som følge heraf ligeledes forringes, da flere led og niveauer i fødekæden vil blive berørt (Krupp, 2011).</p>	<p>Hvis der i fremtiden bliver tale om konkrete projekter vedr. CO₂-EOR, skal risiko for udstrømning af formationsvand behandles i en VVM redegørelse. Den mulige effekt et konkret projekt kan have på økosystemet vil også skulle være omfattet af VVM redegørelsen. En mulig effekt på havpattedyr og andet dyreliv vil desuden også skulle behandles i en konsekvensvurdering, hvis relevant for det konkrete projekt. Der skal i forbindelse med et konkret projekt desuden udarbejdes en plan for udbedrende foranstaltninger, som skal beskrive hvorledes udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder, som indebærer risiko for udsivning, håndteres.</p>	<p>DE_2 (NGO_DE)</p>

89	<p>De planlagte aktiviteter vil påvirke levested for havpattedyr såsom marsvin, hvidnæbbede delfiner, vågehvaler, gråsæler og spættede sæler og fugle. Det berørte område er gyde- og opvækstområde for de kommercielt udnyttede, stærkt truede fiskearter rødspætte og torsk og andre fiskearter, som repræsenterer fødekilden for havpattedyr gråsæl og spættet sæl. Alene gennem de nødvendige seismiske undersøgelser bliver havmiljøet belastet betydeligt på grund af støjen. Efterforskningsaktiviteterne og byggearbejde vil også føre til øget sediment distribution. CO₂'en repræsenterer også en risiko for dyreverdenen.</p>	<p>Der vil ved konkrete projekter vedr. offshore-produktion af kulbrinter altid skulle udarbejdes en fyldestgørende redegørelse om vurdering af virkningerne på miljøet. Såfremt et projekt må antages at kunne påvirke udpegede internationale naturbeskyttelsesområder, skal der før der kan meddeles tilladelse, foreligge en konsekvensvurdering af projektets virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne og konsekvensvurderingen skal vise, at projektet ikke vil skade området. Der skal desuden foretages afværgeforanstaltninger, således at beskyttede arter ikke kommer til skade. For så vidt angår seismiske undersøgelser, vil der i tilladelser hertil være vilkår om at foretage afværgeforanstaltninger for at beskytte dyrene mod støj. I forbindelse med efterforsknings- og produktionsaktiviteter vil sediment distribution være et emne, som også skal indgå i en VVM redegørelse. Et CO₂-EOR projekt vil desuden skulle overvåges for eventuelle udsivninger og der skal foreligge planer for udbedrende foranstaltninger i tilfælde af udsivninger.</p>	DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)
90	<p>Danmark har ikke tilmeldt den del af Doggerbanke, der ligger i den danske EEZ, hos EU-kommissionen som pSCI eller Natura 2000-område.....Det ændrer dog ikke på den kendsgerning, at det i henhold til nyere videnskabelige erkendelser forholder sig sådan, at den østligste del af Doggerbanke i den danske EEZ er et fortrukket opholdsområde og fødeområde for tandhvaler som f.eks. marsvin og den mindste bardehval, vågehvalen (NERI, 2008; de Boer, 2010; Sveegaard, 2011; ITAW, 2011; ASCOBANS, 2012 a,b).</p>	<p>Såfremt et projekt må antages at kunne påvirke udpegede internationale naturbeskyttelsesområder, skal der før der kan meddeles tilladelse foreligge en konsekvensvurdering af projektets virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne og konsekvensvurderingen skal vise, at projektet ikke vil skade området. Der skal desuden foretages afværgeforanstaltninger, således at beskyttede arter ikke kommer til skade.</p>	DE_2 (NGO_DE)
91	<p>Områderne til den påtænkte efterforskning, grænser op til den tyske del af Dogger Bank. Her lever blandt andet vågehvaler, hvidnæbbede delfiner og marsvin, som ifølge EU-lovgivningen er særlig beskyttet. De bliver alvorligt truet af de ovennævnte planer. Projektet bliver derfor helt klart afvist.</p>	Se venligst nr. 90.	DE_7 (NGO_DE)
92	<p>AG-29 anbefaler et grænseoverskridende beskyttet område (Natura 2000) i denne region for at beskytte naturtyper og arter.</p>	Se venligst nr. 90.	DE_7 (NGO_DE)

93	<p>Dogger Banke er både på den tyske såvel som på den danske side et foretrukket levested for marsvin, vågehval og andre hvalarter. Disse er alle opført i habitatdirektivets bilag IV og står derfor under særlig beskyttelse. De planlagte offshore-aktiviteter i den danske sektor er derfor i strid med europæisk lovgivning.</p>	Se venligst nr. 90.	DE_10 (NGO_DE)
94	<p>Direkte påvirkninger af den tyske eksklusive økonomiske zone (EEZ): Det er tydeligt at den førnævnte mulige påvirkning i en 100 km radius ved injektion i undergrunden viser at den tyske EEZ, især det i forhold til aktivitetsområdet sydligt beliggende Natura 2000-område (Dogger Bank) – er direkte berørt af projektet.</p>	Se venligst nr. 90.	DE_12 (Brancheorg_DE)
95	<p>Afsnit 2: "I løbet af de sidste 50 år er der gennemført intensive efterforsknings- og produktionsaktiviteter i området, og havmiljøet er allerede under pres på grund af disse aktiviteter." Dette er en påstand, som kræver en reference og en underbyggende forklaring. I følge Danmarks Havstrategi i Basisanalysen kapitel 4 vurderes miljøtilstanden i den vestlige del af Nordsøen til at være god. Endvidere er der i samme basisanalyse kapitel 5 anført at effekten af menneskelig aktivitet er lille. Påstanden syntes derfor ubegrundet.</p>	<p>Det er vigtigt, at miljøstanden også fremover er god. Det er derfor nødvendigt at træffe forholdsregler for at sikre dette, jf. svar på nr. 89 og 90. I miljørapportens ikke tekniske resume står der også: "I de seneste 50 år har der været intensive eftersøgnings- og produktionsaktiviteter i området. Derfor er der ved vurderingen lagt vægt på de sandsynlige effekter som planen vil medføre i forhold til den eksisterende situation i området i dag." Denne tekst er blevet strammet op til "at havmiljøet allerede er under pres" i det ikke tekniske resume. Det skal forstås sådan, at der må forekomme en påvirkning allerede i dag af disse aktiviteter, og selvom påvirkningen formentlig er lille (da den del af Nordsøen har god økologisk tilstand), så er der tale om et pres på miljøet.</p>	DK_8 (Brancheorg_DK)
96	<p>• Direkte påvirkninger af den tyske eksklusive økonomiske zone (EEZ): Det er tydeligt at den førnævnte mulige påvirkning i en 100 km radius ved injektion i undergrunden viser at den tyske EEZ, især det i forhold til aktivitetsområdet sydligt beliggende Natura 2000-område (Dogger Bank) – er direkte berørt af projektet. Uafhængigt af en videregående juridisk gennemgang, er det i vores synspunkt tvivlsomt, om et projekt med passende omfang og dokumenterede risici bør godkendes uden en dybere involvering af et berørt naboland</p>	<p>Det skal understreges, at der ikke er tale om et konkret projekt. Hvis der bliver tale om konkrete projekter i nærheden af Natura 2000 området, Dogger Banke, vil dette skulle underkastes en VVM redegørelse og om nødvendigt en konsekvensvurdering i medfør af habitatdirektivet. Hvis relevant vil der desuden iværksættes en Espoo-proces, hvor nabolandet involveres i høringsprocessen.</p>	DE_12 (Brancheorg_DE)

7.25. Bilag IV arter

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
97	I henhold til bilag IV i FFH-direktivet er alle hvalarter strengt beskyttede. De planlagte offshore-aktiviteter i den danske sektor udgør derfor efter vores mening en overtrædelse af europæisk ret. Det betyder, at nedenstående støjplysninger ikke kun berører marsvin, men berører alle hvalarter samt andre marine dyregrupper i projektområdet.	Såfremt en aktivitet potentielt kan skade en hvalart eller andre beskyttede arter, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering for det konkrete projekt. Samtidig skal der foretages afværgeforanstaltninger, således at beskyttede arter ikke skades. Det må i den forbindelse understreges, at der endnu ikke er tale om konkrete projekter i forbindelse med kommende udbud..	DE_2 (NGO_DE)
98	Inden der udstedes en tilladelse, bør det undersøges, om de ovennævnte Natura 2000-områder kan blive berørt heraf. Såfremt der ved hjælp af objektive omstændigheder ikke kan udelukkes betydelige forstyrrelser, bør der udføres en undersøgelse af foreneligheden med FFH-direktivet. Alt efter resultaterne af undersøgelsen af foreneligheden og med forbehold for art. 6 kap. 4 i FFH-direktivet bifalder de relevante nationale myndigheder iht. art. 6 kap. 3 i FFH-direktivet kun planen eller projektet, når det er fastslået, at området som sådan ikke forstyrres.	Projekter, som må antages at kunne påvirke Natura 2000 områder, vil udover en fuld VVM skulle underkastes en konsekvensvurdering, som viser, at projektet ikke vil skade området.	DE_8 (Myndighed_DE)
99	På trods af dette konkluderer SMV'en, at det ikke kan forventes, at støj i forbindelse med planen vil medføre eventuelle varige påvirkninger for populationsniveauet af marsvin (s. 30 i SMV'en). En sådan konklusion er efter vores opfattelse derfor ikke holdbar.	Projekter, som må antages at kunne påvirke beskyttede arter, vil skulle underkastes en konsekvensvurdering, som viser, at der ikke er varige påvirkninger. Der vil ved konkrete projekter skulle foretages afværgeforanstaltninger for at beskytte de beskyttede arter.	DE_17 (Myndighed_DE)
100	De foreslåede afhjælpende eller afværgende foranstaltninger i forhold til marsvin betragtes herfra som utilstrækkelige. SMV'en er dermed utilstrækkelig i forhold til beskrivelse og evaluering af påvirkningerne af de planlagte aktiviteter på det marine miljø og i form af nødvendige afværgeforanstaltninger. I vores perspektiv er der betydelige behov for forbedring. Det gælder især for marsvin som grænseoverskridende population.	Afhjælpende og afværgende foranstaltninger vil skulle vurderes for det konkrete projekt. Der kan således, om nødvendigt, fastsætte vilkår om yderligere afværgeforanstaltninger.	DE_17 (Myndighed_DE)

101	<p>I henhold til art. 12 kap. 1 bogstav b) i FFH-direktivet er enhver for- sættelig forstyrrelse af de i bilag IV bogstav a nævnte dyrearter forbudt, især i parrings-, yngle-, fælde-, overvintrings- og trækperioder. I hen- hold til kommissionens vejledning²⁴ skal der ved vurdering af en forstyrrelse tages højde for virkningerne på bevaringsmålsætningerne. Der er således tale om en forstyrrelse, hvis en beskyttet arts overle- velseschancer, yngleresultat eller reproduktionsevne forringes af den pågældende handling. Der kan også forekomme forstyrrelser fra støjledning, selvom ovennævnte tærskelværdi overholdes, især fordi planområdet ligger umiddelbart i udkanten af marsvins hovedfo- rekomst, som dannes i den tyske Nordsø i den særligt følsomme fase af yngleperioden fra maj til minimum august.</p>	<p>Projekter, som må antages at kunne påvirke beskyttede arter, vil skulle underkastes en konsekvensvurdering, som viser, at der ikke er varige påvirkninger. Der vil ved konkrete projekter skulle foretages de nødvendige afværgeforanstaltninger, således at der ikke sker skade på de i habitatdirektivet nævnte dyrearter.</p>	DE_8 (Myndighed_DE)
-----	---	---	---------------------

7.26. Konflikt med gældende lovgivning

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	
102	<p>Det planlagte EOR-projekt er i konflikt med eksisterende regelsæt i henhold til EU's vandrammedirektiv og 'Wasserhaushaltsgesetz'. Således peger de retslige rammer klart hen på at en bæredygtig vandforvaltning skal have fortrinsret, og den dertilhørende beskyttelse af grundvandet er efter vores mening i strid med EOR-projektet. Principielt skal det overvejes at de retslige rammer for den eksisterende vandforvaltning af tilgængelige grundvandsressourcer ikke er opdelt. Således at de strenge bestemmelser for bæredygtigt vandforvaltning også gælder i det tyske søterritorium, hvor det konkrete projekt kan medføre en risiko for en forværring af grundvandskvaliteten.</p>	<p>Indledningsvis skal nævnes, at der ikke er tale om konkrete EOR-projekter i Nordsøen. Hvis/når der bliver tale om konkrete projekter, skal disse vurderes enkeltvis bl.a. under hensyntagen til deres placering i området og formationens egnethed. For så vidt angår reglerne i Vandrammedirektivet er disse i sig selv ikke til hinder for, at der injiceres CO₂ i olieelterne. I forbindelse med CCS-direktivets vedtagelse blev der i Vandrammedirektivet tilføjet et litra j til artikel 11, stk. 3, hvorefter der kan fastsættes betingelser for injektion af CO₂-strømme. Vandrammedirektivet er ikke til hinder for, at der lagres CO₂ i undergrunden, blot injektionen sker i overensstemmelse med direktiv 2000/60/EF (vandramme) og 2006/118/EF (beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse). Derudover kan nævnes, at da det i givet fald vil være tale om EOR og ikke ren CO₂-lagring, som vil forøge trykket i formationen som ved ren lagringsvirksomhed, vil dette ikke kunne få virkninger på grundvandsressourcerne. Se også svaret under nr. 73.</p>	DE_12 (Brancheorg_DE)
103	<p>Især på grund af den mangelfulde bevisførelse for påstandene i miljørapporten og manglen på vigtige nøgleoplysninger opfylder rapporten ikke kravene til en "strategisk miljøvurdering" for en plan med det beskrevne omfang og vidtrækkende og grænseoverskridende virkninger. Vi henviser især til konventionen om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne og her specielt til artikel 4-6 og appendiks II (Bundesgesetzblatt (Det tyske lovtidende), 2002).</p>	<p>Der vil ved konkrete projekter vedr. offshore-produktion af kulbrinter altid skulle udarbejdes en fyldestgørende redegørelse om vurdering af virkningerne på miljøet. Såfremt et konkret projekt må antages at kunne få mærkbar skadevirkning på miljøet på tværs af landegrænserne, vil en sådan redegørelse også blive sendt til det potentielt berørte land i henhold til Espoo-konventionen.</p>	DE_2 (NGO_DE)
104	<p>Planen om via komprimering af CO₂ at udvinde eksisterende fossile brændstoffer fra ukonventionelle aflejningssteder med lav koncentration, skal i henhold til OSPAR-kommissionens beslutninger fra 2007 ikke betragtes som CCS og er derfor heller ikke underlagt de tekniske forskrifter for CCS i dette havområde (OSPAR 2007a, OSPAR 2007b, se også de ratificerede ændringer af OSPAR-konventionen fra 2007), men udelukkende de øvrige OSPAR-forskrifter for offshore olie- og gasindustrien generelt. Det betyder, at de miljømæssige risici ved anvendelsen af CO₂ her er endnu større og mere ukontrollerbare, end</p>	<p>Såfremt der i fremtiden bliver tale om konkrete CO₂-EOR projekter, vil disse være underlagt reglerne om CO₂ lagring i den danske lovgivning, som implementerer CCS-direktivet.</p>	DE_2 (NGO_DE)

	<p>hvis planen havde været underlagt CCS. Der er tale om falsk varebetegnelse, da målet ikke er ekstraktion af CO₂ fra biosfæren, men i stedet udvinding af olie og gas via pumpning, hvilket også ville kunne udføres med klimaneutral kvælstofgas.</p>		
--	---	--	--

7.27. Før udstedelse af tilladelser

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
105	<p>Da det drejer sig om en afgørelse fra en offentlig myndighed om udbud og udstedelse af tilladelser, som opfylder definitionen af "plan", som defineret i Artikel 6, stk 3 Direktiv 92/43/EØF, er det allerede i denne del af processen omkring tildelingen af tilladelser i henhold til den relevante danske lovgivning og ikke i den efterfølgende godkendelsesprocedure – at der, efter vores mening – skal udføres en konsekvensvurdering i.S.d. FFH-RL i forhold til de tilstødende Natura 2000-områder i den tyske, hollandske og britiske EEZ, og ligeledes for de strengt beskyttede arter (marsvin, havfugle).</p>	<p>Venligst se den indledende naturkonsekvensvurdering (bilag 2).</p>	<p>DE_17 (Myndighed_DE)</p>
106	<p>Vi beder Dem derfor om, at før der gennemføres nye udbud af tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas, at undersøge de ovenfor stillede spørgsmål. Forudsat at undersøgelserne skulle komme til et positivt resultat og modbevise vore bekymringer og forbehold, foreslås det at koble en konkret overvågning til de enkelte tilladelser, og de deraf følgende aktiviteter, således at sikkerheden og effektiviteten af afværgeforanstaltninger af de truffe beslutninger kan overvåges. Hvis resultaterne ikke bekræfter antagelserne, bør det være muligt at tilbagekalde licenser (tilladelser) og / eller senere kunne pålægge dem yderligere vilkår.</p>	<p>Tilladelserne gives som kombinerede tilladelser. Dette indebærer, at rettighedshaveren til en tilladelse har ret til at få tilladelsen forlænget med henblik på indvinding, hvis rettighedshaveren erklærer sit fund kommercielt og agter at foretage indvinding. Det er endvidere en forudsætning, at det efterforskningsprogram, rettighedshaveren har påtaget sig, er gennemført. Dette fremgår af undergrundlovens § 13, stk. 2. De arbejdsprogrammer, der er knyttet til tilladelserne, er opbygget og beskrevet sådan, at selskaberne efter gennemførelse af hver fase (og accept fra Energistyrelsen af, at arbejdsprogrammet er gennemført) enten kan tilbagelevere tilladelsen til staten eller forpligte sig til yderligere efterforskningsarbejde. Hvis selskaberne forpligter sig til yderligere efterforskningsarbejde, har de også ret til at gennemføre arbejdsprogrammerne. Naturligvis forudsat, at arbejdsprogrammet i øvrigt kan udføres i overensstemmelse med lovgivningen, og at selskaberne ikke misligholder vilkårene, som er fastsat i enerettstilladelsen. En tilladelse til efterforskning og produktion af olie og gas efter undergrundlovens § 5 fritager således ikke selskaberne for at indhente de tilladelser og godkendelser, der i øvrigt er nødvendige i medfør af undergrundloven og anden lovgivning. Hvis selskaberne bag en tilladelse ikke kan indhente de nødvendige tilladelser eller opfylde de krav, som lovgivningen fastsætter, herunder miljø- og sikkerhedsmæssige krav, vil det i sin yderste konsekvens kunne indebære, at selskaberne ikke vil kunne gennemføre et arbejdsprogram eller få mulighed for at indvinde en eventuel forekomst.</p>	<p>DE_17 (Myndighed_DE)</p>

107	<p>Der er betydelige bekymringer forbundet med injektion af CO₂ for at øge olieproduktionen. Af hensyn til en international natur- og miljøbeskyttelse anmodes der hermed om endnu engang at genoverveje udbud af tilladelser til injektion af CO₂ til at øge olieproduktionen.</p>	<p>Der er på nuværende tidspunkt ikke tale om at udbyde konkrete projekter til injektion af CO₂ med henblik på EOR. Projekter som måtte blive meddelt på baggrund af et udbud skal underkastes en fuld VVM og om nødvendigt konsekvensvurdering i medfør af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne, som kan udgøre grundlaget for relevante vilkår for tilladelsen.</p>	DE_17 (Myndighed_DE)
-----	---	---	----------------------

7.28. Generel modvilje mod planen

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
108	<p>Derfor skal vi indtrængende opfordre den danske regering til at bringe denne utroværdige disharmoni til ophør ved ikke at give yderligere licenser til at efterforske efter ny olie og gas i den danske del af Nordsøen og til ikke at give tilladelser til EOR med injektion af CO₂ i eksisterende felter.</p> <p>Med andre ord lade de skønnede "efterforskningsressourcer" og "teknologiske ressourcer" (de blå dele af figuren herunder) forblive i undergrunden - svarende til 0-alternativet.</p>	<p>Olie- og gasproduktionen fra Nordsøen har stor værdi for det danske samfund i form af skatteindtægter, effekterne på handels- og betalingsbalancen og via overskuddet fra olie- og gassektoren. Indvindingen af kulbrinter har bidraget til, at Danmark har været selvforsynende med energi siden 1997. Olie- og gasproduktionen skaber desuden arbejdspladser for mange mennesker, både på land og offshore. Danmark har en meget ambitiøs målsætning om at frigøre sig fra fossile brændsler, men det er vigtig samtidig at efterforske aktivt efter nye kilder af fossile brændsler, da fossile brændsler vil være en vigtig del af energisystemet i Danmark i mange år endnu hen imod målet om at Danmark kan blive uafhængigt af fossile brændsler.</p>	DK_3 (NGO_DK)

7.29. Havstrategidirektivet

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
109	<p>Kapitel 5.1 VVM bekendtgørelsen (m. 639 af 23-06-2012) bør også nævnes her. Afsnittet vedrørende Havstrategidirektivet bør uddybes. Der er en del relevante aktiviteter i gang i forhold til Havstrategidirektivet, hvorfor ekstra foranstaltninger fra Energistyrelsen ikke anses for nødvendige</p>	<p>Kun de overordnede love, konventioner, planer, m.v. som beskriver miljøbeskyttelses mål er taget med. VVM-bekendtgørelsen beskriver ikke et overordnet mål som sådan, men udmønter nogle nærmere bestemmelser mht. at opnå disse mål. I rapporten er indarbejdet en overordnet beskrivelse af de miljøbeskyttelses mål, som bl.a. Havstrategidirektivet indeholder. Af tabel 3.1 punkt 1 fremgår det at Energistyrelsen vil når det er relevant koordinere med overvågningsprogrammer som er igangsat i forbindelse med havstrategidirektivet.</p>	<p>DK_8 (Brancheorg_DK)</p>

7.30. Internationale og nationale mål

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
110	Ad 5.1 Internationale og nationale mål Miljørapporten undlader at nævne danske og EU energi- og klimamål som selvfølgelig relaterer sig til udvinding af kulbrinter og til fangst og lagring af CO ₂ .	Af vejledning nr. 9664 af 18. juni 2006 om miljøvurdering af planer og programmer fremgår det "I rapporten skal beskrives hvordan der i planen er taget hensyn til relevante miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på internationalt plan, fællesskabsplan eller medlemstatsplan". Denne vejledning blev anvendt, da kapitlet "internationale og nationale miljøbeskyttelsesmål" blev skrevet. Der blev valgt at fokusere på miljøbeskyttelsesmål, som er formuleret entydigt og i forhold til miljøpåvirkninger fra aktiviteter, der kan forekomme som følge af planen.	DK_5 (NGO_DK)

7.31. Mangel på detaljeret beskrivelse af geologien

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
111	Der eksisterer ikke en detaljeret vurdering af den geologiske undergrund, herunder gamle borer, revner og sprækker og oplysninger om det størst mulige område, som kan påvirkes af trykspidser og CO ₂ / "andre" bestanddele fra injektionen.	På nuværende tidspunkt foreligger der ikke et konkret projekt. Når der foreligger et konkret projekt vil der ske en vurdering af lokalitetens egnethed til at injicere CO ₂ i strukturen. Jævnfør undergrundslovens § 23f.: Undergrundens egnethed til geologisk lagring af CO ₂ afgøres på grundlag af en karakterisering og vurdering af det potentielle lagringskompleks og det omgivende område. Stk. 2. En geologisk formation i undergrunden kan kun vælges som CO ₂ -lagringslokalitet, hvis der under de påtænkte betingelser for anvendelse ikke er væsentlig risiko for udsivning, og der ikke er væsentlig risiko for miljø og sundhed. Stk. 4. Klima- og energiministeren fastsætter nærmere regler om kriterier for karakterisering og vurdering af, om en geologisk formation er egnet som CO ₂ -lagringslokalitet.	DE_1_1 (Borger_DE) DE_1_2 (Borger_DE) DE_1_3 (Interesseorg_DE) DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE) DE_10 (NGO_DE) DE_13 (NGO_DE, Borger_DE)
112	I forhold til miljøpåvirkninger undersøges kun flora og fauna, primært med fokus på støj. Virkningen på geologiske forandringer som f.eks. infiltration i grundvandet undersøges ikke. Her er der et efterslæb i forhold til at inddrage hidtil ukendte farer.	Se nr. 111. En vurdering af påvirkninger på geologien ved at injicere CO ₂ kan først foretages når der foreligger et konkret projekt. Når der foreligger et konkret projekt vil der for projektet også skulle foreligge en VVM.	DE_1_3 (Interesseorg_DE)

7.32. Jordskælv

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
113	<p>I det foreslåede tilladelsesområde og dets omgivelser, forekommer der regelmæssigt, nogle gange flere om året, jordskælv på op til 4,7 på Richter-skalaen, som kan forårsage skader langt væk. Eftersom overvågning af seismisk aktivitet i planområdet er relativt nyt, kan århundred- eller årtusind-jordskælv være kraftigere, uden at vi har registreret det. Således er stabiliteten af borerne, især hvad angår de ældre borer, ikke givet.</p>	<p>Den danske del af Nordsøen vest for 6° 15' østlig længde er ikke et område, hvor der kan forventes særlig tektonisk aktivitet. Kendskabet til den yngre del af den geologiske lagserie i området tyder heller ikke på særlig tektonisk aktivitet. Der er registreret enkelte jordskælv i planområdet, bl.a. et på 3,3 i 1982 og et på 4,2 i 1993. Skælvne har ikke haft betydning for sikkerheden. Boringer, der anvendes til produktion og injektion, overvåges løbende og er forsynet med sikkerhedsudstyr til forhindring af udslip. Se venligst tabel 3.1 punkt 2.</p>	<p>DE_1_1 (Borger_DE) DE_6 (NGO_DE, Amter_DE, Kommuner_DE, Interesseorg_DE) DE_10 (NGO_DE) DE_13 (NGO_DE, Borger_DE)</p>
114	<p>Stort set uafklaret, men i undersøgelser beskrevet som en mulighed, er risikoen for en seismologisk hændelse med pludselige stigninger af havoverfladen, hvor Nordfrisland ville være særlig hårdt ramt. Som svaghedspunkter anføres ingeniørvidenskaben især borer, hvor en hundredeprocent effektiv CO₂-stabil forsegling ind til nu ikke er fundet. Jordskælv som følge af injektion af CO₂ er stadig uudforsket. Dette gælder også i sammenhæng med risikoen for lækager og eksplosive gasudslip (blowouts) ved eksisterende naturlig seismisk aktivitet i planområdet, som i den vestlige del, den såkaldte Tornquist Zone, en geologisk deformationszone eller svaghed i et pladetektonisk grænseområde mellem det baltiske Skjold i Skandinavien og det østlige Centraleuropa - er indtil videre ikke blevet tilstrækkeligt videnskabeligt undersøgt og er heller ikke behandlet i miljørapporten.</p>	<p>Se venligst nr. 66, 111 og 113.</p>	<p>DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)</p>
115	<p>Da det kan komme til en pludselig stigning af havoverfladen kunne jeg også frygte en tsunami, da Vadehavet er et lavvandsområde (fladt)</p>	<p>Se venligst nr. 66 og 111</p>	<p>DE_20_6 (Borger_DE)</p>

116	Injektionen af CO ₂ kan forårsage mikro-jordskælv. Ved at der dannes sprækker og forkastninger i de ovenliggende lag, kan der opstå potentielle lækagepassager og udslip af CO ₂ kan ikke udelukkes i de lange løb.	Se venligst nr. 66 og 113	DE_1_2 (Borger_DE)
-----	---	---------------------------	--------------------

7.33. Planområdets aktuelle miljøsituation

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
117	I miljørapporten anvendes planområdets aktuelle miljøsituation som reference for vurderingen af de planlagte aktiviteter (se f.eks. MR s. 3). Denne fremgangsmåde er efter vores mening utilstrækkelig, da referenceværdien bør være den gode miljøtilstand og en naturlig bestandsstørrelse for de dyrepopulationer, der skal vurderes.	<p>Jf. vejledning nr. 9664 af 18. juni 2006 "Vejledning om miljøvurdering af planer og programmer": Miljøstatus er den miljøtilstand, som er i et planlagt område, inden de planlagte ændringer implementeres. Miljøstatus er vigtig i flere henseender:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Miljøstatus er den nuværende tilstand, som den planlagte udvikling skal vurderes i forhold til. Miljøstatus udgør således en referenceramme for miljøvurderingen. – Miljøstatus danner udgangspunkt for 0-alternativet, som altid skal vurderes. 	DE_2 (NGO_DE)
118	Planens omfang fremgår ikke klart af de fremsendte dokumenter. Planens omfang og påvirkningsgrad kan derfor ikke vurderes. Således er det f.eks. uklart, i hvilket område, hvert enkelt type udbud vil foregå, hvorved evalueringen af potentielle miljøpåvirkninger bliver vanskeliggjort.	Planen omfatter nye udbud i området vest for 6° 15' Ø med henblik på efterforskning og produktion af olie og gas, samt mulig udnyttelse af tilladelser til injektion af CO ₂ (for at øge olieindvindingen) i eksisterende oliefelter vest for 6° 15' Ø. Den eneste afgrænsning indenfor planområdet er at udbud af tilladelser til injektion af CO ₂ (for at øge olieindvindingen) kun kan foregå i eksisterende oliefelter vest for 6° 15' Ø, som det også fremgår af titlen til miljørapporten.	DE_17 (Myndighed_DE)
119	Der foreslås ingen specifikke afhjælpende eller afværgende foranstaltninger for planen, selvom de anses for væsentlige (s. 5 af SEA).	Af miljørapportens afsnit 1.5 fremgår det: "Der foreslås ingen særlige afværgeforanstaltninger af selve planen. Afværgeforanstaltninger anses dog for vigtige for at mindske påvirkningen af havmiljøet fra de forskellige aktiviteter, som indgår i planen. Iværksættelse af nye aktiviteter vil kræve VVM eller anden godkendelse fra Energistyrelsen og Miljøstyrelsen, og der vil i den forbindelse blive opstillet en række krav og afværgeforanstaltninger i forbindelse med de forskellige aktiviteter." Det er korrekt at afværgeforanstaltninger anses for at være vigtige, men vil først være muligt at fastsætte når der foreligger et konkret projekt, hvor der kan ske en konkret vurdering af projektets påvirkning på miljøet, og derved fastsættes afværgeforanstaltninger og krav på baggrund af en konkret vurdering. Det er vanskeligt på nuværende tidspunkt i SMV'en at fastsætte afværgeforanstaltninger, da disse afhænger af projektets karakter, omfang, varighed osv. Se afsnit 4.2.4 vedrørende afværgeforanstaltninger i forbindelse med støj.	DE_17 (Myndighed_DE)

7.34. Begrundelse for fravalg i scopingfasen

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
120	<p>Ud over de påvirkninger, vi vil komme nærmere ind på nedenfor, hedder det f.eks. på side 25: "Andre sandsynlige påvirkninger som for eksempel på vand- og luftkvalitet blev under scoping-processen vurderet til ikke at være væsentlige". Der gives ingen begrundelse af nogen art for denne vurdering. En sådan begrundelse er dog efter vores mening absolut nødvendig og bør derfor gives efterfølgende.</p>	<p>Begrundelsen for fravalg af påvirkninger på vand- og luftkvalitet i scopingprocessen var følgende: Vand - Gennemførelse af planen vil betyde, at der vil være udledning af forskellige stoffer til havet både i forbindelse med efterforskningsaktiviteter og anlæg og drift af indvindingsinstallationer. Udledningerne vil blandt andet stamme fra: Borespåner, boremudder og færdiggørelsesvæsker i forbindelse med boringer; Udslip af kemikalier som f.eks. smøremidler fra faste installationer og fartøjer; Sort og gråt spildevand; Produktionsvand (kulbrinter og PAH). Det vurderes, at risikoen for, at påvirkningen af vandkvaliteten ændres væsentligt som følge af ændringen af aktivitetsniveau i forbindelse med planen er lille. Påvirkninger af planen på vandkvalitet vurderes derfor at være uden betydning. Luft - Gennemførelse af planen vil betyde, at der vil være luftemissioner af CO₂ samt NOX og SO₂ både i forbindelse med efterforskningsaktiviteter og anlæg og drift af indvindingsinstallationer. Emissionerne vil blandt andet stamme fra: Emissioner fra transportaktiviteter; Emissioner fra produktion af materiel; Emissioner fra el-produktion samt kompressorer; Emissioner fra sikkerhedsmæssig afbrænding af kulbrinter (flaring); Emissioner fra oliebaseeret boremudder, som dog ikke udledes til havet. Der vil desuden være emissioner forbundet med brug af de kulbrinter, der tilvejebringes i forbindelse med planen. CO₂-emissioner er et globalt miljøproblem og en øget udledning af CO₂ i forbindelse med planen betyder, at der skal reduceres andre steder i Danmark og EU. Det vurderes, at risikoen for, at påvirkningen af luftkvaliteten ændres væsentligt som følge af ændringen af aktivitetsniveau i forbindelse med planen er lille. Påvirkninger af planen på luftkvalitet vurderes derfor at være uden betydning.</p>	DE_2 (NGO_DE)

121	<p>Energistyrelsen har under scoping foretaget en problematisk indskrænkning af miljørapportens genstandsområde. Vi finder det således kritisabelt, at planens klimapåvirkning helt udelades, samt at CO₂-EOR som en helt nye dimension i dansk energi- og klimapolitik, slet ikke beskrives og vurderes i et strategisk perspektiv.</p>	<p>I scoping-fasen blev påvirkningen af luftkvaliteten vurderet som følger: Gennemførelse af planen vil betyde, at der vil være luftemissioner af CO₂ samt NOX og SO₂ både i forbindelse med efterforskningsaktiviteter og anlæg og drift af indvindingsinstallationer. Emissionerne vil blandt andet stamme fra: Emissioner fra transportaktiviteter; Emissioner fra produktion af materiel; Emissioner fra el-produktion samt kompressorer; Emissioner fra sikkerhedsmæssig afbrænding af kulbrinter (flaring); Emissioner fra oliebaseret boremudder, som dog ikke udledes til havet. Der vil desuden være emissioner forbundet med brug af de kulbrinter, der tilvejebringes i forbindelse med planen. CO₂-emissioner er et globalt miljøproblem og en øget udledning af CO₂ i forbindelse med planen betyder, at der skal reduceres andre steder i Danmark og EU.</p> <p>Det vurderes, at risikoen for, at påvirkningen af luftkvaliteten ændres væsentligt som følge af ændringen af aktivitetsniveau i forbindelse med planen er lille. Påvirkninger af planen på luftkvalitet vurderes derfor at være uden betydning, og bliver ikke vurderet i miljørapporten. Herudover kan der henvises til rapporten "Samfundsøkonomisk analyse af CCS/EOR i Danmark, dec. 2012", som Energistyrelsen har fået udarbejdet og kan findes på www.ens.dk.</p>	DK_5 (NGO_DK)
-----	---	--	---------------

7.35. Kumulativ analyse

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
122	Som følge af det planlagte projekt må man i planområdet påregne en kraftig øgning inden for skibstrafik, helikopterflyvninger samt intensive byggearbejder. Mange havdyr reagerer på sådanne forstyrrelser med en udpræget undgåelses- og flugtdadfærd, og mange af livsfunkionerne som f.eks. fødesøgning og yngleadfærd begrænses. Det er f.eks. påvist, at udbredelsen af de sjældne og strengt beskyttede lommer påvirkes kraftigt af skibstrafikken på grund af lommernes store flugtafstand på flere kilometer (Mendel & Garthe 2010). Sådanne effekter skal der tages højde for i en kumulativ analyse af de miljøpåvirkninger, der kan forventes.	Se afsnit 4.2.4.	DE_2 (NGO_DE)
123	Det er især vigtigt, at der kan forekomme kumulative effekter med andre lydilder, hvis virkninger bør inddrages ved udarbejdelsen af et omfattende støjdemningskoncept.	Se afsnit 4.2.4.	DE_2 (NGO_DE)
124	SMV'en fremlægger ikke om der er kumulative effekter mellem de enkelte udbud.	Se afsnit 4.2.4.	DE_17 (Myndighed_DE)
125	Hertil kommer, at der ikke nævnes nogen form for tidshorizont for den eksisterende og fremtidige produktion med og uden forbedret olieindvinding (EOR). Dette vanskeliggør at estimere, omfanget af (signifikante) kumulative påvirkninger fra projekter i de tilstødende dele af den tyske EØZ (havmølleparker).	Det er vanskeligt at komme med en tidshorizont for fremtidig produktion på nuværende tidspunkt og i denne SMV, da dette er afhængigt af antallet af fund, om fundene er økonomisk rentable at udbygge, de tilstedeværende mængder i de enkelte fund, indvindingsgraden i reservoirbjergarten etc. Tidshorizonten for produktion med og uden EOR afhænger af det konkrete projekt, og vil blive belyst i udbygningsplanen og VVM'en for et konkret projekt når et projekt foreligger. For kumulative påvirkninger se afsnit 4.2.4.	DE_17 (Myndighed_DE)

7.36. Støj: Seismiske undersøgelser og boringer

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
126	Derudover findes der en lang række videnskabelige publikationer, som påviser effekten af antropogen støj samt seismiske undersøgelser på fisk (f.eks. Løkkeborg, 1991; Pearson et al., 1992; Skalski et al., 1992; Turnpenny et al., 1994; McCauley et al., 2000, 2003; Popper, 2003; Slotte et al., 2004). Vi anbefaler på det kraftigste en gennemgang og analyse af denne litteratur.	Se venligst afsnit 4.2.1 og 4.2.4.	DE_2 (NGO_DE)
127	Diskrete akustiske målinger sammenholdt med de geomorfologiske og oceanografiske betingelser i planområdet er nødvendige for at kunne udarbejde korrekte lydspredningsmodeller. De udgør grundlaget for at kunne beregne konkrete tærskler for skader og forstyrrelser hos dyrene og udarbejde hensigtsmæssige foranstaltninger for at undgå disse. Den vurdering, der er fremlagt i rapporten, skal suppleres med ovennævnte, og vurderingen af miljøpåvirkningerne bør gentages med en uvildig og objektiv indstilling til resultatet. Her bør man også inddrage de særlige forhold, der gør sig gældende ved en lydkilde i bevægelse.	I forbindelse med konkrete projekter kan det være relevant at udarbejde lydspredningsmodeller, jf. tabel 3.1 nr. 1a.	DE_2 (NGO:DE)
128	Det bør derfor undersøges, om der allerede er udført seismiske undersøgelser i planområdet, hvis resultater kan anvendes. Så vidt vi ved, har firmaet Wintershall for nogen tid siden udført seismiske undersøgelser omkring Doggerbanke. Vi anmoder derfor om offentliggørelse af samtlige resultater af disse undersøgelser for at kunne anvende dem i forbindelse med planen. Dette falder efter vores mening ind under det punkt i miljørapporten, der hedder: "Vurdering og tolkning af eksisterende data" (se MR s. 7).	Data, som gennem tiden er indsamlet, som en del af et arbejdsprogram i en eneretstilladelse til efterforskning og produktion af kulbrinter, er de første fem år fortrolige, og hvis tilladelsen bliver tilbageleveret før er data fortrolige i 2 år fra det tidspunkt hvor de var tilvejebragt. Dette gælder også data indsamlet i Wintershalls tilladelser. Data købes enten af rettighedshaveren eller GEUS, og har dermed en kommerciel værdi. Afsnittet 'Vurdering og tolkning af eksisterende data' i miljørapporten vedrører rettighedshaverens vurdering og tolkning af eksisterende data for at lokalisere evt. prospekter i området, og inden rettighedshaveren selv indsamler nye data.	DE_2 (NGO:DE) DE_8 (Myndighed_DE)
129	Vi kræver derfor, at alle alternativer først undersøges, og at det i så stort omfang som muligt undgås at anvende luftkanoner, samt at alle disponible afværgeforanstaltninger skal anvendes bindende og derfor skal forankres i den pågældende bygherres miljøhandlingsplan.	Det er relevant at undersøge, hvilke alternative teknologier, der kan anvendes, jf. tabel 3.1 nr. 1c. I tilladelse stilles typisk vilkår om afværgeforanstaltninger og deres omfang (se afsnit 4.2.4). Et vilkår i en tilladelse er et bindende krav for den, der får tilladelsen. Der stilles normalt ikke krav til, hvorledes opfyldelsen af vilkåret skal styres.	DE_2 (NGO:DE) DE_8 (Myndighed_DE)

130	Derudover findes der i dag brugbare metoder, der kan anvendes som støjsvage alternativer til seismiske undersøgelser (Weilgart, 2010). Til disse alternativer hører ud over et stort antal andre muligheder for lyd giver og lydmodtager også den marine vibrationsteknologi, som efterhånden er tilgængelig på markedet. Vi anbefaler på det kraftigste at påbyde brugen af disse alternativer, indtil det eventuelt måtte blive påvist, at de ikke er i stand til at give svar på de specifikke problemstillinger.	Se venligst nr. 129	DE_2 (NGO_DE)
131	Det er absolut nødvendigt at udvikle passende lydspredningsmodeller, hvor der anvendes diskrete akustiske målinger og tages hensyn til de geomorfologiske og oceanografiske betingelser.	Se svar på nr. 127.	DE_2 (NGO_DE)
132	Vi anser det også for ufravigeligt, at der udarbejdes og gennemføres et omfattende monitoringsprogram, som integrerer de kumulative miljøpåvirkninger fra alle antropogene aktiviteter i de danske og de tilstødende EU-nabolandes farvande.	Se venligst afsnit 4.2.4..2.	DE_2 (NGO_DE)
133	Med udgangspunkt i tidligere erfaringsværdier og gennemgang af relevant litteratur (se kapitel 3.1) går BfN ud fra, at seismiske målinger i reglen langt overskrider støjdæmpningsværdien for støjbegivenheder (SEL) på 160 dB på 750 meters afstand fra emissionsstedet og kan resultere i fysisk beskadigelse (midlertidig eller permanent forskydning af høretærsklen) og endda til drab af marine pattedyr, især marsvin. Det samme må antages at være tilfældet for nedramningsarbejder f.eks. ved fundering af platforme uden tilstrækkelige støjminimerende foranstaltninger.	Støj fra seismiske målinger og fra nedramningsaktiviteter afhænger af udformningen af det konkrete projekt. Der kan derfor ikke generelt antages, at støjbegivenhederne overskrider de nævnte værdier. Se venligst afsnit 4.2.4.2 og kapitel 6 i denne redegørelse.	DE_8 (Myndighed_DE)

134	<p>Selvom tærskelværdien på 160 dB overholdes, fører undervandsstøj til fordrivelse/forstyrrelse af havpattedyr inden for en større omkreds (se afsnit 3.1). Derudover er det vigtigt at være opmærksom på, at byggeriet af offshore-vindmølleparker fører til støjledning til de tyske og britiske EEZ, hvis kumulative effekt der skal tages højde for ved en undersøgelse af foreneligheden med FFH-direktivet. Installationen af boreplatforme til efterforsknings- eller indvindingsboringer kan – alt efter sitet – ligeledes påvirke bevaringsmålsætningerne negativt især i FFH-området "Doggerbanke", f.eks. levestedstypen "sandbanker" (kode 1110) samt derudover betyde forstyrrelser af morfodynamikken, hydrodynamikken, arter og habitater, især benthohabitater.</p>	<p>Se venligst afsnit 4.2.4.2 og kapitel 6 i denne redegørelse.</p>	<p>DE_8 (Myndighed_DE)</p>
135	<p>Foranstaltninger til forebyggelse og reduktion af de nævnte grænseoverskridende virkninger er mulige og skal gennemføres (se kap. 4). Det vedrører især støjdæmpende foranstaltninger i forbindelse med seismiske undersøgelser og installation af platforme.</p>	<p>Se afsnit 4.2.4 og tabel 3.1 nr. 1c.</p>	<p>DE_8 (Myndighed_DE)</p>
136	<p>På grund af lydets spredning over et meget stort område virker de afværgeforanstaltninger, der normalt anvendes ved seismiske undersøgelser (f.eks. sikkerhedszoner, pinger, anvendelse af MMO'er, soft-start procedurer)¹⁷ enten slet ikke eller kun i området umiddelbart omkring seismiskibet. Ud over dette lille område er de nævnte foranstaltninger kun i et begrænset omfang eller slet ikke egnede til at afværge forstyrrelser. En kontrol af foranstaltningerne eller overholdelsen af sikkerhedszonerne er oftest kun mulig ved gode sigtbetingelser samt om dagen.</p>	<p>Se afsnit 4.2.4 og tabel 3.1 nr. 1c.</p>	<p>DE_8 (Myndighed_DE)</p>
137	<p>Seismiske undersøgelser, hvor der anvendes luftkanoner i udpegede og anerkendte beskyttelsesområder er i stærk modstrid til den europæiske arts- og naturbeskyttelseslovgivning efter habitat- og fugleledirektivet og er derfor ikke muligt at godkende.</p>	<p>Myndighederne/Energistyrelsen er opmærksom på, at der skal tages særlige hensyn i eller i nærheden af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, bl.a. beroende på udpegningsgrundlaget for områderne, jf. afsnit 4.2.2 og 4.2.4.</p>	<p>DE_10 (NGO_DE)</p>
138	<p>Seismiske undersøgelser falder ikke ind under de nuværende regler om krav for en formel Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM). Vi anser påvirkningerne af seismiske undersøgelser for meget alvorlige,</p>	<p>I Danmark er VVM-direktivet implementeret i lovgivningen. Der er ikke krav om gennemførelse af en VVM i forbindelse med seismiske undersøgelser.</p>	<p>DE_18 (Myndighed_DE)</p>

	at vi beder om gennemførelse af en VVM.		
139	Der lægges stor vægt på til at især lyd-intensive aktiviteter undlades især med hensyn til havpattedyr. Der bør kun anvendes luftkanoner med en optimeret størrelse og design, således at luftkanondesignet skal sikre nødvendige frekvenser.	Det er relevant at undersøge, hvilke alternative teknologier, der kan anvendes, jf. tabel 3.1 nr. 1c. I tilladelse stilles typisk vilkår om afværgeforanstaltninger og deres omfang, jf. afsnit 4.2.4. Et vilkår i en tilladelse er et bindende krav for den, der får tilladelsen. Der stilles normalt ikke krav til, hvorledes opfyldelsen af vilkåret skal styres.	DE_18 (Myndighed_DE)
140	Afsnit 5.3.5: Det anbefales, at der ikke kun ses på de potentielle effekter af undervandsstøj, men at tidsaspektet i påvirkningen også søges vurderet. Specifikt er støjpåvirkningen iht. ramning af foringsrør. I det omfang det er muligt bør påvirkningen vurderes i forhold til årstid - er der perioder på året, hvor aktiviteten har større påvirkning end andre, og i forhold til varighed - kan der blive tale om flere tæt på hinanden følgende ramningsbegivenheder (af 8-12 timer) og hvilken konsekvens kan dette i givet fald have.	Varigheden af nedramningsprojekter er vanskelig at påvirke, da varigheden er stærkt afhængig af det konkrete projekt. Det er Energistyrelsens vurdering at vilkår og procedurer for seismiske undersøgelser og borer i forhold til støj, vil variere afhængigt af lokalitet, tidspunkt på året, undersøgelsens varighed mm. Eksempelvis kan et krav i forbindelse med godkendelse af en boring være, at støj i forbindelse med nedhamring af foringsrør måles, hvis boringen planlægges udført i nærheden af et internationalt naturbeskyttelsesområde.	DK_7 (Myndighed_DK)
141	Rapporten bør forholde sig til, at planen medfører en øget lydpåvirkning i såvel intensitet (antal begivenheder), geografi (flere aktive felter) og tid (mange aktiviteter der tidsmæssigt overlapper eller afløser hinanden), og at disse aktiviteter finder sted samtidigt med, at der også er øget aktivitet i andre sektorer (f.eks. havvindmøller og skibsfart), hvilket påfører lydsensitive organismer en betydeligt øget påvirkning.	Se venligst afsnit 4.2.4.	DK_7 (Myndighed_DK)
142	Vedr. "Increase in level of noise from pile driving and seismic surveys." Der konkluderes, at Impact er Minor i forbindelse med forstyrrelse. I afsnittet ovenfor beskrives, at en seismisk undersøgelse muligvis kan holde havpattedyr bort fra et område i månedsvis, reducere dyrenes kommunikationsafstand og øge stressniveauer. Hvis der på grund af det øgede aktivitetsniveau pågår flere samtidige undersøgelser, er det vanskeligt at forstå, hvordan påvirkningen kan vurderes som lille.	Se venligst afsnit 4.2.7.	DK_7 (Myndighed_DK)

143	<p>Kapitel 3.4</p> <p>Afsnit 2: Det er nævnt, at forundersøgelser ikke er omfattet af krav om formel miljøvurdering. Det vil dog være relevant at nævne, at der skal gennemføres konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder, og vurdering af om en aktivitet vil forstyrre visse beskyttede arter. Dette er ikke nyt, det var også en del af den tidligere VVM bekendtgørelse. I afsnittet er anført flere paragraffer i parenteser. Det er ikke helt klart hvilken lovgivning, der refereres til.</p>	<p>Energistyrelsen medgiver, at Kapitel 3.4, Afsnit 2 bør nævne konsekvensvurderinger vedrørende naturbeskyttelsesområder samt at lovhensvisningerne i et vist omfang er upræcise.</p> <p>Det præciseres hermed: Gennemførelse af seismiske forundersøgelser forudsætter tilladelse enten efter § 3 (forundersøgelsestilladelse uden eneret) i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 13. september 2011, eller efter lovens § 5 (eneretstilladelse). Derudover skal udstyr, program og udførelsesmåde for de enkelte undersøgelser godkendes efter undergrundslovens § 28.</p> <p>En seismisk undersøgelse er ikke omfattet af bestemmelserne om miljøkonsekvensvurdering (VVM-redegørelse) i bekendtgørelse nr. 632 af 11. juni 2012 om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og produktion af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore. Seismiske undersøgelser er imidlertid omfattet af samme bekendtgørelses bestemmelser om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og af bekendtgørelsens bestemmelser om beskyttelse af visse arter, dvs. de arter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a. Arterne omfattet af bilag IV, litra a, er bl.a. alle arter af hvaler, herunder marsvin. I forhold til seismiske undersøgelser finder bestemmelserne anvendelse i forbindelse med behandling af ansøgninger om godkendelse efter undergrundslovens § 28.</p>	DK_8 (Brancheorg_DK)
144	<p>Seismiske undersøgelser med anvendelse af trykluftkanoner i udpegede og anerkendte beskyttelsesområder står efter miljøorganisationernes vurdering i stærk modstrid med den tyske naturbeskyttelseslov i henhold til FFH-direktivet og direktivet om beskyttelse af vilde fugle og kan derfor ikke godkendes.</p>	<p>Myndighederne/Energistyrelsen er opmærksom på, at der skal tages særlige hensyn i eller i nærheden af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, bl.a. beroende på udpegningsgrundlaget for områderne, jf. afsnit 4.2.2.</p>	DE_2 (NGO_DE)
145	<p>Til slut er der på side 7 i rapporten omtalt seismiske undersøgelser gennem produktionsfasen, uden at der er angivet yderligere detaljer. Såfremt der hermed menes yderligere undersøgelser ud over dem, der er beskrevet i kapitel 3.4. i miljørapporten, vil vi hermed gøre opmærksom på, at alle relevante aspekter i denne fælles udtalelse også gælder for sådanne seismiske undersøgelser i produktionsfasen. Her er det især vigtigt at være opmærksom på kumulative virkninger.</p>	<p>Der henvises til beskrivelsen i afsnit 3.4 i miljøvurderingen, der omfatter seismiske undersøgelser i produktionsfasen.</p>	DE_2 (NGO_DE)

146	<p>Desværre indeholder miljørapporten ingen oplysninger om de tekniske specifikationer for de anvendte luftkanonsystemer. En vurdering af virkningerne er kun mulig, når man kender udgangslidstyrken. For at kunne udarbejde en prognose for de forventede støjmissioner er det nødvendigt at kende de anvendte seismiske systemers tekniske egenskaber. Det ideelle ville være en angivelse af en præcis modulation under de givne hydrografiske betingelser. Nøjagtige måleværdier er en stor mangel i miljørapporten. Det er derfor ikke muligt at foretage en vurdering af miljøpåvirkningerne.</p>	<p>I forbindelse med konkrete projekter kan det være relevant at udarbejde lydspredningsmodeller. Se tabel 3.1 nr. 1a og 1c.</p>	DE_2 (NGO_DE)
147	<p>Det betyder, at ansøgninger om byggetilladelse på forhånd skal indeholde en omfattende beskrivelse af ansøgerens foranstaltninger til undgåelse og minimering af støj. Udæmpede nedramningsarbejder skal generelt undgås. Derudover skal alle støjintensive aktiviteter koordineres tidsmæssigt og rumligt, så mobile dyregrupper får mulighed for at undvige. Det er afgørende, at marsvinene altid kan finde støjsvage eller støjfrie områder til fødesøgning og yngelpleje. Sluttelig skal alle byggeprojekter suppleres med en uafhængig naturbeskyttelsesfaglig effektmonitoring (se også kapitel 2.6).</p>	<p>Der stilles krav til VVM-redegørelse i forbindelse med ansøgning om "byggetilladelse", hvilket dermed omfatter en beskrivelse af foranstaltninger til mitigerende af støj. Se venligst afsnit 4.2.2. og 4.2.4</p>	DE_2 (NGO_DE)
148	<p>Da der kun findes ganske få eller slet ingen målinger af undervandsstøj, som udgår fra borer, er det ikke muligt at foretage en vurdering af de borningsmetoder, der er angivet i rapporten. Det må dog antages, at der alt efter undergrund vil forekomme en betragtelig støjpåvirkning (BfN, 2011).</p>	<p>Der er mulighed for at stille krav til at gennemføre relevante målinger i forbindelse med tilladelser. Se venligst afsnit 4.2.2. og 4.2.4, samt tabel 3.1 nr. 1c.</p>	DE_2 (NGO_DE)
149	<p>. Vi kræver derfor, at alle alternativer undersøges, og at der i så stort omfang som muligt undgås at anvende luftkanoner. Alle disponible afværge- og støjminimeringsforanstaltninger skal anvendes bindende og skal derfor forankres i den pågældende bygherres miljøhandlingsplan.</p>	<p>Det er relevant at undersøge, hvilke alternative teknologier, der kan anvendes. Se tabel 3.1 nr. 1c. I tilladelserne stilles typisk vilkår om afværgeforanstaltninger og deres omfang, jf. afsnit 4.2.4. Et vilkår i en tilladelse er et bindende krav for den, der får tilladelsen. Der stilles normalt ikke krav til, hvorledes opfyldelsen af vilkåret skal styres.</p>	DE_2 (NGO_DE)
150	<p>På baggrund af den foreliggende viden er der ved seismiske målinger risiko for skader eller drab samt betragtelige forstyrrelser, såfremt der ikke iværksættes egnede afværgeforanstaltninger, og såfremt de</p>	<p>Se venligst nr. 149.</p>	DE_8 (Myndighed_DE)

	ovennævnte tærskelværdier ikke overholdes.		
151	<ul style="list-style-type: none"> • Sikring af overholdelsen af støjdæmpningsværdien for det enkeltstående lydtrykniveau på 160 dB (SEL) på 750 meters afstand fra emissionsstedet; især o fremlæggelse af et projektspecifikt støjdæmpningskoncept i godkendelsesproceduren; gennemførelse af effektive støjminimerende foranstaltninger og forflytningsforanstaltninger. Koordinering af støjintensive arbejder med andre projekter for at minimere den samlede støjledningsperiode eller sikre tilstrækkelige undvigerealer uden støjledning. Undladelse af særligt støjintensive arbejder i bestemte områder og på særligt følsomme tidspunkter (se kapitel 3.4), hvis disse er egnede til at udløse artsbeskyttelsesretligt relevante forstyrrelser. 	<p>Se venligst nr. 149. Støj fra seismiske målinger og fra nedramningsaktiviteter afhænger af udformningen af det konkrete projekt. Der kan derfor ikke generelt antages, at støjbegivenhederne overskrider de nævnte værdier. Vurdering af de kumulative effekter inddrages så vidt muligt i konsekvensvurderinger efter habitatdirektivet. Myndighederne vil følge med i udviklingen af støjdæpende foranstaltninger, jf. tabel 3.1 nr. 1c. Der stilles krav i tilladelserne om at afværgende foranstaltninger skal følge "best practice" i henhold til anbefalinger fra DCE. Se venligst afsnit 4.2.4.</p>	DE_8 (Myndighed_DE)

7.37. Boring af brønde, installation af platforme og etablering af rørledninger

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	
152	<p>De underskrivende miljøorganisationer kræver derfor, at støjdemningsværdien på 160 dB ikke overskrides, og at den tilpasses antallet af lydimpulser (nedramningsslag), eller at der anvendes alternative, støjsvage funderingsmetoder. Her skal der også tages højde for andre byggepladser og antropogene støjkluder i nærheden. Derudover er det vigtigt, at intensiteten af undervandsstøjen ved piloteringsarbejder sænkes så meget som overhovedet muligt ved hjælp af alle til rådighed stående tekniske støjreduktionsforanstaltninger. Der findes her flere metoder, hvis effektivitet er blevet påvist i en lang række test og i praktisk brug – som eksempler kan her nævnes boblegardin og kofferdam (Koschinski & Lüdemann, 2011).</p>	<p>Se venligst svar til nr. 151.</p>	<p>DE_2 (NGO_DE)</p>
153	<p>Vi anbefaler derfor, at der udføres målinger ved sammenlignelige projekter eller eksperimentelt, så der kan foretages en vurdering af boringens virkning på havmiljøet.</p>	<p>Boringens virkning på havmiljøet er blevet belyst i VVM'er for udbygninger i den danske del af Nordsøen. VVM'erne kan findes på http://www.ens.dk/da-DK/UndergrundOgForsyning/Olie_og_gas/Miljoe/VVM/Sider/Forside.aspx.</p>	<p>DE_2 (NGO_DE)</p>
154	<p>Efterforsknings- og indvindingsplatforme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilpasning af boretidsrummet • Støjsvag installation af standrøret ved hjælp af boring i stedet for støjintensiv nedramning • Anvendelse af støjdæmpende foranstaltninger (f.eks. boblegardin) ved installation af platforme eller anvendelse af støjsvage funderinger (f.eks. suction buckets) • Minimering af mængden af boreskærver • Korrekt bortskaffelse af vandbaseret boreslam og vandbaserede boreskærver enten ved dumpning på land eller ved rengøring • Reduktion af kollisionsrisikoen for fugle (indirekte belysning af platformen, ingen udstrålende lygter, afbrænding af kulbrinter kun ved dagslys), i det omfang det ikke strider mod andre forskrifter • Bortskaffelse af affald på land og behandling af spildevand. 	<p>I forbindelse med et konkret projekt ville der skulle foreligge en VVM redegørelse, som skal belyse de væsentlige påvirkninger på miljøet. Det er først i forbindelse med et konkret projekt at der kan tages stilling til de listede punkter, og hvorledes miljøpåvirkningerne kan minimeres, jf. afsnit 4.2.2.</p>	<p>DE_8 (Myndighed_DE)</p>

155	<p>En specifik vurdering af udledningen af stoffer under byggearbejderne vil ikke blive foretaget her. Vi gør dog opmærksom på, at oplysningerne i miljørapporten vedrørende udledning af stoffer generelt er meget vage og ikke kvantitative. Det fremgår således ikke, hvilke stof- og forureningsudledninger der forventes i hvilket omfang. Det nævnes, at Miljøstyrelsen kan give tilladelse til bortskaffelse af materialer fra selve boreoperationen. Det fremgår dog ikke tydeligt, om det rent faktisk er meningen, og heller ikke, hvordan fremgangsmåden har været ved de hidtidige planer. Også her ville mere detaljerede oplysninger og større klarhed gøre miljørapporten mere troværdig.</p>	<p>Kvantitative oplysninger omkring udledte stoffer er først tilgængelige ved et konkret projekt. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at give kvantitative oplysninger om udledte stoffer, da disse kan variere fra projekt til projekt både i art og mængde. Det er heller ikke muligt på nuværende tidspunkt at oplyse, hvor mange projekter der vil komme, dette afhænger af hvor mange tilladelser til efterforskning og produktion af olie og gas der meddeles, og hvilke arbejder disse resulterer i. Det er et lovgivningsmæssigt krav at Miljøstyrelsen skal give tilladelse til bortskaffelse af materialer fra selve borearbejdet i forbindelse med boreoperationen. Herudover kan nævnes at for at mindske miljøpåvirkningerne fra udledningen af kemikalierester substitueres miljøskadelige kemikalier med mindre miljøskadelige kemikalier, hvor det er muligt. Udledningen af olierester søges også begrænset. Regulering af udledningen: Udledninger til havet reguleres af havmiljøloven og miljøministerens Offshore-handlingsplan, der bl.a. sætter mål for udledningen af olieholdigt vand. Desuden har Danmark gennem aftaler i den internationale havmiljøkonvention, OSPAR, forpligtet sig til at regulere udledningerne i lighed med de øvrige Nordsølande.</p>	DE_2 (NGO_DE)
156	<p>Det skal helt klart udelukkes, at der ved start og i løbet af arbejdet befinder sig havpattedyr i området.</p>	<p>Se svar til nr. 151.</p>	DE_18 (Myndighed_DE)
157	<p>De produktions relaterede udledninger er sædvanligvis: - Udledning af rester af kulbrinter og vand fra undergrunden ("produktionsvand") og injiceret havvand. Vi går ud fra, at det er udelukket at der vil være udledning af produktionsvand ("Zero emission")til havet fra et nyt produktionsanlæg. Designet af et produktionsanlæg skal være således at der ikke vil blive udledt produktionsvand. Rensningsanlæg til produktionsvand hører til nutidens teknologi og skal installeres på anlægget.</p>	<p>Udledning af produktionsvand er omfattet af udledningstilladelser givet af Miljøstyrelsen. Der er ikke et generelt forbud mod udledning af produktionsvand for nye installationer, men der stilles krav til rensning m.v.</p>	DE_18 (Myndighed_DE)
158	<p>Det er bemærkelsesværdigt, at man ikke har villet anvende betegnelsen frakturering eller "fracking" for den teknik, som anvendes: "For at optimere produktionsegenskaberne af brønden, stimulering kan også forekomme – nedpumpes væsker og kemikalier under højt tryk – for at øge væskestrømningen mod brøndenene."</p>	<p>Stimuleringsteknikken, hvor der nedpumpes væsker og kemikalier under højt tryk for at øge væskestrømningen mod brønden, kaldes også frakturering eller populært 'fracking'.</p>	DK_3 (NGO_DK)

159	<p>"Det er endnu ikke påvist, at udledning af produktionsvand under de forhold, der gælder i den danske del af Nordsøen, medfører negative påvirkninger af miljøet, men stoffernes iboende egenskaber (nogle af dem er carcinogene eller mutagene) giver anledning til bekymring." Når myndighederne har denne – efter vor mening helt berettigede – bekymring, så må dokumentationspligten vendes om, så det bliver et krav til producenterne af olie og gas, at de skal dokumentere, at deres udledning af produktionsvand ikke medfører negative påvirkninger af miljøet for at få tilladelse hertil.</p>	<p>I forbindelse med VVM (Mærsk olie og gas, VVM juli 2011) er der anført at:</p> <p>"Men det er i forbindelse med VVM undersøgelser vurderet, at koncentrationer er så lave at de ikke udgør en signifikant risiko for miljøet."</p>	DK_3 (NGO_DK)
160	<p>Det anbefales, at de samlede bidrag fra de enkelte offshore operationer anskueliggøres (størrelsesordner for udledningmængder af de forskellige stoffer pr operation (boringer) eller pr. år (produktionsvand) eller lignende må kunne fremskaffes) med det formål at kunne vurdere offshoreaktiviteternes bidrag til den kumulative belastning af Nordsøen.</p>	<p>Dette vil indgå i forbindelse med arbejdet der foregår i havstrategidirektiv-regi, hvor overvågningsprogrammer og indsats planer skal foreligge 15. juli 2014.</p>	DK_7 (Myndighed_DK)
161	<p>Vedr. "Increase in noise from platforms and vessel traffic etc." Det konkluderes, at Impact er Minor. Naturstyrelsen mener ikke, at der i øjeblikket er viden til at konkludere dette, også hvad angår kumulative effekter.</p>	<p>Som baggrund for vurderingen af at øget støj fra platform og fartøjer mm. giver en mindre påvirkning på havpattedyr, er det forudsat, at stigningen i aktivitet forventes at være lille sammenlignet med det nuværende niveau. Det medgives, at der er en vis usikkerhed omkring, i hvilken grad det nuværende støjniveau påvirker havpattedyr, ligesom det er usikkert, hvilke andre konkrete aktiviteter, der kan forårsage kumulative effekter i forbindelse med støj fra en platform eller fartøjer i transport til og fra en platform.</p> <p>Det er derfor også vigtigt at understrege, at der i forbindelse med en evt. anlæggelse af en ny platform skal foretages konkrete vurderinger af, hvor meget støj platformen og transport til og fra platformen vil generere, hvor meget støj, der i forvejen er i området, og hvilke aktiviteter og projekter, der kan forårsage kumulative effekter. SMVens vurdering af, at den forventede stigning i aktivitetsniveau kun vil medføre en mindre påvirkning er ikke ensbetydende med, at et konkret projekt uanset udformning, kumulative effekter mv. kun vil resultere i en mindre påvirkning. Konkrete projekter skal godkendes efter gældende regler.</p>	DK_7 (Myndighed_DK)
162	<p>Kapitel3.5.1 Afsnit 3. Der står at det ikke er tilladt at udlede drænvand med et olieindhold på over 10 mg/l Nordsøområdet i forbindelse med boreoperationer. Her savnes en</p>	<p>Referencen er DONGs Hejre VVM ("DONG Energy 2011" – allerede i referencelisten). Ifølge MARPOL reglerne er grænseværdien 15 ppm, IMO 2012: se http://www.imo.org/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-(MARPOL).aspx. Miljøstyrelsen forlanger at ni-</p>	DK_8 (Brancheorg_DK)

	reference anført.	veuet måles men uden at nævne en grænseværdi.	
163	Kapitel3.5.2 I afsnit 4 er det anført, at efterforskningsboringer normalt bores med vandbaseret boremudder, og kun under særlige forhold anvendes oliebase- ret mudder. Det er ikke korrekt. Begge dele anvendes, og anvendelsen er underlagt forskellige reguleringer.	Energistyrelsen medgiver Oil Gas Denmark, at der både anvendes vandbaseret og oliebase- ret mudder under borearbejde. Der skal dog en særlig begrundelse til (geologisk, boretek- nisk) for at Energistyrelsen accepterer, at der anvendes oliebase- ret mudder under borear- bejdet. Den efterfølgende håndtering af mudderet er forskellig. Al udledning til havet foregår efter tilladelse fra Miljøstyrelsen efter havmiljøloven. Udledning af oliebase- ret mudder er ikke tilladt, og mudder og borespåner opsamles og sejles i land.	DK_8 (Brancheorg_DK)
164	Kapitel3.5 Kan Energistyrelsen bekræfte, at dette afsnit også omfatter eventuel testproduktion forbindelse med prøveboringer?	Ja, kapitlet dækker også testproduktion fra prøveboringer. Men dette er ikke gjort eksplicit i teksten. En testproduktion består i, at det producerede olie og/eller gas (kan også indeholde vand) enten kan samles op eller afbrændes fra riggen. Konkrete aktiviteter skal godkendes og overholde gældende regler.	DK_8 (Brancheorg_DK)
165	Kapitel3.5.5 Der er kun to, og ikke tre som beskrevet, installationer på havbunden (Regnar og Stine).	Der er i den danske sektor tre subsea-installationer: Én på Regnar feltet og to på Siri feltet (SCB-1 og SCB-2).	DK_8 (Brancheorg_DK)
166	Desværre mangler der oplysninger om, hvor mange platforme der allerede er etableret, og hvor mange der stadig mangler at blive etable- ret. Der er heller ikke angivet nogen måleværdier eller støjemissions- prognoser, selvom der bør foreligge relevante data fra de tidligere projekter. Disse oplysninger er absolut nødvendige for at kunne vurde- re projektet og dets kumulative virkninger. I forbindelse med de føl- gende betragtninger antages det, at den i miljørapporten beskrevne piloteringsmetode (pile driving) ligner den metode, der anvendes ved eksempelvis bygning af vindenergianlæg (VEA).	Der er til nu etableret 64 installationer i den danske del af Nordsøen. Anvendelsen og desig- net af installationerne varierer eller kan eksempelvis en installation anvendes til beboelse, afbrænding (flare), wellhead, processering. Enkelte af installationerne er subsea installatio- ner. For nuværende er det behæftet med for stor usikkerhed at udtale sig om, hvor mange anlæg der vil blive etableret i fremtiden. Det afhænger af resultaterne fra efterforskningsar- bejdet, om der bliver gjort fund og om der endeligt bliver besluttet at udbygge fundene.	DE_2 (NGO_DE)

7.38. Overvågningsprogram af planen

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	
167	Vi anser det for at være et ufravigeligt krav, at der udarbejdes et omfattende monitoringsprogram, som inddrager de kumulative miljøpåvirkninger fra andre antropogene aktiviteter i de danske og de tilstødende nabolandes farvande, og som på passende vis tager sigte på en "before-after-strategi", dvs. udfører sammenlignende undersøgelser før og efter gennemførelsen af konkrete projekter.	Se venligst afsnit 4.2.2.3.	DE_2 (NGO_DE)

7.39. Fiskeri

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
168	især de store Baumkurren-skibe der anvendes i den tyske flåde anvender det i dokumenterne beskrevne område regelmæssigt til fiskeri efter fladfisk. Derfor er vi ikke enige udsagnene i afsnit 6.5 "fiskeri". Området kan ikke samlet klassificeres som "ikke særlig vigtigt" for fiskeriet. Ved sådan argumentation mangler ofte kvantitative grænser for "vigtig" eller "ikke vigtig".	Se venligst afsnit 4.2.8.	DE_4 (Interesseorg_DE)
169	De i afsnit 4.10 "befolkning / Socio-økonomiske aspekter" foreliggende udsagn om fiskeriet tyder på, at der i den nuværende vurdering kun er medtaget fangster fra den danske flåde.	Se venligst afsnit 4.2.8.	DE_4 (Interesseorg_DE)
170	Der bør i medfør af planen indgå standard afværge- og minimeringsforanstaltninger i forhold til fiskeriet. Vi tænker her især på vilkår i forbindelse med konstruktion og udlægning af rørledninger, der i modsætning til platformene kan medføre et mærkbart tab af fiskeri-område.	<p>Der skal (som minimum) være indledt forhandlinger med fiskerne i.h.t. Fiskerilovens § 78, stk.1, inden godkendelsen kan gives.</p> <p>Af fiskeriloven fremgår blandt andet:</p> <p>§ 77. Foranstaltninger eller indgreb, der kan forårsage ulemper eller hindre fiskeriet i saltvandsområder, gøre bundforholdene uegnede til fiskeri eller i øvrigt påvirke fauna og flora på fiskeriterritoriet, må kun foretages efter tilladelse.</p> <p>Stk. 2. Hvis foranstaltninger eller indgreb på fiskeriterritoriet, jf. stk. 1, ikke kræver tilladelse fra anden myndighed i medfør af lovgivningen eller statens højhedsret over søterritoriet, må foranstaltningerne kun foretages efter tilladelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.</p> <p>Stk. 3. I tilfælde, hvor tilladelse udstedes af anden myndighed, sker dette efter forhandling med ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.</p> <p>§ 78. Der kan kun udstedes tilladelse til foranstaltninger eller indgreb, der kan få den i § 77, stk. 1, nævnte virkning, når</p> <p>1) der er taget endelig stilling til spørgsmålet om erstatning i forhold til de erhvervsfiskere, der normalt udøver erhvervsmæssigt fiskeri på stedet, og hvis indtjening vil blive berørt af foranstaltningen eller indgrebet,</p> <p>2) der er indledt forhandlinger om eventuel erstatning mellem den, der gennemfører foranstaltningen eller indgrebet, og de erhvervsfiskere, der normalt udøver erhvervsmæssigt</p>	DE_4 (Interesseorg_DE)

		<p>fiskeri på stedet, og hvis indtjening vil blive berørt af foranstaltningen eller indgrebet, eller 3) spørgsmålet om eventuel erstatning til de berørte erhvervsfolkere er blevet henvist til afgørelse ved et nævn, jf. §§ 79 og 80.</p> <p>Stk. 2. Ved tilladelse til råstofindvinding i henhold til lov om råstoffer gælder stk. 1 kun, når tilladelsen vedrører råstofindvinding til brug for store enkeltstående anlægsarbejder, og tilladelsen udstedes til bygherren.</p>	
171	<p>Dette omfatter yderligere begrænsning for fiskeriet ved beskæring af fiskeområder på grund af forbudszoner. Jeg frygter både direkte og indirekte økonomiske ulemper for hele regionen og også for mig selv.</p>	<p>Se venligst nr. 170.</p>	<p>DE_20_1 (Politiker_DE, Borger_DE)</p>
172	<p>Da det handler om fiskeri i medlemsstaternes eksklusive økonomiske zoner, som er et europæisk reguleret område, skal samtlige fiskeriaktiviteter i medlemsstaterne med passende adgangsrettigheder ubetinget medtages i vurderingen af virkningerne. Dette omfatter også flytning af fiskeriet til andre områder under hensyntagen til kumulative effekter ved tab af andre fangstområder til, f.eks. vindmølleparker, sand- og grusudvinding, Natura 2000-områder osv.</p>	<p>Se venligst nr. 170, samt afsnit 4.2.8.</p>	<p>DE_4 (Interesseorg_DE)</p>
173	<p>Også overvejelserne af konsekvenser for fiskeriet synes ikke at være tilstrækkelig beviskræftig, da der også her er en ikke forståelig begrænsning på spørgsmål om forbudszoner, dvs. en rummelig brugsbegrænsning. Konsekvenserne af skader på økosystemet ved CO₂- eller forurenende udslip, blowouts, osv. bliver ikke undersøgt, selvom at fiskeriet er afhængig af et samlet sundt, produktivt økosystem.</p>	<p>Se venligst nr. 170. En beskrivelse og vurdering af mulige påvirkninger ved blow-outs kan først foretages i forbindelse med et muligt kommende konkret projekt. Projekter omkring efterforskning og produktion af olie og gas vurderes miljø- og sikkerhedsmæssigt efter gældende lovgivning og regler herom. Projekter vil kun blive gennemført, hvis det vurderes at kunne ske sikkerheds- og miljømæssigt fuldt forsvarligt. Rapporten omhandler alene plan om udstedelse af tilladelser efterforskning og produktion af olie og gas, samt til injektion af CO₂ til øget olieindvinding efter undergrundslovens bestemmelser.</p>	<p>DE_20_5 (Borger_DE)</p>
174	<p>Nordsøen er en børnehave for mange fiskearter. Hvis der skulle opstå lækager, selv om de kun er små, men fordelt over et stort område, vil fiskeyngel (æg og larver) i planområdet og det tilgrænsende Natura 2000-områder være alvorligt truet. En kun lokal påvirkning på fiskeriet vil være usandsynlig.</p>	<p>En beskrivelse og vurdering af mulige påvirkninger kan først foretages i forbindelse med et muligt kommende konkret projekt. Se også svar på nr. 173. Såfremt der bliver et konkret projekt med CO₂ injektion for øget olieindvinding i den danske del af Nordsøen, vil et sådant projekt blive konkret vurderet såvel sikkerheds- som miljømæssigt. Blandt andet vil en fuldstændig VVM redegørelse være nødvendig for gennemførelse af et konkret projekt.</p>	<p>DE_10 (NGO_DE)</p>

7.40. Ønske om at blive inddraget i fremtidige godkendelsesprocedurer

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	
175	<p>Alt efter de planlagte projekters placering og intensitet er der mulighed for naturbeskyttelsesretligt relevante grænseoverskridende virkninger især</p> <ul style="list-style-type: none"> • såfremt der skal foregå aktiviteter umiddelbart omkring (ca. 10 km) FFH-området "Doggerbanke" eller ved grænsen til den tyske EEZ og • ved seismiske målinger. <p>Skulle der være planer om sådanne aktiviteter, skal mulige grænseoverskridende virkninger derfor undersøges. BfN beder hermed om at måtte deltage i godkendelsesproceduren samt om at få tilsendt de dertil nødvendige dokumenter på tysk.</p>	<p>Af § 8, Stk. 5 i BEK nr 632 af 11/06/2012 (Bekendtgørelse om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore) fremgår det "Fremsendelse af oplysninger efter stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse for projekter omfattet af § 4, når den påtænkte aktivitet på tværs af landegrænserne må antages at have en mærkbar skadevirkning på miljøet i en anden stat, der ikke er medlem af EU, men som har tiltrådt konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (Espoo-konventionen)." Ved en Espoo-høring gives offentligheden i alle de områder, der må antages at blive berørt af et påtænkt projekt, mulighed for at deltage i processen om vurdering af projektets miljøpåvirkninger, dvs. også områder beliggende i andre lande. Derfor vil Tyskland blive hørt i henhold til Espoo konventionen, hvis et projekt må antages at have en mærkbar skadevirkning på miljøet i den tyske sektor.</p>	DE_8 (Myndighed_DE)
176	<p>Planområderne grænser op til den nordlige del af Luftwaffe EDD 46's øvelsesområde, således at die Luftwaffe's øvelses- og udannelsesområde kunne blive inddraget. Derfor anmoder jeg om at blive inddraget i den videre proces.</p>	Se venligst nr. 175	DE_11 (Myndighed_DE)
177	<p>I tilfælde af en høringsproces, er jeg hermed enig i, at borgerinitiativet mod CO₂-Endlager e. V. / Bundesverband Bürgerinitiativen Umweltschutz (BBU) repræsenterer mine interesser.</p>	Dette er noteret.	<p>DE_1_1 (Borger_DE)</p> <p>DE_20_2 (Borger_DE)</p> <p>DE_20_3 (Borger_DE)</p> <p>DE_20_4 (Borger_DE)</p> <p>DE_20_5 (Borger_DE)</p> <p>DE_20_7 (Borger_DE)</p>

7.41. Skibsfart

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
178	Og netop denne sikkerhed for søfolk på deres skibe kan ikke sikres ved et udslip, eller har jeg overset noget?	Se venligst afsnit 4.2.2. og 4.2.3.	DE_20_2 (Borger_DE)
179	<p>I de fra Dem fremsendte dokumenter fremgår det, at det ikke er forventningen at der opføres nye platforme mv., men at den eksisterende trafik og de nuværende aktiviteter kan øges. Det er derfor ikke forventningen at der vil opstå nye barrierer for skibsfarten.</p> <p>Området beliggende i den tyske EEZ og som støder op til produktionsområderne, er der planlagt etablering af havmølleparker, hvoraf de fleste er allerede er blevet godkendt. Indvindingsområderne i den danske EEZ grænser derfor ikke direkte til de prioriterede områder til skibstrafik i Tyskland og påvirker derfor ikke de vigtigste færdselsveje.</p>	<p>Af miljørapporten fremgår det at "Planen omfatter nye udbud i området vest for 6° 15' Ø med henblik på efterforskning og produktion af olie og gas, samt mulig udnyttelse af tilladelser til injektion af CO₂ (for at øge olieindvindingen) i eksisterende oliefelter vest for 6° 15' Ø. Det vil medføre en (ukendt) stigning i aktivitetsniveauet, men ikke til nye former for aktivitet i området." Hermed menes at planen kan medføre de samme former for aktiviteter, som beskrevet i miljørapporten og som er udført de sidste årtier, eksempelvis udførelse af efterforskningsboringer, produktionsboringer, seismiske undersøgelser og opførelse af nye platforme. Planen medfører ikke nye aktivitetsformer end de allerede kendte. Det er forventningen at planen vil medføre yderligere efterforskningsaktivitet, der i tilfælde af et positivt resultat, kan føre til opførelse af nye platforme udover de allerede opførte platforme. I tilfælde af at de nævnte aktiviteter kan have mærkbar skadevirkning på miljøet vil nabostaten blive hørt i henhold til Espoo konventionen. Derfor vil Tyskland blive hørt i henhold til Espoo konventionen, hvis et projekt må antages at have en mærkbar skadevirkning på miljøet i den tyske sektor.</p>	DE_9 (Myndighed_DE)

7.42. Offentliggørelse af information

Nr.	Høringssvar	Svar (ENS)	Høringspart
180	De på s. 33 i miljørapporten nævnte, hidtil endnu ikke offentliggjorte resultater af arbejdsprogrammet fra Mærsk Olie og Gas A/S udgør muligvis en vigtig informationskilde. Vi anmoder om, at disse resultater omgående bliver gjort offentligt tilgængelige og videresendt til miljøorganisationerne.	Resultaterne er endnu ikke offentligt tilgængelige. På offshore-området er Miljøministeriet i samarbejde med Mærsk Olie & Gas A/S i færd med at etablere et monitoringsprogram, der blandt andet har til formål at belyse betydning og effekt af den støj, der genereres i forbindelse med den almindelige drift og med specifikke offshore relaterede aktiviteter.	DE_2 (NGO_DE)

8. ADRESSELISTE - HØRINGSPART

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DK_1	Universitet	Ivar Lyhne AAU	9100 Aalborg	Fredrik Bajersvej 5
DK_2	Myndighed	Erhvervsstyrelsen	2100 København Ø	Langelinie Allé 17
DK_3	NGO	Greenpeace Nordic	2300 København S	Njalsgade 21G, 2. sal
DK_4	Myndighed	Forsvarets Bygnings- og etablisementstjeneste	9800 Hjørring	Arsenalvej 55
DK_5	NGO	NOAH	2200 København N	Nørrebrogade 39, 1
DK_6	Myndighed	Kystdirektoratet	7620 Lemvig	Højbovej 1
DK_7	Myndighed	Naturstyrelsen	2100 København Ø	Haraldsgade 53
DK_8	Brancheorg.DK	Olie Gas Danmark	1210 København K	Knabrostræde 30, stuen
UK_1	Myndighed	Marine Management Organisation	Newcastle upon Tyne NE4 7YH	Lancaster House, Hampshire Court
UK_2	Myndighed	English Heritage	Guildford GU1 3EH	Eastgate Court, 195-205 High Street
DE_1_1	Borger		22303 Hamburg	
DE_1_1	Borger		25926 Ladelund	
DE_1_1	Borger		20095 Hamburg	
DE_1_1	Borger		25917 Lerck	
DE_1_1	Borger		25821 Bredtstedt	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25826 St, Peter Ording	
DE_1_1	Borger		25856 Wobbenbüll	
DE_1_1	Borger		22765 Hamburg	
DE_1_1	Borger		22765 T etenbüll	
DE_1_1	Borger		25899 Niebüll	
DE_1_1	Borger		14482 Potsdam	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24873 Havetoft	
DE_1_1	Borger		22765 Hamburg	
DE_1_1	Borger		65843 Sulzbach	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		Meyenswarft	
DE_1_1	Borger		25821 Bredtstedt	
DE_1_1	Borger		25826 St.Peter-Ording	
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		24980 Nordhackstadt	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		24994 Holt	
DE_1_1	Borger		24980 Wallsbüll	
DE_1_1	Borger		24852 Eggebek	
DE_1_1	Borger		24960 Glücksburg	
DE_1_1	Borger		25845 Nordstrand	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25923 Eilhöft	
DE_1_1	Borger		24114 Kiel	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25917 Achtrup	
DE_1_1	Borger		25836 Garding	
DE_1_1	Borger		24229 Schw~deneck	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25862 Joldelund	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		03042 Cottbus	
DE_1_1	Borger		16259 Bad Freienwalde	
DE_1_1	Borger		24977 Grundhof	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25923 Humtrup	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		25421 Pinneberg	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25872 Ostenfeld	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		53113 Bonn	
DE_1_1	Borger		53113 Bonn	
DE_1_1	Borger		Handewitt	
DE_1_1	Borger		12103 Serlin	
DE_1_1	Borger		25917leck	
DE_1_1	Borger		25856 Wobbenüll	
DE_1_1	Borger		25862 Joldelund	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25596 Wacken	
DE_1_1	Borger		20357 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24870 Ellingstedt	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		25988 Niebüll	
DE_1_1	Borger		25899 Dagebüll	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		24941 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24994 Medelby	
DE_1_1	Borger		25923 Süderlügum	
DE_1_1	Borger		221. 25899 Niebüll	
DE_1_1	Borger		24955 Harrislee	
DE_1_1	Borger		25821 Vollstadt	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		24852 eggebek	
DE_1_1	Borger		14195 Berlin	
DE_1_1	Borger		22298 Hamburg	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		24256 Schlesen	
DE_1_1	Borger		24944 Flensburg	
DE_1_1	Borger		21039 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24943 Ftnsburg	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25826 St.Peter-Ording	
DE_1_1	Borger		24969 Grossenwiehe	
DE_1_1	Borger		24969 Großenwiehe	
DE_1_1	Borger		17121 Loitz	
DE_1_1	Borger		25917 Enge-Sande	
DE_1_1	Borger		25421 Pinneberg	
DE_1_1	Borger		25541 Brunsbüttel	
DE_1_1	Borger		24983 Handewitt	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		15848 Tauche	
DE_1_1	Borger		25938 Midlum	
DE_1_1	Borger		25832 T önning	
DE_1_1	Borger		Hurup, Flensborg	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25572 St.Margarethen	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25924 Emm.-Horsbüll	
DE_1_1	Borger		25999 Kampen	
DE_1_1	Borger		03048 Cottbus	
DE_1_1	Borger		25845 Nordstrand	
DE_1_1	Borger		25862 Joldelund	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25988 Klixbüll	
DE_1_1	Borger		23867 Sülfeld	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		16225 Eberswald	
DE_1_1	Borger		45141 Essen	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25882 T etenbüll	
DE_1_1	Borger		30175 Hannover	
DE_1_1	Borger		45141 Essen	
DE_1_1	Borger		25845 Nordstrand	
DE_1_1	Borger		48145 Münster	
DE_1_1	Borger		25899 Dagebüll	
DE_1_1	Borger		25862 Jotdeiund	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		17498 Dersekow	
DE_1_1	Borger		25842 Lütjenholm	
DE_1_1	Borger		25821 Bredtstedt	
DE_1_1	Borger		223. 25845 Nordstrand	
DE_1_1	Borger		18586 Göhren	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25920 Stedesand	
DE_1_1	Borger		48143 Münster	
DE_1_1	Borger		20144 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25584 Holstenniendorf	
DE_1_1	Borger		25821 Bredtstedt	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25335 Elmshorn	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		Payerstoft 7	
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25917 Achtrup	
DE_1_1	Borger		25917 Achtrup	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25821 Bredtstedt	
DE_1_1	Borger		25885 Ahrenviöl	
DE_1_1	Borger		25866 Mildstedt	
DE_1_1	Borger		15370 Patershagen	
DE_1_1	Borger		26571 Juist	
DE_1_1	Borger		29426 Kuhfelde	
DE_1_1	Borger		22869 Schenefeld	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		33129 Delbrück	
DE_1_1	Borger		74078 Heilbronn	
DE_1_1	Borger		25813 Husum .	
DE_1_1	Borger		25845 Nordstrand	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		24392 Blick	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25776 St. Annen	
DE_1_1	Borger		25776 St. Annen	
DE_1_1	Borger		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_1_1	Borger		17498 Dersekow	
DE_1_1	Borger		29471 Gartow	
DE_1_1	Borger		25836 Garding	
DE_1_1	Borger		25917 Enge-Sande	
DE_1_1	Borger		6230 Rodekro I DK	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25899 Dagebüll	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25938 Wyk	
DE_1_1	Borger		25826 St.Peter-Ording	
DE_1_1	Borger		25882 Tetenbüll	
DE_1_1	Borger		25842 Lütjenholm	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		26571 Juist	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		24994 Jardelund	
DE_1_1	Borger		24994 Jardelund	
DE_1_1	Borger		25856 Wobbenbüll	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25917 Achtrup	
DE_1_1	Borger		24994 Medelby	
DE_1_1	Borger		46537 Dinslaken	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		25863 Garding	
DE_1_1	Borger		39539 Havelberg	
DE_1_1	Borger		24980 Schafflund	
DE_1_1	Borger		25917 Enge-Sande	
DE_1_1	Borger		24994 edelby	
DE_1_1	Borger		24105 Kiel	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25853 Dreisdorf	
DE_1_1	Borger		25862 Joldelund	
DE_1_1	Borger		13507 Berlin	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25917 Aventoft	
DE_1_1	Borger		24944 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25878 Drage	
DE_1_1	Borger		24306 Plön	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25541 Brunsbüttel	
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		25862 Joldelund	
DE_1_1	Borger		25899 Dagebüll	
DE_1_1	Borger		51469 Berg.Gladbach	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25541 Brunsbüttel	
DE_1_1	Borger		25899 Klixbüll	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25923 Humtrup	
DE_1_1	Borger		24392 Süderbrarup	
DE_1_1	Borger		222. 24392 Süderbrarup	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25878 Drage	
DE_1_1	Borger		25776 St. Annen	
DE_1_1	Borger		25776 St. Annen	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25923 Braderup	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		24969 Lindewitt	
DE_1_1	Borger		25832 Tönning	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		24955 Harrislee	
DE_1_1	Borger		25846 Nordstrand	
DE_1_1	Borger		25853 Dreisdorf	
DE_1_1	Borger		24259 Westensee	
DE_1_1	Borger		25856 Wobbenbüll	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25917 Enge-Sande	
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		25938 Wyk	
DE_1_1	Borger		25899 Niebüll	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25832 Tönning	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25927 Neukirchen	
DE_1_1	Borger		24994 Holt	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		15848 Pfaffendorf	
DE_1_1	Borger		24980 Hörup	
DE_1_1	Borger		25923 Braderup	
DE_1_1	Borger		25856 Wobbenbüll	
DE_1_1	Borger		25938Wyk	
DE_1_1	Borger		24994 Medelby	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24539 Neumünster	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		15345 Rehfelde	
DE_1_1	Borger		25923 Süderlügum	
DE_1_1	Borger		24980 Nordhackstadt	
DE_1_1	Borger		25917 Achtrup	
DE_1_1	Borger		25826 St.Peter-Ording	
DE_1_1	Borger		24969 Großenwiehe	
DE_1_1	Borger		24837 Schleswig	
DE_1_1	Borger		25832 Tönning	
DE_1_1	Borger		25938 Wyk	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25842 Langenhorn	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		24241 Blumenthal	
DE_1_1	Borger		24994 Medelby	
DE_1_1	Borger		38486 Apenburg	
DE_1_1	Borger		15345 Rehfelde	
DE_1_1	Borger		25842 Bargum	
DE_1_1	Borger		22303 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25826 St.Peter-Ording	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25866 Mildstadt	
DE_1_1	Borger		Tinningstedt	
DE_1_1	Borger		25917 Sprakebüll	
DE_1_1	Borger		23843 Bad Oldesloe	
DE_1_1	Borger		25917 Enge-Sande	
DE_1_1	Borger		25927 Neukirchen	
DE_1_1	Borger		25926 Ladelund	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25878 Drage	
DE_1_1	Borger		22589 Hamburg	
DE_1_1	Borger		25826 St.Peter-Ording	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		24955 Harrislee	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25999 Kampen	
DE_1_1	Borger		24960 Munkbrarup	
DE_1_1	Borger		25923 Humptrup	
DE_1_1	Borger		25899 Niebüll	
DE_1_1	Borger		25862 Joldelund	
DE_1_1	Borger		24960 Munkbrarup	
DE_1_1	Borger		24944 Flensburg	
DE_1_1	Borger		124994 Osterby	
DE_1_1	Borger		24852 Langstadt	
DE_1_1	Borger		25524 Oelixdorf	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25938 Dunsum	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		24613 Aukrug	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		Tinningstedt	
DE_1_1	Borger		24941 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24986 Satrup	
DE_1_1	Borger		25823 H um ptrup	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		171. 25917 Leck	
DE_1_1	Borger		15518 Tempelberg	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		24994 Holt	
DE_1_1	Borger		25927 Neukirchen	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25884 Viöl	
DE_1_1	Borger		21029 Hamburg	
DE_1_1	Borger		22119 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24980 Nordhackstadt	
DE_1_1	Borger		24980 Schafflund	
DE_1_1	Borger		24944 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25842 Langenhorn	
DE_1_1	Borger		24986 Satrup	
DE_1_1	Borger		25882 Tetenbüll	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		22529 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24944 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25856 Wobbenbüll	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		17121 Loitz	
DE_1_1	Borger		25920 Ri.-Lindholm	
DE_1_1	Borger		N/A	
DE_1_1	Borger		24980 Schafflund	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25842 Lütjenholm	
DE_1_1	Borger		25872 Ostenfeld	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		24392 Süderbrarup	
DE_1_1	Borger		24983 Handewitt	
DE_1_1	Borger		15320 Neutrabbin	
DE_1_1	Borger		25524 Oelixdorf	
DE_1_1	Borger		83209 Prien	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		21502 Geesthacht	
DE_1_1	Borger		24980 Meyn	
DE_1_1	Borger		25862 Goldebek	
DE_1_1	Borger		23552 Lübeck	
DE_1_1	Borger		25866 Mildstadt	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25842 Lütjenholm	
DE_1_1	Borger		25569 Kremperheide	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25938 Nieblum	
DE_1_1	Borger		25938 Wyk	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24326 Nehnten	
DE_1_1	Borger		24232 Schönkirchen	
DE_1_1	Borger		25878 Drage	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		26571 Juist	
DE_1_1	Borger		21039 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24980 Schafflund	
DE_1_1	Borger		25923 Braderup	
DE_1_1	Borger		24969 lindewitt	
DE_1_1	Borger		1760 Copenhagen	
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		20144 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24980 Schafflund	
DE_1_1	Borger		24980 Meyn	
DE_1_1	Borger		25845 Nordstrand	
DE_1_1	Borger		25878 Drage	
DE_1_1	Borger		24326 Nehnten	
DE_1_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_1_1	Borger		25569 Kremperheide	
DE_1_1	Borger		25845 Nordstrand	
DE_1_1	Borger		20359 Hamburg	
DE_1_1	Borger		25821 Dörpum	
DE_1_1	Borger		25821 Bredtstedt	
DE_1_1	Borger		15526 Bad Saarow	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		16341 Panketal	
DE_1_1	Borger		22415 Hamburg	
DE_1_1	Borger		15370 Patershagen	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_1_1	Borger		24955 Harrislee	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25842 Lütjenholm	
DE_1_1	Borger		313. 24937 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		24969 Lindewitt	
DE_1_1	Borger		25821 Bredtstedt	
DE_1_1	Borger		24114 Kiel	
DE_1_1	Borger		25938 Wyk	
DE_1_1	Borger		25924 Emm.-Horsbüll	
DE_1_1	Borger		69483 Wald-Michelbach	
DE_1_1	Borger		25899 Dagebüll, OT, Waygaard	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25917leck	
DE_1_1	Borger		25779 Glüsing	
DE_1_1	Borger		24969 Großenwiehe	
DE_1_1	Borger		24939 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25852 Bordelum	
DE_1_1	Borger		25938 Wyk	
DE_1_1	Borger		20259 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		22765 Hamburg	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		29614 Soltau	
DE_1_1	Borger		15320 Neutrabbin	
DE_1_1	Borger		24994 Holt	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25842 Langenhorn	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		24870 Ellingstedt	
DE_1_1	Borger		25853 Bohmstedt	
DE_1_1	Borger		25917 Achtrup	
DE_1_1	Borger		25884 Norstedt	
DE_1_1	Borger		220. 25826 St. Peter-Ording	
DE_1_1	Borger		24256 Schtesen	
DE_1_1	Borger		25980 Ramtum/Sylt	
DE_1_1	Borger		25856 Wobbenhüll	
DE_1_1	Borger		25899 Dagebüll	
DE_1_1	Borger		25821 Bredtstedt	
DE_1_1	Borger		25436 Uetersen	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25917 Tinningstedt	
DE_1_1	Borger		25826 St.Peter-Ording	
DE_1_1	Borger		25813 Husum	
DE_1_1	Borger		25866 Mildstedt	
DE_1_1	Borger		24980 Schafflund	
DE_1_1	Borger		25878 Seeth	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		25882 T etenbüll	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		20099 Hamburg	
DE_1_1	Borger		24994 Osterby	
DE_1_1	Borger		24976 Handewitt	
DE_1_1	Borger		24937 Flensburg	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_1_1	Borger		24944 Flensburg	
DE_1_1	Borger		24943 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25920 Ri. -Lindholm	
DE_1_1	Borger		24941 Flensburg	
DE_1_1	Borger		25524 Oelixdorf	
DE_1_1	Borger		25878 Seeth	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25917 Leck	
DE_1_1	Borger		25821 Breklum	
DE_1_1	Borger		25917 Stadum	
DE_1_1	Borger		24980 Schafflund	
DE_1_1	Borger		25884 Norstedt	
DE_1_2	Borger		24980 Schafflund	
DE_1_3	Interesseorg.		Insel und Hallig Konferenz	
DE_1_3	Interesseorg.	Regionalbüro Uthlande	25938 Midlum	Mühlenweg 1 0
DE_2	NGO	BUND	28203 Bremen	Am Dobben 44
DE_2	NGO	Deepwave e.V.	20457 Hamburg	Bei den Mühren 69a
DE_2	NGO	Deutsche Umwelthilfe	10178 Berlin	Hackescher Markt 4
DE_2	NGO	Gesellschaft sum Rettung der Delphine e.V.	81375 München	Kornwegerstrasse 37
DE_2	NGO	Gesellschaft zum Schutz der Meeressäugetiery e.V.	25451 Quickborn	Kieler Strasse 2
DE_2	NGO	Greenpeace e.V.	22767 Hamburg	Grosse Elbstr. 39
DE_2	NGO	Interbationaler Tierschutz-Fonds	22765 Hamburg	Max-Brauer-Allee 62-64
DE_2	NGO	M.E.E.R. e.V.	12161 Berlin	Bundesallee 123
DE_2	NGO	NABU-Naturschutzbund Deutschland e.V.	10117 Berlin	Charitéstrasse 3
DE_2	NGO	Schutzstation Wattenmeer	25813 Husum	Hafenstrasse 3
DE_2	NGO	Whale and Dolphin Conservation Society	81245 München	Altostr. 43
DE_2	NGO	WWF Deutschland	20095 Hamburg	Mönckebergstr. 27

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_3	Myndighed	Direktionsbereich Bundespolizei See	23730 Neustadt	Wiecksbergstrasse 54/0
DE_4	Interesseorg.	Verband der Deutschen Kutter - u. Küstenfischer e.V.	20459 Hamburg	Venusberg 36
DE_5	Myndighed	Bundesamt für Seeschifffahrt und Hydrographie	20359 Hamburg	Bernhard-Nocht-Str. 78
DE_6	Kommune	Gemeinde Ahrenshöft	25853 Ahrenshöft	Dorfstrasse 35
DE_6	Kommune	Gemeinde Bargum	25842 Bargum	Ant Ehrenmal 5
DE_6	Kommune	Gemeinde Bohmstedt	25853 Bohmstedt	Norderende 24
DE_6	Kommune	Gemeinde Breklum	25821 Breklum	Bredstedter Strasse 3
DE_6	Kommune	Gemeinde Drelsdorf	25853 Drelsdorf	Wacholder Weg 7
DE_6	Kommune	Gemeinde Goldebek	25862 Goldebek	Am Mühlenstrom 14
DE_6	Kommune	Gemeinde Högel	25858 Högel	Flensburger Str. 25
DE_6	Kommune	Gemeinde Lamgenhorn	25842 Langenhorn	Marktstraat 12
DE_6	Kommune	Gemeinde Lütjenholm	25842 Lütjenholm	Peersweg 6
DE_6	Kommune	Gemeinde Ockholm	25842 Ockholm	Westerdeich 2
DE_6	Kommune	Gemeinde Struckum	25821 Struckum	Breklumer Koog 1
DE_6	Kommune	Gemeinde Vollstedt	25821 Vollstedt	Breklumer Karkenweg 1
DE_6	Kommune	Stadt Bredstedt	25821 Bredstedt	Hooger Str. 33
DE_6	Amt	Amt Schafflund	24980 Schafflund	Tannenweg 1
DE_6	Amt	Amt Schafflund	24980 Schafffund	Tannenweg 1
DE_6	Amt	Amtes Mittleres Nordfriesland	25821 Vollstedt	Breklumer Karkenweg 1
DE_6	NGO	Bürgerinitiative gegen CO2-Endlager e.V.	25917 Stadum	Pferdekoppel 15
DE_6	NGO	Bürgerinitiative gegen das CQ2-Endlagedr e.V.	25917 Stadum	Pferdekoppel 15
DE_6	Interesseorg.	Nordfriesischer Vereine. V.	25821 Bredstedt	SüderstraBe 6
DE_7	NGO	AG-29	24103 Kiel	Burgstrasse 4
DE_8	Myndighed	Bundesamt für Naturschutz	53179 Bonn	Konstantinstr. 10
DE_9	Myndighed	Wasser- und Schifffahrtsverwaltung des Bundes	24106 Kiel	Hindenburgufer 247
DE_10	NGO	BUND Schleswig-Holstein	24103 Kiel	Lerchenstrasse 22
DE_11	Myndighed	Wehrbereichsverwaltung Nord	30001 Hannover	Postfach 163

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_12	Brancheorg.	BDEW	20537 Hamburg	Normannenweg 34
DE_12	Brancheorg.	BDEW Landesgruppe	20537 Hamburg	Normannenweg 34
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48683 Ahaus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15890 Schersdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		18581 Lancken-Granik	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15890 Schersdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29471 Gartov	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Wriezen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48703 Stadtlohn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		20535 Hamburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24994 Bovlund	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24994 Böxlund	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Kienitz	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25541 Brunsbüttel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16259 Oderaue	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin OT Ortung	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		04229 Leipzig	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48565 Steinfurt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25917 Leck	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15890 ???	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		50674 Köln	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		6340 Kruså	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		58507 ???	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		53113 Bonn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Wriezen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25596 Wacken	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15326 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		57439 Attendorn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48683 Akaus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25554 Dammsleth	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		53721 Siegburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		38486 Apenburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25541 Brunsbüttel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Tauche	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29439 Lückov	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		53113 Bonn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25572 St. Margarethen	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		04105 Leipzig	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		45147 Essen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15345 Sternebeck	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		38114 Braunschweig	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		03046 Cottbus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24994 Bovlund	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neuhardenberg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		03042 Cotbus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		53332 Bornleim	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		58453 Witlen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29462 Wustow	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Sophienthal	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Beeskow	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		39619 Arendsee	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25917 Leck	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		26135 Oldenburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29410 Salzwedel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29413 Diesdorf	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48712 Gescher	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		44791 Bochum	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48683 Akaus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		72373 Hechingen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48455 Bad Bertheim	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25524 Strehne	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		6340 Kruså	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		Salz Debel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29413 Diesdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25541 Brunsbüttel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48683 Akaus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25917 Leck	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48683 Ahaus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Mixdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Wriezen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25525 Heiligenstedtenverkamp	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29410 Salzwedel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		03042 Cotbus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25541 Brunsbüttel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		44145 Dortmund	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Tauche	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		03042 Cotbus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Beeskow	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		12587 Berlin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48683 Ahaus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16259 Oderaue	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15306 Seelow	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		20535 Hamburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48683 Ahaus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15890 Schersdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		03042 Cotbus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25541 Brunsbüttel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29410 Salzwedel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Beeskow	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48282 Emsdeffen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Bliesdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		44145 Dortmund	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15234 Frankfurt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25524 Strehne	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16259 Oderaue	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neuhardenberg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48149 Münster	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		53115 Bonn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15484 Pfaffendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25524 Strehne	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		58453 Witta	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		40595 Düsseldorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25541 Brunsbüttel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		38486 Apenburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16225 Ebeswalde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		59174 Kamen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		03046 Cottbus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		38486 Apenburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25576 Brokdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16265 Bhisdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		33602 Bielefeld	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		22339 Hamburg	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Wriezen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25524 Strehne	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		04177 Leipzig	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29410 Salzwedel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Wriezen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15328 Zechin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24994 Böxlund	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16259 Oderaue	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29410 Salzwedel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		53225 Bonn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15890 Schersdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		57439 Attendorn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25541 Brunsbüttel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16464 Namen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25917 Leck	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		04105 Leipzig	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		50737 Köln	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		18581 Lancken-Granik	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		38486 Apenburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		45147 Essen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48703 Stadtlohn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48291 Telyte	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48683 Ahaus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15345 Herehohn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Wriezen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		14478 Potsdam	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		28410 Salzwedel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Sophienthal	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 Müllrose	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24983 Handewitt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		03042 Cotbus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24994 Bovlund	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neuhardenberg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16225 Ebeswalde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15526 Bad ?	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15299 ??	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		22085 Hamburg	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25917 Leck	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		03042 Cotbus	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Bliesdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		47798 Krefeld	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24980 Schafflund	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24994 Böxlund	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		45239 Essen	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29416 Kuhfelde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		10961 Berlin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		46045 Oberhausen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		04177 Leipzig	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16303 Schwedt	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		29410 Salzwedel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16269 Wriezen	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		48599 Gronau	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Beeskow	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		12621 ?	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Beeskow	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15324 Letschin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		58130 ???	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15320 Neutrebbin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24994 Bovlund	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		12587 Berlin	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		15848 Rietz-Neuendorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25541 Brunsbüttel	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		25576 Brokdorf	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		53113 Bonn	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		24980 Schafflund	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		16225 Ebeswalde	
DE_13	Borger/Underskrift. BBU		04603 Saara	
DE_17	Myndighed	MELUR	24106 Kiel	Mercatorstrasse 3
DE_18	Myndighed	Umweltbundesamt Fachgebiet II 2.3 Meeresschutz	06844 Dessau	Wörlitzer Platz 1
DE_19	Partier	Der Kreis Nordfriesland	25813 Husum	Marktstrasse 6
DE_20_1	Politiker	Rüdiger Kohls c.fdr)	25866 Mildstadt	Saarbeksweg
DE_20_1	Borger		25876 Wisch	
DE_20_1	Borger		25813 Husum	
DE_20_1	Borger		25899 Niebüll	
DE_20_1	Borger		25845 Nordstrand	
DE_20_1	Borger		25836 Garding	
DE_20_1	Borger		25938 Wyk	
DE_20_1	Borger		25872 Wittbek	
DE_20_1	Borger		25881 Tating	
DE_20_1	Borger		25813 Husum	
DE_20_1	Borger		25887 Winnert	
DE_20_1	Borger		25856 Hattstedt	
DE_20_1	Borger		25836 Garding	
DE_20_1	Borger		25826 St. Peter-Ording	
DE_20_1	Borger		25899 Niebüll	
DE_20_1	Borger		25821 Bredstedt	
DE_20_1	Borger		25836 Osterhever	
DE_20_1	Borger		25836 Garding	
DE_20_1	Borger		25872 Wittbek	
DE_20_1	Borger		25823 Süderlügum	
DE_20_1	Borger		25899 Niebüll	
DE_20_1	Borger	25836 Kspi.Garding		

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_20_1	Borger		25813 Husum	
DE_20_1	Borger		25885 Wester-Qhrstedt	
DE_20_1	Borger		25836 Garding	
DE_20_1	Borger		25885 Wester-Qhrstedt	
DE_20_1	Borger		25813 Husum	
DE_20_1	Borger		25885 Oster-Ohrstadt	
DE_20_1	Borger		25866 Mildstedt	
DE_20_1	Borger		25924 Rodenäs	
DE_20_1	Borger		25845 Nordstrand	
DE_20_1	Borger		25746 Wessein	
DE_20_1	Borger		25953 Süderlügum	
DE_20_1	Borger		25845 Nordstrand	
DE_20_1	Borger		25836 Garding	
DE_20_1	Borger		25885 Wester-ührstadt	
DE_20_1	Borger		25832 Kotzenbüll	
DE_20_1	Borger		25813 Husum	
DE_20_1	Borger		25882 T etenbüll	
DE_20_1	Borger		25872 Wittbek	
DE_20_1	Borger		25885 Wester-Ohrstadt	
DE_20_1	Borger		25836 Garding	
DE_20_1	Borger		25836 Garding	
DE_20_2	Borger		22767 Hamburg	
DE_20_3	Borger		38486 Klötze	
DE_20_4	Borger		33098 Paderborn	
DE_20_5	Borger		25813 Husum	
DE_20_6	Borger		25884 Norstedt	
DE_20_7	Borger		25541 Brunsbüttel	

Nr.	Type	Navn	Postnummer By	Vej Husnummer
DE_20_8	Borger		22045 Hamburg	
DE_6 & 13	Borger		39576 Stendal	